

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deak-ter 1
Telefon 182. Hirdetvénytől díjazás nélkül.

Feladvány szerkesztő
Banekovich János

Főszerkesztő
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszeri 10 korona, féléves 5 korona,
Negyedéves 2 korona 50 fill. Egyenlő száru ára 10 fill.

A mi albumunk.

FARKAS VILMA szíve jóságának bármelyikait aranyzással szőtte be nagy jelentőségű történetének helyi eseményeibe. — Szébb és tisztább áldozat — őszintén mondom — alig láttam, mint amint ő hozott pénes önműl öröklet házaszeretéből s minden nemes eszeleket iránt való ügybuzgóságát kifolyólag. Lehetetlen róla s a háborús napok alatt végzett hazafias munkájáról hallgatnunk. S amikor a múlt eredményeit, — amelyekről már annyiszor statisztikai adatokkal számoltam be lapunk hasábján — a dies-erő szavakkal álló emlékoszlopokba összegyezem, csak a méltó elismerésem adom kiérdemelt pálmáját munkássága jutalmán. Egy év minden perce odakötte őt a Hadsegélyzőhöz. S valahányszor meglepőbb eredménye lett a vezetése alatt működő munkáscsoport szorgalmának, mindannyiszor a tiszta gyönyör paroxizmusától esilögött szeme. Nem vesztette el el tudatosan soha egy percet sem abból az időből, amely a habóri kitörése óta tulajdon volt. Jól tudta, hogy a hazafias kötelesség munkáját semmi terén és senkitől sem szenvedhet el veszélyes idők epehájában. S ennek megfelelően élt és dolgozott. És egységeiből erő aradt ki, amely egész munkássort gyűjtött köréje s a Hadsegélyző olyan eredményes munkásságot produkált, hogy annak párja alig akad a vidék hasonlóitól munkaműhelyben. Csak egy vágy uralkodott egy év óta, mivel többlet előteremtése a küzdő hősöknek akár a tél hidege ellen meleg ruhák bősége, akár a cigaretták mennyiségében. S eddig még nem lankadt el a nemes verseny, amely hős katonáink ontaladó munkáját

olajja viszonyozni valami e-ekely szeretet adományával. A kenyérkereset hájzájának október zaja s az önes erzekellen közonye melletti valóban jól esik látunk hogy még tiszta s onetlen lelkek t-ének közöttünk — akik egyik személynél-ével foglalkozhatunk a mi körünkben *Farkas Vilmit*. Albumunkba igaz lelkesedéssel írom be nevét egyenlőség, hogy emléke a melyen ezú házfias női szív munkásságának örök tanúsága legyen. (dr. I. J.)

Küzdjünk vegre komolyan a drágaság ellen.

Szervezkedjenek a tisztviselők. Hogy lehet elejét venni a fokozódó aremelkedésnek — Az állami segély és a piaci állapotok.

Most már elérkezett az az idő, amidőn a rohanosan es minden terén fokozódó drágaság-igal szemben nem elég a beszéd, a panasz-kotlás, a javyeszkölő sopánkodás, hanem rá kell lépni a eszelekedések terére. Hogy a drágaság elviselhetetlen és hogy ma megelni művészet, az tudott dolog.

A keptelen és elviselhetetlen gazdaság, depressziót különösen a fix fizetéses hivatalnokok érzik, akik egyelőre megintarozott össze-

szegből, precízen kiszámított háztartási költség alapján kenyételenek küzdeni akkor is, ha időközben bármilyen magasra szöktek az árak. A kereskedő könyöbben megussa a hazmagasságnyi hullámokat vető drágaság tengerét, az iparos is megküzd a veszélyes aradattal, de mit csináljon hivatalnok, a munkás aki nem érlet többlet egy-egy árért, nem hozhat be nagyobb hasznot a munkájából. Minden elmei és ruházódási cikknek horribilisen felment az árak a hivatalnok azonban nem kap több fizetést. Az állam belátja a tisztviselőknek a szomorú helyzetét és hadipótlékokt szavazott meg részükre. Erre a drágasági pótlékra előleget is utalnak a tisztviselőknek. És emel a pontnál álljunk meg egy kicsit.

Ha most e tisztviselők megkapják az egy-két-három száz korona előleget, rögtön megindul a bevásárlás. Tudvalévő dolog, hogy a kinalat és a kereslet egymást szabályozzák, hogy ha valamely áru nagy keresletnek örvendő, akkor annak hamarosan felszökik az ára. Így lesz most is. A tisztviselők megfogják kapni az előlegeket, ezt észreveszik a tulajdó és kereskedők és nyomban felhajják az árakat. Nálunk különösen elővigyázatosságnak kell lenni a tisztviselőknek, kanizsa az

Szonet' a kis tündérről.

Anyám, sirassuk meg, a kis tündér elment,
Nem játszik már velem itt a homokba.
Angyal volt, tündér volt, túl a felhőken élt,
Rözsás, boldog álmom sokszor meglopta.

Tul a felhőken élt napsugaras hazban,
Furulyás pasztor volt, olyan regény.
Nekem is iszért, kapok aranygyapjút.
Hivott is, — menjek el ezüst szekérén.

Kopott ruhájában hányszor elfőtt értém,
Mikor kiinn játszottam a komlórs kert táján,
Lila virágok közt, déli verőfényben.

De mióta elment, szomorúan, árván
Járvan a kertünk homokos útját...
Anyám, én hiszem: eljön még, vár' rám!

Kocsis László

Késő ebredés.

Mert, bűnös vagyok? vette át a leány a szót hat nem társul-e meg a lelek az igaz szerelemben vagy nekem már reményem sem lehet, hogy egyszer meg igazán szeressenek? Nem a vagy ragadott el engem, hanem a sorsom a vezettem A végzet, mely előbb a férfit, akár erősebb volt nálamál és erősebb élt az ungeszemmel, a fiatal gyermek leányával.

Megesukkolt a hangja, erőtellenül bukott teste az asztalra s eldőlt a hangon sohajszórtán ismételte. — Hat ma tem ma szeretnem sem szabad? — Eléget szerettel ma vágta vissza a férfit. De azért utánna kapott az elalalt búnyának. Imre, ne be-szélj így velem. Nincs is jogod hozzá, azért, hogy utálsz, nincs meg engedve, hogy bántsal is.

Ne beszélj így, mond, szerelmemnek lehet e nevezni azt, ami a leány, Imre, te azt hiszed, hogy az én belkóm meg ott-e bűn s nem tudok érezni, nem tudok szeretni a szívom nem fásult a meg s nem vált közönyössé a szép és fonságos arca csak iránt. Ne tely olyan hideg d is befogod látni egyszer, mi-

kor már késő lesz, hogy érdemes lettem volna a szerelmedre.

A leány elhallgatott A leskelődő esőnd orvult motte fel fejt. Kinos nyomastó hangtalanúság mehezdedt rá a kis szobára. A mécs halvány kékes fénye, bagydatlan lenyorgott belé a homályba. A nyirkos falakon meg-meg billentek az árnyak, a megenyhült szél zugasa tompán el-el maradozva hallatszott be az ablakon.

A leány lehajtott fejjel állt helyén. Két kezét pilligó keblere szorította. Tekintete ijélt rezzenéssel ropkódott egyik tárgyra a másikra, nyugopontot keresve. Most már piros volt az arca, lábán, tüdőben égő piros. S e perében felzaklattól lelken athullámozott viharos életének minden sebző szenvedése, fájdalma, egy órázó, egy gyilkos tudat felkorbácsolta elfeledett évéinek minden borzalomát. És a bánat megtestesítője a kome után megmaradt szívét összeszorított sóhájban rázta össze gyöngye természet, mint a szél a szomorú fűzet. Érezte, hogy elvesztett mindent, boldog nem lehet soha. Tudta hogy minden fájdalom könyörgése hiába való esőndesen folydogáló könyvei merengő lelkébe vissza idéztek a múltat. A ki nem aludt vágy amikor még szerette volt a férfi által, beszötte finom selyem szálaival álmait s a lümes szárnya pajzán ábrándok most tetetlen hullottak vissza megszegett szívébe.

ország egyik legnagyobb beamter városa, sok állami és más tisztviselő-család él itt és így indokolt lesz, ha a tisztviselő a szervezkedés terére lépnek a kereskedőkkel és piaci eladókkal szemben.

A tisztviselőnek meg kell csinálni azt az érdeklődősségi társaságot, amely aztán realisan és célravezetően megoldaná az ügyeket. A tisztviselőnek más fogyasztókkal társulni kell és hozzá kell látni a fontosabb cikkek beszerzéséhez. A tartalék-quantumok vásárlása nem a napi piacra hozott árúkból fedendő, mert akkor ismeret elől áll a helyzet, hogy a kereslet gyorsan felveri az árakat. Ha a tisztviselő ökonomikusan akarják megoldani a mai roppant nehéz problémát, akkor erre csak egy mód van: a most kapott előlegekből lehetőleg idegen piacokon, decentralizált erővel, más-más vidékeken be kell szerezni a szükségleteket. Ajánlatos volna, ha a tisztviselő nem seperálnák magukat, hanem más fogyasztókkal koalícióba építenék és így kezdenék meg az akciót. Ennek meg volna az előnye is, hogy nagyobb, tekintélyesebb tőkével eredményesebben lehetne dolgozni.

A tisztviselőnek és a közönségnek be kell látnia, hogy ninos más módja a védekezésnek, mint az egyöntetű eljárás, a szervezkedés és a közös erővel való dolgozás. Meg kell állítani az él-elmiszer árak lavináját és erre a nagy munkára össze kell fogni mindenkinet, aki csak teheti és a hatóság támogatása mellett végre tenni kell valamit.

Analfabéták tanfolyama. A hónapod lábadozó osztályban pénteken délután volt a második vizsgálata az analfabétáknak, akik ismét szép sikerrel tettek le a vizsgát az érdeklődők előtt. A tanfolyam sikere Tyll ezredes nemes lelkét dicséri.

A férfi kezébe temette arcát s ujra gondolatba mélyedt. Efelédte, hogy akire gondolt itt van mellette, ő csak lelki szemével látta ezt az arcot, akire igazán csak ellenszenvvel tudott nézni, mert mindig a bűn gondolata, tépte marcangolta agyát. Pedig ugy szerette volna leküzdeni csak egy percére is a boldogságot, rablancón tartó érzést. Érezte, hogy nagyon tudna szeretni ezt a leányt, akit a sora a bűn útjára sodort, vagy talán szerette is, de saját magának sem merne bevallani. Ki akarta űzni gondolatát közül, a lappangó kétséget, mely szívét vissza tartotta a legnagyobb boldogságtól. Ha tudta volna, hogy a leány lelkét reménytelen szerelme mily nagy változáson vitte át... már nem is az a rossz nő volt ő a bűn, árnya elült lelkéből, hogy helyét adjon egy új, egy a szenvedések hosszú meséjében megistult érzésnek, — az igaz szerelmennek.

És a férfi mentől tovább szerte gondolatait, annál nyugodtabbra vált arca, homlokáról lassan elsimultak a kusza vonások s ajka, mintha mosolygásra, engesztelésre vált volna, mint mindig tél után az enyhe napsugár, arcán két könnyesepp gördült alá, most szürdőtök ki pillái alól az enyhét adó csapp, amelyet eddig vissza tartott egy megvezethetetlen érzés. Arcán a boldogságot megtalálók sugara fénylett és szinte kábultan elfeledten nyúlt a leány keze után.

Egy pillanat mávo volt az egész. Egyik sem

H I R E K .

Ifj. Lóke Emil hős halálát halt.

Egy gránát okozta hősi halálát. Az észak harctárán, a keletgalicai csaták tüzeiben tragikusan zárta be ifjú, reményteljes életét Dr. Lóke Emil ügyvéd egyetlen fia, ifj. Lóke Emil. Amikor a pár sora leírjuk, a toll megáll kezünkben. Erdőben, gyenge szerzettség bizonyul, hogy kifejezte a fájdalom nagyságát, mely a szülői szivre s a jóbarátok lelkére nehezült az ifjú hős halálával: igénytelen eszköz, hogy a reményteljes ifjú lelki nemességének hű képe párt fesse. Erősebben beszél valamé más belől, talán a veszteség, vagy a fájdalom tudata, érzetének nagysága, semhogy azt leírni tudnék, hogy társadalmunk jövője mit veszett az ödöklő gránát nyomában járó hősi halállal. Testi szépsége, szellemi jelességével párosult s mindent a megkülönböztetett iryi modor oly nagy szépsége tetézte, hogy a föltételez tetés maradt emlékyanút abban a lélekben hátra, amelynek birtokosa ifj. Lóke Emmel árnükezésbe jutott. Nem a lármas szavak s a föltünni vágyás szemlével hódított, hanem lelki finomságának kinsugár erejével, hogy a valóban mévelt fiatalág örök típusa lehet. S nem váltott jeget az alkuvl semiben sem. Amit a kötelesség ráért, a parancs előírt minden habozás nélkül vitte végbe. E tulajdonságának örök bizonyágaként ott is tündöklött vitézi melle és első osztályú ezüst vitézségi érem, s ezt bizonyította a harctárán hadnaggyá történt kinevezése soron kívül örökös beszédes érvéket. Egyszer már súlyos sebet is kapott. De csakhamar visszasiétt a hősi halál természetjére, ahol az önzetlen önfeláldozás az élet és halál megvételre csodás tetteit ismétli sokféle félt változatban. Csaknem teljes évet töltött fenn a haremzőn. Híszu meg minden rágiban dicső sorokat írtunk róla, az ifjú vitézről. S oda fenn a katonai éretyek példányképe lett. Tegnap szután egy strágony minden reményünket őszétörte, a melyet életehez s jövőjéhez fűztünk, amelyet életéhez kötötünk. Jogunk volt a reményhez nyugtatványa volt ennek az ifjú hős jellemre — S a háború széssely megcsufolta reményünk. A magyarság őserdejéből értékes sudár tölgyet s jutott le s tört ketté valóban a gyilkos gránát. Egy szép ifjú regénye, szingadag-

lálta saját fájdalomtól a másik tsuját, csak éreztek tudták, hogy itt kell történnie valaminek.

A férfi mint egy vadállat, melyet lókból kikergetnek, ugrott fel, midőn nem találta a keresett kezét. Hirtelen egy gondolat villant át agyán, a leány utolsó szavai, magán is befogod látni, egyszer mikor már későn lesz, — hogy árdomes lettem — volna szerelmétre.

Mikor már késő le. Hirtelen mozdulatlan felrántotta az ajtót. A hívós levegő megcsapta testét, majd összesett a mellére tudól belölegzett ködös párák nyomoztó sulyától.

Lilla, Lilla hol vagy, szeretlek, jer, jer vissza, karjaimba zárlak. A hold fényes tányerja hirtelen kibontakozott a fekete felhőkkel s megvilágított mindent.

A leány zilált hájjal futott egyenesen a sziklak felé. A férfi észre vette a lány karvra felér slakját, futott utána, kiáltott utána, nevéen szólította, becsozón, mint régen, későn... a szél ellenkező irányba vitte a hangot, a távolág mindig nagyobb lett, a leány jobban bírta. Miro a férfi a sziklához ért, csak az őszerezesolt testét látta a hold világitása mellett. A szél a sziklákon kerek-zütl éles süvítéssel futott át, olyan süvítésben, mint egy halál mádr kísérteties hívogató hangja. A férfi megkövetlen, tetsietlenül állt helyén. A hold gyomrán mosolygott s megőrt testből egy sóhaj szállt... késő... a kezébe temette arcát, fülöklől zokogásba tört ki.

nak s tartalmaznak igérkező történelme árt el epilógusához. Korán, idő előtt ért oda. Elhervadt egy apa jószágos reménye, árva maradt a szülői sziv, az átoröklendő tekintély, állás, vagyon, birnér s mindaz, ami atyai örökségtől vart res, a most már hősi halált halt ifjúra. (Gyözelmetek — ha! megörjünk a békén, ha ismét birni fogjuk — drága diésősgünknek, ezek zsoldját ilyen értékkel fitejük, mint a miú most ifj. Lóke Emil ifjú élete. (dr. l. j.)

A Balkán.

Nem lehet másról írni, mint amiről mindenki beszél s ami jobban érdekli ma a közvéleményt a frontok legizgalmasabb eseményeinél is. Mi lesz a Balkánon, senki se tudja, azt se, mi van most ott, az utolsó mozzanat, ami azt a mostani erjedést megindította, mindnyáján elkeleztünk. Az még augusztusban volt, a varósi napok táján. Mint az istenek tanácsából kibépett Jupiter, ugy őlt aranyos trónjára a cár, intett jobbával a balkáni népeknek és azt mondta nekik:

— Te Görögország, neked igérem Kiszáziát; neked, Bolgárország, amit a bukerasi békében elraboltam tőled, azt most visszaigérem, noha egyszer már odaadtam Szerbiának és Görögországnak; neked, Szerbia, odaigérem féjaldomdijul Hercegovinát és Boszniát; neked Románia, odaigérem Erdélyt. Mind ezért pedig balkáni bandába verődve, mellem állok, megüldöl ki erra, ki arra s legelőször megszerzik nekem a Dardánuszlakat.

Ebbe a kis cári állagiumba, a mely maig tartó forrásba hozta a Balkánt, bele van tömörítve minden, — amiben kis és — nagykövetek, diplomaták — és utazó ágenssek, — államférfiak és bérnyilkosok, koronás fejedelemk és bombavetők nyitlan és álatomban, élszóval és irásban fáradoznak. Mint egy örült álom csodátozása ténof az ántant forró agyában a gondolat, hogy sorsának új fordulatot adhatna, ha sikerülne végre az egész Balkant nekigrátni a központi hatalmaknak.

Hogy sikerül-e, ki tudná azt! Azt kellene hinni, hogy ha eddig a balkáni duodec-közpödménynek kísérleti nyula és próbákiszonyja lehetett az európai diplomaták s a kettős balkáni háború férfiak érlelte ákét. S ha egy évig minden biztalanak, minden esábitások és minden pres-ziónak ellent tudtak állni, a harctéri helyzet mai állapotában csak két motívumból ántatorogásának meg: veszérpölykúsik vagy az szűket vesztenek el, vagy a becsütlüket adnak el.

Eddig politikai utirányukat kizárólag haszúkj jól felfogott érdeke szabta meg, amint látszott. Ha pedig ezek az érdekek eddig, amig diadalunk csak valószínű volt, a sembtözséget parancsolták rájuk, mennyire kiáltott ez a parancs most, amikor Hindenburg utban van Pótervár és Mackensen Kiew felé.

Mindazáltal a központi hatalmakok el kell közzülvén lenni minden fordulatra, ami csak képzélhető. Nincsenek rászorvula új kététségbeeset szöközre, hogy a háború démonaitól eddig megkímélt nemzeteket bugrasság és borzasztó bonyodalomban. Háborúkj célja a világbekének biztosítása, semmi más. Ahol azonban a báko föltételek fogják megszabni, a központi hatalmak számon veszik mindazokat, kik e nagy mértékben az ő igazsága ellen vetettek akár eselekedtetel, akár mulasztással s a szerint mérik ki sorukat, mint a végítéletet.

— Szücs-íparosok ügyelmébe, A m kir. hónapod központi ruhátár parancsnoksága kétszáz ezer darab báránybőr mellényt kíván beszerezni és részmenyiségekre szóló ajánlatokat is elfogad. Érdeklődők a soproni kereskedelmi és ipakamarkudéknak részletes felvilágosítást.

Városunk polgármesterétől.

1977/1915

RENDELET.

Felhívom Nagykanizsa város közönségét, hogy a házban, a lakásban és udvarban minden egyes háztulajdonos és bérlő a legnagyobb tisztaságot tartsa fenn, különös gondot kell fordítani a kutyákra, az ivásra használt kutakat mindenki befedi tartózkodás, minden vízerítő vedret keresztáttal kell elátni, mely megakadályozza, hogy a vizet merítő saját edényt a vederbe merítse. A kut környékét fel kell tölteni, tegla vagy kő törmelékekkel, nehogy az elloccsol vagy szennyvíz a kutba visszafolyhasson. A szemetet lehetőleg azonnal ki kell hordatni. A poce és szemét gödröket méstojelű kell fertőtleníteni. Ivásra használt kutak közelében sem ruhát, sem edényt mosni nem szabad.

Minden háztulajdonos köteles levén árnyékszék építtetni és tartatni, miert is felhívom azon háztulajdonosokat, akiknek udvarán árnyékszék felállítása nincs, hogy ezt 24 alatt óra készíttessenek el, akiknél a szennyvíz miatt az egyenlőre ki nem vihető, azok udvaraikban tartoznak ezen célra egy megfelelő nagy és mély gödröt ásatni.

Nagykanizsa, 1915. évi szeptember hó 30-án

Dr. SABJÁN GYULA s k.
polgármester.

A gazdátlan kutyák.

Már többször szót ejtettünk a gazdátlan kutyákról. Elárasztják maholnap az egész várost s veszélyeztetik a közbiztonságot. Alig merünk járni, mert lépten-nyomon belejűk botlunk. S a kóbor sereg nem udvarias morgással fogadja, aki mellettük elhalad. Valóságos konstantinápolyi köpet nyújt az utcák és terek nagy része. Csepatotnak barangolnak s utestaféle oly éktelen zajt vernek ngatsákkal, hogy szinte remít. A minap egy hóued önkéntes harapott meg egy ilyen gazdátlan állat. S az önkéntesnek tünetet Budapestre kellett utaznia a harapás miatt, a honnan még se ideig sem tért vissza. S ez csaknem mindennap megismétlődhetik Száz-meg száz gazdátlan kutya bődng és csavarog városunkban. Ajánljuk ezt az ügyet rendőrségünk figyelmébe. A kutyák összeírása talán segítene e dolgon. Azután pedig orvélyelirtani ki a főlöszeg mennyiséget amely adó nélkül zavarja a esendet s veszélyezteti a közbiztonságot. Jó lesz már egyszer e tnyre gondot fordítanunk, amíg nagyobb baj nem ered a leirt dolgokból. Ezt felé még a kóbor sem ment a kóbor állatoktól. A hol valami zok van, mind kényelmes fészéként szolgál egy-egy gazdátlan komondorok. S minden nemből találunk köztük. Fajusi komondorok, jühsen kutyák, aprób növősi bazilek. De mi már nem akarjuk ilyen veszedelmes uton a kutyák sp-essét megismerni. Intézkedést kerünk. Központi téma ez, de mégis szólunk kell róla, mert elhallgatás veszedelemmel jár.

— **Állásipri rdeulet a fakördésben.** A zair és kenyér kérdés után elődázhatlan szűkséglet épun most a tél küszöbén a fakérdés, mellyel a lelketlen fahétnék halatlanul szemtelen és moeskos uszorát ütnek, a fuvarosok, pedig valósággal rabolják a közönséget.

E moeskos uszora meggátlása ügyében írt le valamennyk állásipri városunkhoz, hogy állapítsa meg a fa és a fuvar maximális árát s azt ne csak papírosan ördzse, hanem szigoruan végre is hajtse. Hogy a fa-

kérdés milyen fontos, azt magyarközgati felesleges volna. Hiszünk is, hogy az állásipri beírás nem fog sokat tölkre találni s városunk közönsége a lelketlen fuvarosok karmai közül minhárm ki fog szabadulni.

— **Hósi halál.** Egy derék iparos haláláról értesültünk a tegnapi nap delután. Az északi kármár a rokonszenves Rátkai (Rathmann) Lajos keménylépré mestert egy gránátzilákkal megöltte. A lépi halál halt fiatal embey a 48. közös ezredben szolgált s egy alkalommal már súlyos sebesüléssel volt lthón a háborúból. A hószú harc alát mindíg hőiesen viselte magát s példásza bázisit örökéit acélozta a vítéz negyvennyolcosok támadó lelkesedését. Haláláról Prickl városi tisztviselő értesítette hozzátartozóit, akikre súlyos csapásként nehezíti a derék iparosmester elvészése, mert ő hozzátartozóinak igaz gondozó atya. Rokonszenves modora s egyénisége a város széles közzegében ismertté tette s most mindenki igaz részvételt érsült hói haláláról.

— **Halálözös. Végele** József orosztynyi körjegyző 38 éves korában Nagykanizsán meghalt. A közigazgatás jó katonájának elvészése a közérdek súlyos csapása. A megboldogult lelkiismeretess pontosság töltötte be mindenkor állását s a falujaból napokig igaz atya volt. Fialai kora még sok tevékenységre hívta volna, ha veselőnya időelőtt veget nem vet áldásos működésének. Halála nagy családfőborított gyászba. Dr. Végele Lajos pöspöki útkár a Végele Károly fogimn tanár testvérüket gyászolják az elhunyt, munkáséletű jégyzőben. Utolsó útjára nagy részvételt kíserte rokonsága és tisztelőinek nagy serege ma delután.

— **Egy durva rendörtörtézet.** Az a cselekedés fáradósza, melyet a város közönségének elmezése körül Füredi János pölis rendörtisztviselőnk kifejt, jóleső érzéssel tölti el mindazokat, kik annak jótékony áldását érzik. De kétszeresen rosszul eső ártékesen rájuk zsebre azt a sok durvaságot s vastag gorombáskodást, melyet Szary György a kimerésnél felgyeletező gyároló esztőlján s gögös rendörtörtézetes zudít nyakába. Nem hiszünk, hogy ezen segíteni ne lehetne, hiszen van ott több derék tisztesség tudó rendőr, aki a közönséget respektálni is tudja s azzal tisztességesen tánt bánti. Végre is tán a rendőr van a közönségben, nem pedig a közönség a rendőr tekintetes urai.

— **A cs. és kir. hadügyminisiterium** ugyabon mennyiségű bányaróbt szándékozik kiadni konfekcionálásra szakmaból cégeknek és kisipari szövetkezeteknek. A beadandó ajánlatok a hadügyminisiteriumhoz címzve a kerületi Kereskedelmi és Iparkamaránál nyújtandók be, amely a kellő felvilágosítások kéréséig adja meg.

— **A hadi célokra igénybe vett fém tárgyak árának megállapítása.** Hazai Samu báró honvédelmi minisiter rendeletet adott ki a hadi célokra szabad kezébl eladott fém tárgyak árának megállapításáról. A rendelet szerint hadi célokra fém tárgyakat csak azok a kereskedők vásárolhatnak, akik erre a fémközponti részvnyitársaságtól megbízást kapnak s ezt az írásbeli megbízást a közösi előjáróság, városokban a polgármester láttaozza. Az árakat a minisiteri rdeulet kilogrammonként következő állapítja meg: Tiszta nikkél tárgyakért 15 korona Vörösréz tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 5 korona Tiszta sárgarézelemezéből és tombaklemezből készült tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 5 korona Tiszta sárgarézelemezéből és tombaklemezből készült tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 3 korona

75 fillér. Tiszta sárgarézelemezéből és tombaklemezből és tombaklemezből készített tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 3 korona. Tiszta öntött sárgarézből való tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 2 korona 50 fillér. Tiszta öntött sárgarézből való tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 2 korona

— **A közönség köréből** Valami elhatellen éjjeli esavagó azonnal tölti unalmát, hogy alacsony elhelyezett ablakoknál az ablak üveget beúzza. A Hunyad utcában egy házon most közel egymásután kétszer történt ilyen merénylet úgy éjjel után 12 órakor. A háztulajdonos észrevette, hogy az illető a Rákóczi utca felé vitte nemtelen írját. A károsult kéri a polgári örököt, vegyék figyelembe ezt az utcát, talán ki tudják pulatolni, hogy ki az a lelketlen, aki éjnek idején ablak beúzással éjjeli esendzavarást és magánlak rögálatst követ el. A károsult állítása szerint már történt oly intézkedés, hogy a netáni ismétlődő merénylet elkövetője örök időre megomlogassa nemelen eselokedet.

— **A tüzfakérdés.** Meglehetőn nagy gondot okoz mindenféle az országban, hogy kevés tízfia áll rendelkezésre. Amennyire megbirjuk állapítani, szinte alárendelt jelentőségű kérdés, hogy mennyire drágulnak az árak, mert sokkal fontosabb volna, hogy tízfia lehessen kapni. A helyzet alapján vége az, hogy aránylag vége elég kilyemelt mennyiség volna az erdővidékekről elszállítható, azonban egyrészt nincs munkás, másrészt pedig a forgalmi körletározások akadályozzák a kellő hozatlokat. Arról értesülünk egyébként, hogy a földművelésügyi minisiter rdeuleletet utasította az érshivatalokot, egyrészt a meglévő készletek kimutatására s másrészt pedig arra, hogy állapítsák meg, vajjon a tél ide beállta előtt milyen mennyiségű tízfia tudnának kitermelni. Ezen intézkedés összefügg a kormány azon rdeuletevel, mely a tüzfakészletek bejelentésére kötelezte a tulajdonosokat. Az így összeállítandó adatok fognak alapul szolgálni a maximális árak megállapításához. Késztelen azonban, hogy a közönség jogos túrltelmenességgel nem áll arányban a hivatalos körök buzgalma, aki könnyen érthetőleg ilyen orás és érthető kifakadásokra alkalmas. Mindeközben kívánatosnak tartjuk, hogy a kormány az árak maximálisával és a készletek felolaglásával sürgös intézkedéseket tegyen a tüzfakészletek enyhítésére, mert hiszt itt állunk már a tél küszöbén. Az árak szigorú maximálása különösen Keszthelyen kívánatos, mert a kezshelyi piacon polgártársunk, akik néhány oldalok fá hoznak eladásra, hátatlan árkövetelési céllal állnak elő.

— **Utlevél-szabályozás.** A hadseregfőparancsnokság Orórszországnak az osztrák-magyar katonai igazgatás alatt álló területeire kiadandó utlevelék ügyét akként szabályozza, hogy akik az elfoglalt terület határát átlik, megfelelő utlevéllel kell, hogy igazolják magukat s ez utlevelét a hadügyminisiteriumnak, vagy hadseregfőparancsnokságnak (hadtápfőparancsnokságnak), illetve valamely kirendelt utlevelévizsgáló állomásnak láttamozással kell előtáni. A hadseregfőparancsnok most említtelt rdeuletenek 6. §-a szerint azonban azok a személyek, akik a rdeulethez mellékelte minta szerint kiállított és a mintában megjelölt módon hitelesített és láttamozó értesítőkkel igazolják, hogy valamely belföldi kereskedelmi vagy iparrálatlatnak a képviselője az utlevelének a fentiek szerint előtáni láttamozára nincsenek kötelezve. Az elfoglalt területre katonai usztánszó iparosok és kereskedők az értesítő iv (Auskunftsabogen) mintáját a kereskedelmi és iparkamaránál szerleleltik meg.

Irodalom.

A papaválasztás jogtörténete és tételes joga. Írta: Lukács József, I. gimn. tanár. A vaskos munka a papaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrésről szigorúan tudományos, másrésről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrámbor tudásunk szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

Az „Élet” szepirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészít ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ára félévre 10 kor. Mutatványszámot késséggel küld a kiadóhiv. al.

A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negydevre 6 korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Nепlap”, a legolcsóbb újjság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Uj Idők A világháború legújabb krónikása, irásában és képeiben az Uj Idők a mi érdekes esemény a nagy világháború harcainak történetét, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, művészi művel és előkelő ízlés jellemzi. Híres Fehérvári hetilapját, az Uj Idők, melynek minden száma aktuális közleményekkel, előszóival és regényekkel is egyaránt a szépirodalom ápolója — előfizetési ára: negydekre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut 16. sz.

A „MAGYAR LÁNYOK” szepirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára — Szerkesztő: Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negydekre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadó műveit szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

eddig meg nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Berger Gyógy-kátrányszappanna G. Mell & Comp-tól. Kiváló orvosság szolgálk az Europa legelső államában a legújabb tudományok hársított módszereivel... BERGER kátrányos kenszappanna. Nának az gyermekeknek enyhébb hatású kátrányszappanna BERGER glicerin kátrányszappanna. Tolvákné kátrányos szappanna BERGER-féle Borax-szappanna... BERGER-féle Borax-szappanna. Uj Bergeri talcszappang kátrányszappanna. Az új Bergeri talcszappang kátrányszappanna, melynek hatása... BERGER-féle Borax-szappanna. Uj Bergeri talcszappang kátrányszappanna. Az új Bergeri talcszappang kátrányszappanna, melynek hatása... BERGER-féle Borax-szappanna. Uj Bergeri talcszappang kátrányszappanna. Az új Bergeri talcszappang kátrányszappanna, melynek hatása...

NYILTTER.*) Dr. Szegö Kálmán szanatóriuma- és vizgyógyintézete felnöttek- és gyermekek számára, Abbáziában.

Erösítö és edzö hízaló-kurák egész éven át. Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltöktört nem vállal felelőséget a szerkesztötség.

SZEMESNEK kell a lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyársainkat. Az élelenség nem ÁLL egyeből, minthogy ne kessünk egy pillanig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A „Zala Közöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt értes a magyar hirdető Világ hirdetésen ut megtalálja A hirdető rövid idő alatt meggyözödök az eredményről, annak határozottan VAKNAK kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közöny” rohamos fejlődözt, ez pedig világosan jeltemzi, hogy AZ ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az.

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JOZSEF KÖNYV-, PAPIR- ÉS ÍRÓSZERKERESKEDÉSE Dús raktár legújabb divatú levélpapirokban és névjegyekben Nyomatványok izéles kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek. Tanintezetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

Nyomatott a lap tulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában részvétel

Feladványok szerkesztője:
Bánokovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfény és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszeri 10 korona, féléves 6 korona, Negyedéves 2 korona 60 fill. Egyes szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

R. SIPEKI BALÁZS BÉLANÉ
portra-át is idefűztem Erdemes természetű
& nem ritka összefüggésben áll ideális lakó
helyes jelenünk történetével.

Jelen szerepében megismertlódik egyeneségek
varázsa, jósága & eredetisége. Nem különös, új alakít
háborús tartamú működése életében & nem is valami
reunkivült és szokatlant révelni, hanem csak azt
folytatja amit eddig élt — a jótékonyág igaz életét.
Adós lenne multjával szemben jelenéért, ha a meg-
kezdett s jóban tartalmas életet nem ily keretbe
illesztené be most, amikor minden igaz magyar lélek
a kötelességteljesítés terére lép. Jelen tehát csak folyo-
zattabb folytatása a multnak, egy áldos ismétlés
könyvek felszárítására, mindannyiunk boldogulásáért
vert sebek gyógyulására. Főispánunk neje most
sem kímél fáradságot, nem ismer kellemtelent, nem
retten vissza semmi viszontagságtól, hogy a jótékony-
ság terén elüljárjon. Nemes eszelkedetnek híre ki-
emlékelt őt a helyi jótékonyág körzetéből s oda állítja
követendő példaként egy magya társadalmi lelkesé-
s nemzeti érzése elő. Ezért írtjuk ide szem-
lélyet, mert az ő hatása — mint a mult vs gyer-
mek napjaink fényes eredményében — úgy a sebesült
apulás körül is példának. E terén a jótékonyág
kultúrájának tekinthetjük.

Működésében a női lélek szelídsege, legies ti-
nomsága adnak karakterisztikus színt s tartalmat,
amelyek el nem nemülő nyelven szólnak a magyar
női világ hazafias kötelességéről időtlen-időknek.

Dr. Sipeki Balázs Bélané mai szerepe ott

A klastromból.

Most dőlöl az őse a vén klastrom körül.

Éső harfáján laukadatlán zenél.

Az ablakok ra halkán megegyeznek.

A kertben hull, leng a sárga levél.

A fehér folyosók ves hullámban.

Lábecszögök, csüha sühogas...

Kéklő pupafüst... dallamfőedékek...

Páter Jeyonos halkán faroloz.

Esti nyolc óra. A reflektorom.

Kegey arcokkal lassan meglelek.

Bágyadtan csüvögnek a cipőpariák.

A kártyát is járadtlan keverik

A Benedicát is szomonon hangzik...

Pislog a mecs a jeszetlet alatt.

— A hold is busan néz az ódon hátra.

Holt fényel kirazza a falakat

Csányi László.

Háborus mozaik.

Egy kórházban hallodék egy fogoly orosz tiszt
A szeme körül, az orrán meg látszik a monokli
nyomás. Bizart arcának legnagyobb ékessége az arisz-
tokratikus orr. Nevigény jóhangos, világismert
név nyomva. Ismerik ezt a nevet Monte-Carlótól
kezdea Ostendéig mindenütt.

Mielőtt örökse lehunyt szomoru szemét, el-
veszik arány dráka, remek finom nyú, antik gy-
rűjét, penzestárcáját & a halott fogoly vagyonát ugyany
haszküldik Oroszországba. Mogeuezik a kitűnő arany
órát a kórházban. Bécsi ég címkeje van a busó
orafedelen. A tiszt tárcájában három magyar zász
bankó: 3000 korona van. Ugyanusk lettak ezek az
adatok. Rögton megkérde a bécsi oriat, hogy kiuk
adta el az ilyen formájú, emilyen számú oriat. Az
óras tudja, megströngyzi a nyelvet. A nevét büv sze-
repelt már a vesztésebe liszta. Hósi halált hátké-
rovatában. Az elpusztult tisztunk özvegye felismeri
az ókzert és tud a penzről. Ennyi a mese. Az
ariztokratia orosz tiszt rabol. Ez pedig a moszban.

Ugyanolyban a kórházban a foglyogyott orosz
foglyok parkot csinálnak az üdülő katonáknak. Persze
a régi köves udvaron nehezen megy a munka. A

Bajban az üzletvezetőség.

A förtelmes részvénytársaságban, mely
ántant nev alatt a barátságos egyetértéshez
van címveze, az angol hatalom az üzletvezető.
A muszka csak az a véres száju mézszáros.
kutya, akit ránszítoztak a békés világra. Ő
a brutális nyers erő, aki mellé segédkütyü-
köl van beosztva a francia és a belga tacsók-
az olasz agár és a szeb-montenegrói puli
— am az ugynevezett erkölcsi tartalmat az
ántantunk Anglia adja meg. Már olyant,
amilyent. Ő az impressárió, aki kieszelte a
háborút, előkészítette, nyélbeütötte, aztán
beült a bírói páholyba és fityült. Rajta, me-
het, kezdjétek, nekem jó lesz, akár a német
marengol szét benneteket, akár ti szagatt-
játok szét a németet de fogjobb lesz, ha
valamennyien halottra marjotok egymást. És
mentek a franciák a ketsegebeest tanadások
szélsőségebe, ment az orosz retentő töme-
gekben halálba, fogságba, ment az olasz,
ment a raé, mindenki ment, csak az angol
nem, mert ő ur. Ő csak képviseltette magát
a harctéren sárgakkal, feketékkel, vörösekkel,
skalpvadászokkal és prémvadászokkal, a nagy-
szertu navy-t pedig beraktározta, mert hiába,
a flotta sok pénzbe került s az csak díosz-
kedni és ijesztgetni való nem harcolni.

követik ki kell takarítani, új földet kell hozni. Az
új kertbe pázsit-köveket raknak, utakat csinálnak.
Mikor már a pázsit részek elhatárolták az utakat, a
rögös földet le kallat hungereinni. Van ilyen kerti
szerszám, ilyen heugur. Be fogták magukat az or-
szok a heugur elő és így vonzólták az új park új
utján. A beteg magyar bakák, kik az udvaron él-
veztek az ősi miséket, érdeklődve nézték a munkát.
Meg is szóbal az egyik:

— Nézzed, már, nézzed, azt mondták a musz-
kák hogy majd leheugerelek minket. Nézzed csak,
hogy csinálják...

Meg dälben megjött a parancs a brigádriól: D.
közseget és az azt védő orosz állást el kell foglalni;
egyalöre rohamtávozágra beassuk magunkat és a
gyorsan hevenyezett síkokban 120—150 lépésre
az ellenséges állások előtt, nyugodtan várjuk azt a
pillanatot, mikor megindultunk majd a döntő ro-
hamra

Egyetértő hurrazás. Edgesen nyulunk fegyve-
reinkhez, mi ez, csak nem a muszka támad? Dehogy;
a telefonon pár pillanat alatt megjött a parancs:

— a balszárny megkezdte a rohamot előré!

A következő percben mindenki talpon van, el-
szóntan ragadunk meg a fegyvert s máris kiut va-
gyunk az arókból! Ötven lépésre aztán vad erővel
tör ki belőlünk az eddig lefojtva tartott indulat, egy

Talán a hivatalos angol politikát nem fedi egészen ez a kép, az talán többet is eszelekedett volna már, ha tudna. De nem lehet, mert a hivatalos angol politika mögött nem áll az angol nép. Az nem ismer háborus jogot és veszedelmet, az csak per procura kívánta viselni a háborút. Tudja, hogy nem köteles katonáskodni, se az apja, se a nagypapja, se a dédapja, de még a szépapja se volt köteles, tehát semmi köze sincs a maga bőre révén a harcterekhez.

A háborúnak ez az angolos felfogása esetleg nagyon szinpatikus is lehet egy holdbeli ember előtt, azonban háborút, csinálni nem lehet vele. Eddig talán lehetett, míg friss erőben volt az ántánt menaszériája, azonban annak most már vége. Vagy nincs tovább háború, vagy vásárra viszik a derék mesterek a saját bőrüket is. A páholyból mindenesetre ki kell szállni és másforma golyókat rugdosni, mint eddig. Muszáj megcsinálni az angol militarizmust, mert másképp a német militarizmus juy furja fenekbe az angol világhatalom Lajóját, hogy menten lesüllyed a Lusitánia mellé.

Igy ütött be a határba az ördög az üzletvezetőknél, ahol most szinte nagyobb a baj, mint Oroszországban, mert Oroszországnak szerencséje lesz, ha a cárizmust fejbe veri a háború, a rabtortó veszedelme öltbe a rabnak. De anglia mai válságából becsülettel sehogya ki nem kerülhet. Ha behozzák az általános katonakötelezettséget, az

irtozas „hurra” és mint a vihar, zudulnak neki az ellenségnek.

Pillanattal tartó harc és az oroszok egy része fegyvertől eldobálva menekül, másik része feltartja a kezét, megadja magát s vígan parolázik a bakák a „söggörrel.”

A faluban hirtelen nappali fény támad, hat helyen gyulad ki egyszerre a falu és pár perc alatt lángban áll az egész; dühödöt furaként kavarognak ide-oda a hangok, — verszintre festik az eget és szikrázza a lufi a pernye. Ott jobbra egyre szilajabban, egyre eszeveszettebbül rikoltanak a kürtök s a győzelem extázisában vadul hurrázzák rohanunk be a faluba. S a bakák diadallal mutatnak egy különös instrumentumra:

— Ez volt a muszka zseme — magyarazza egy vén csont az elvette orosz lövészortót a többinek:

— Azulán... azután újra beásás, amelyet nemcsak elfoglalni, de tartani is kell.

Érdekes levelet intézett a harctéréről ismerősökhöz Kádár Károly, vitéz szakaszvezető. A leveleiben élénk színekkel festi a felszabaduló Galíciai örömet és a menekülő oroszok vandálizmusát, akiknek nyomán kövön nem marad. A levelenek a közönséget érdeklő részletei itt következnek:

— A Szerető folyó előtt egy végtelennek tetsző rómasz szelén ülök s gondolkodom az egyhétésemények fölött. Ma egy hete kezdődött itt Galiciában az a nagyzerző játék, amely az oroszok kitakarását jelenti egész Galiciából.

Ha az ember szemelében nem látja, nem győződik meg róla, nem is hiszi azt az örömet, lelkesedést, amit győzelmes előretartásunk (másoktól nem nevezhetem, mert, 30 35 kilométer utat teszünk meg naponta) kelt Galiciában, különösen a zsidó vallású

nem bizonyos, nem is valószínű, hogy segítsen az ántánton, de bizonyos, hogy halálát jelenti annak az angol polgári szabadságnak.

H I R E K.

Furcsa esetek.

A tej lett drágább — ez történt a legutóbbi napokban s ez most a mindennapi beszéd botránvártára. A tej, a szegény harcosok családjának egyik fő eleme a mindennapi kenyér mellett. A jó ugyan búján zoldult ez évben is a réteken s a kaszálók nem fukarkodtak a szénapetrencék tartalmával. A tej mégis drágább lett. Nem szegény, földhöz ragadt zsellér drágotta, hanem egy hatalmas birtok, uradalmos foldes ura. Ez teszi különössé a helyzetet. Néhány korda többlet az uradalmi kasszában mennyi gondot ad a szegény családoknak, akiknél egy pár fillér már nagy különbséget tesz a háztartásban. Ott eleenyeszően csekely, itt alig kifejezhetően sok. De a tej mégis drágább. Mennyi átkát hull annak a néhány fillér nyereségnek helyébe — ki tudná azt megmondani? Oh, honvédelem, de drága vagy némeleyeknél s menyire lebeesült azoknál, akikért a harc folyik.

A napokban verőfényesen sütött az őszi nap. A Deákterti fasorban három katona ki isült, hogy a napugár édes erejét élvezze. Mind a három nyomorok Csupa kötés a feloldalak, ki jobbról, ki balról. Olyikon még a láb nyomorékiságát is mutatta a fehérgyolcs. Rászokáltak az öndülrre. Hónapok hozsztat a dekkungok nyirkos, hideg levegőjében ültek, míg sebet kaptak s ott hasznárvetellenő lettek Csakhamar ott termelt előttük egy itthon maradt ember

lakosság körében, akik azt mondják, hogy most a szent ünnepek előtt katonáink ruháját magára öltve, jött el közéjük a Messiás, hogy annyi szenvedés után végre boldogság. Öröm, meglepődöttség költözött hajlékukba.

Öreg emberek, asszonyok sirva csókolják katonáink arcát, kezét, ruháját megérezésük feletti örömeikben. Az oroszok előtt elrejtett utolsó falutak hozták katonáink elé.

Ha az ember körülöz a felszabadított vidéken, mit lát? Az oroszok többodott dühvel pusztítanak mindent visszavonulásuk után. Amere csapattal verik ki őket Galiciából. Mindent elpusztítanak, mindent felégetnek. Nem marad sem termés, sem vasút, sem gyár az őrvjögő csapatok nyomán. Mikor mindennéven hallatszik, hogy Oroszországban nincs ipar, nincs szervezetség és erő, akkor ők, a kultúra megmentői, a kultúra és technika alkotásait teszik tönkre.

Ugy tűnik fel nekem, hogy a kötelek Oroszország (egyik a Tolstojok és Dosztovszkijek, a másik az előttük menekülő vandál Oroszország) a mindnyájunk felett uralkodó. Egyre lent az igazságot akarja gonosz tetteivel próbára tenni... és ő választ is az őrvjögőknek: vae victis!

Érezzük és tudjuk, hogy az otthoniak mindennéket telálozzák éretlenül, ezzel szemben mi nemcsak a háza határait védjük, a betolakodókat ellenséggé kitzük, hanem szabad idejűnkben katonáink az elmenekült lakosság természetét is betakarítják, mint egy hátsépk azokért a néklőveléséért, amiket az otthoniak esetleg értünk szenvednek.

Mondt meg, kedves Barátom, ismerősieinknek, hogy ne aggódjanak, a végleges dicsőség napjának, a végleges győzelemnek el kell következnie!

— Köszent vettem, jöjjenek, hordják le a pincébe — ugymond — adok néhány cigarettát!...

A három csonka vitéz összenéz s az egyik lethargikus hangon mondja:

— Nem látja, hogy mi nyomorokok vagyunk. E szavakra dühösen támad rájuk az az úr, hogy mily dobtalanságban töltik életüket.

Most elhallgatom ennek az úrnak a nevét. Pédig, de megérdemelök, hogy pellangérré állítsam.

Egy régebbi eset. Valahol a Teleky-uton történt. Ott is van egy igen kedves otthon a sebesült vitézeknek. A már lábadozó harcosok egy-két pillanatra kitekintenek a katonáért felé, de jobbra sem, balra sem néznek. Örvend megilyik a tisztádnéok, derős égboltnak, muló bajának, enyhült fájdalomnak. De a csendes otthon egyszer az önzés lármájának színtere lett. Atlibbent oda egy család ja közel szomszédból. Nagy sür-zavar kozt adták tudtul, hogy néhány szem apró gyümölcsök (talán ribizli, ha jól emlékszem) eltűnt. Katonák ettek meg, a sebesültek. A sérült vitéz had önértetesen tiltakozott minden gyanú ellen. Vizsgálat is volt. — Néhány szem apró gyümölcs ekkora ténykedést mozgósított. S a vége, hogy a gyanú alól tisztán kerültek ki a hősök. Sok láрма volt hát — hiába. Mert a sebesült — még ha úgy lett volna is — egy pár gyümölcsöt nem érdemel meg!

De kár, hogy nálunk a polgári becsület elvesztése még nincs a paragrafusok között ratifikálva.

Verus.

Harctéri levél.

Közi: Kirchnopf K. 48. gy. ezredbeli titédes.

Kanizsa: fia írja ezen harctéri levelet, ki már 3-szor került az észak harcterre.

Nyugodt állásban vagyunk elhelyezve, mert az oroszok uralma megszűnt Galiciában, mivel fontos hadállásait vissza foglaltuk kemény ádáz harc után. Frontunk elég jó és elég erős. 200—250 löveg távoltságban nézünk a muszkáral farkas-zsemet, ki folyton támad bennünket, de mi őket mindig ellentámadásban véres veszteségükkel sikeresen visszaverjük.

Szept. hó 26-án szeretet századparancsnokunk, fhadnagy ur Varga azt a parancsot adta ki, hogy a 2. és 3. zug kímégy a 13-ik század lövészárkát megerősíteni. Mi a tett színhelyén, eskünk szerint híven dolgoztunk. Közben kapunk ismét parancsot, hogy mindenki figyeljen, mert a muszka támadni fog. És bekövetkezet a muszák katasztrofája. Szept. 27-én reggel heves ágyúharc közepette megkezdte a támadást a 33-ik divízió; 3 órai rettenetes harc után sikerrel, az ő véres és leihlatatlan vesztésükkel vissza nyomtuk őket. Annyi halott, ami ott volt a muszkának, az igazi rém, mert ember-ember hátán fektött. Most azóta megint hallgat, csak néhány gránát és sebrapnál jelzi, hogy még vannak. Ami tűzreink kitűnő állásból ismét válaszolnak, de duplán és jól belőve. Máskülömben katonaságunk elég jól irta magát a körülményekhez képest. Éllemzésünk ki-tűnő; bőven kapunk cigarettát, dohányt, egyszerű mindennéket meg van, még a jökevő sem hibázik, mert frontunkon este és nappal harsányan s „kánizsai lányok” stbi magyar dalokat zengük és azt kiabáljuk át a muszkának: „Panya ják, nemis lirdi dostka kleba.” „Uram jöjjon ide át, van sok kenyér-kr.” Da ők biz szomorúan és hallgatnak, csak egy lövéssel jelzi, biz jó volna egy kis magyar kanyér, mert ő nekik nincs és félnek, hogy agyon-lőjünk.

A nagykanizsai Jóléti Iroda küldeményét is megkaptuk, melyért hálás köszönetet küldi a 48. gy. e. 7-ik század legénysége.

Szerető fia
Kirchknopf Károly, tizedes,
 ki már 3-szor került a muszkákai
 négyezmeközti hazánk védelmére.

— **100 éves jubileum a bencéséknél**
 Csütörtökön ünnepelte a Szent Benedek-rend közönségi rendház 109 éves fennállásának emléknapját. A rendházat ezeltől 200 évvel a jezsuiták alapították, kik mintegy 60—70 évig székeltek Kőszegen, utánuk a piaristák kerültek a városba, kik nagyon rövid ideig voltak itt, mert már 1815 év szeptember 30-án a bencés rend foglalta el helyüket és azóta e rend fejt ki a városban és vidéken igazán nagy kulturmunkáját. A háború miatt egyszerű keretekben folyt le az ünnepség. Reggel 8 órakor a főgimnáziumi ifjúság, a városi hatóság és nagyszámú közönség részvételével zenei háladó iméntiszület volt, melyet dr. Bárds Remig igazgató celebrált fényes segédlettel. Az istentisztelet előtt Kincs István apátjelöltének szentbeszédét mondott, melyben a bencésék 100 éves munkásságának érdemeit méltatta. A nap folyamán számosan jelentek meg a hatóságok és hivatalok képviselői, a rend beratai az igazgatónál, s örömléket fejezték ki a jubileum alkalmából.

— **November elsőjére fegyverszünetet kér a pápa.** XV. Benedek pápa kórirattal fordult az összes hadviselő hatalmakhoz, a vallásosság és az emberiség nevében arra kérve azokat, hogy november elsőjén, a halotjak ünnepeén egy napi fegyverszünetet tartsnak, hogy ezt a napot az összes harcoló katonák az elesettek emlékének szentelhessek.

— **Kitüntetett zalamegyei orvosok.** — Ferenc Szalvator főlevegő a hadipolitikai körletestett érdemeik elismeréséül dr. Graner Adolf zalamegyezségi, dr. Szekeres József nagykanizsai, dr. Deák Jenő tapolcai és dr. Szabó Zsigmond perliki körházi főorvosokat a Magyar Vörös-Kereszt Egylet hadi-ékkiményes II. osztályú díszlevelényével tüntette ki.

— **Az éltet Osernowitzban.** Szévely zászlós levelelől írunk ide pár szót, amelyben azt írja, hogy Czernowitzban olyan az élet akor, Budapestben. Ha a távol szomszédból néhány órai szabadságra időt nyer a fáradt harcos, tudni ide térbe.

— **Milyen lesz a tél.** A Hortobágyon van egy öreg csikós, aki — mint beszélik — nagy szakértője az időjárásnak. Harminc esztendője kőn lakik már a pusztán és ismeri annak egész természetrajzát. A Hortobágyon öszre virít ki egy virág, ami azonban gazdagon csak ritkán jelentkezik. Ha ez a virág buján tenyészik a Hortobágy dérsépsite mezőin, akkor rendszerint kemény, hosszú tél következik. Megfigyelte az öreg pásztor, hogy az idén ez a jós virág a szokottnál korábban nőtt és rendkívül dusan borult virágba. A vén csikós ennek alapján jóvendőli, hogy igen hideg és tartós tél előtt állunk. Majd elváltik, hogy helyteljesedik-e, amit a vén csikós mesél?

— **Hol a törvény sújt keze?** Hogy lecsapjon az életmi és egyéb cikkeknak undok uszora bestáira, kik szemérmelentlenül reafeküsznek a társadalmi amony is kiszípolozott zsebére. Kiszívja vértüket, lenyazza bóránkat, megöri testünket, tönkretesz öröknek e lelketlen vad póca fajzat, hogy moes-

kos zsebeit töltse s telhetetlen molohként halmozza fel a közönségtől elrablott, kiuzsorázott ezeket. Nem pénzrel, nem követeléssel, tizes vassal kell a piócaék s doronggal lelkünkön s mindnyáját oda a legvadabban ülhögő frontra vinni, hogy vegye el megérdemelt büntetését valam-nyi.

Lehetetlen, hogy az állam tovább tölje a féktelen garázdálkodást. Üssön le köztök vas markával s a méltóságos, nagyságos s a gatyás uzorásokét is ragadja fölé. requiráljon minden elemit cikket s szabja meg azok méltányos árat, hogy a szegényebb osztály is juthasson bételű falathoz, a gaz arások pedig kerüljenek burokra, vagy bujjanak vissza piszkos lelkökkel mecskos odúba.

— **Selymet a meleg alsót a katonáknak**
 A hideg behálítással mindig hangosabb lesz az a kérdés, hogy selyem darabokat adjunk a Hadseregélyzőbe, ahol azt felhasználják katonáink részére. Minden családban akad egy pár darab, amely nélkülözhetetlen — juttassuk ezt közdö katonáinknak ottalmla a hideg ellen!

— **Összejár a felmentettek.** A honvédelmi miniszter egy legújabb rendeletével elrendelte, hogy mindazok a népfelkérésre kötelezettek, kik 1873. január elsője és 1896. december 31. között születtek s a népfelkeltő tényleges szolgálattól föl lettek mentve, összeírásuk végett a közzéteendő időben jelentkezni tartoznak. Az összeírás céljából a rendelet nem tesz említést.

— **Újra sorozzák az alkalmatlanokat.**
 A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy írják össze mindenütt azokat a népfelkérésre kötelezetteket, akik az 1873 évi január 1-je és 1896. évi december 31-ike között születtek és jelenleg tényleg nem szolgálnak, tekintet nélkül arra, hogy a sorozások vagy a személn alkalmatlanoknak találattak, avagy alkalmasságuk folytán bevonultak és később a tényleges szolgálattól alkalmatlanságuk folytán kibocsáttattak, tekintet nélkül a személnbiztsági határozat vagy az elbocsátási időpontjára. Az így összeírt népfelkérésre kötelezettek folyó évi október 27-től december 31-éig terjedő időben pötszemlére tartoznak jelentkezni, a hal alkalmasságukhoz képest osztályoztatni fogják.

— **A zsir kérdéseához.** Budapestben a legérélyesebben kutatják fel azok lakasait, kik spekulációba a zsirt felhalmozzák, hogy aztán annak árat mesterségesen felfújják. Nem ártana az efféle városunkban sem, hogy az illetők kippellengéreteseinek s példás megbüntetésük után a szegény táblára kerüljenek.

— **Mi van a piacon?** Hallatlan drágaság, bírlathatlan rohamok, ha egy egy kosár lekerül a falusi asszony fejeiről. — A tojás ismeretlen lett, az ellentök az utcavégeken, a majorság hallatlan árakat ért el, egy-egy sovány liba 10—12 korona, kóver 20—22 korona, csibe párja 5—6 korona s még ilyen árak mellett is egy mist taszigálják a boldog vevők. — Ugyan mi lesz a télen, ha, már is így szertelenül drága minden!

— **Ahol rendőség kutatja a zsirt.**
 Az ezstergumi hentesek nemrég kijelentették, hogy nincs zsirlesterük s utat a megállapított maximális árak mellett nem tudnak beszerezni. Minthogy az volt a gyanu, hogy nagyreményű zsirkerület tartanak elrejtve a közönség elől, a rendőrkapitány két detektívet bízott meg ennek megállapításával. A detektívek sorra járták a hentesműhelyeket és megállapították, hogy több helyen is ma is métermézza számára áll a hordókban a zsir.

— **A háború állása.** A harcéri események ma háttérbe szorultak. Különben is csaknem mindent csend van. Hinderburg úti az orosz. Nyugat-on változatlan a helyzet. A Balkán most az érdeklődés középpontja. Bulgária válasza nem kielégítő az orosz ultimátumra. Görögországban is bonyodalmas a helyzet, Venizelos bukása tisztulhat hoz valószínűleg s hamarosan eredményekről írhatnak.

— **Az őszi országos vásár,** mely a káposzta szüretre esik f. hó 11-én fog megtartatani. Mint értesültünk ugyanattól kezdődőleg a környéken kitűnt az és köröm fájás miatt az élő állat kivitele is be fog tiltatni.

— **Fogházra ítél városi képviselő.**
 Azok a lelketlen igazó városatjók, akik annak idején a kiskanizsai lakosokkal a piaci sztrájkot rendezték s szerdai tárgyaláson elvették megérdemelt büntetésüket. A törvényes ur. i. 2—3 hónapi fogházzal s 600, 400, 200 korona pénzbírsággal sújtotta őket. Kállovics tanácsos ur, Anek, Plander és Mates a jeles urak, kiket reméljük a városi képviselő testület ki fog kebeléből mihamar tessékélni.

— **Elmaradt az újnapi tejes.** Nem adhatta drágábban a tejet 28 fillérenél, bosszút állott tehát a nagyságos ur, leintette tejesét s verőfelének nincsen többé tejük. Persze, mert a háborús idő miatt nem egy nőtt a fű, nem egy gyűlt a teugernyi takarmány, mint máskor adta az Uristen.

— **A kolera biztosok.** Tehát belátogatott a kolera, az egészségügyi bizottság átalakult járványbizottsággá, gondoskodott a kolerabiztosokról is, kik között két bentfentes városi tanácsos, napidíj is élvez. A tenitők azonban kik a városnak eddig is elég nagy n munkát végeztek, minden elismerés nélkül most is beváltak ugyan igavonóknak, napidíj azonban nekik nem jár, mert a plebs ezt így szokta meg. — Szegény tanítók, mi másként van ez más városokban, még Újpesten is. Hija a háborús időkben nagyon sok ember elveszti itélőképességét és szívét.

— **Oktobernek elsőjén be kell rukkolni mindenkinnek,** katonának és civilnek egyaránt. Az Érdekes Ujság előfizetőinek óriási táborába. Megjelenése óta „Az Érdekes Ujság” példátlan sikerrel hódította meg az egész országot és a külföld olvasóközönségét. „Az Érdekes Ujság” a magyar család legolttaltesebb szórakoztatója, az összes harcerek leg-szenzezőcsobb krónikása, a legártalmatlanabb és leg-nyepzerűbb illusztrált hetilap. „Az Érdekes Ujság” minden számat százerek olvasva! 1915. október 1-ével új előfizetést nyitunk „Az Érdekes Ujság”-ra. Előfizetés ár egy negyed évre 300 kor., félre 7 kor., egész évre 14 kor. „Az Érdekes Ujság” kiadóhivatala V. Vilmos császár-ut 78.

Szerkesztői üzenet.

— Tudakozódó! Tudunkkal a Hadseregélyzőben nemcsak cigaretta készül, hanem már melegruha is katonáinknak. Tehát csak jelentkezzek ott s ajánlja fel szolgáltatást. Igaza van. A hűvös idő azt most első gondunkká teszi, hogy meleg ruhát adjunk katonáinknak.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételés joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen ahakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed-stilussal élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az Élet- szepirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk kedveskedő legelőneke Szerkesztőségnek kiadójával. Budapest, I. Fehérvári ut. 15/e. — Előfizetési ár felevente 10 kor. Mutatványzámat készsággal küld a kiadójával.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadójával (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.). Újzsmitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legelőnebb új-ág a magyar nép számára, felevente 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világháború legelőnebb krónikása, irásban és képen az Uj Idők A mi erdőkes esemény a nagy világháború történeti történeti azt mind elénk tárja festő képességű képekkel. Érdekes, művészeti újság és előkelő ízlés jellemzi Horvát Földök hetilapját, az Uj Idők melynek minden száma aktuális közelmennyben, előszóval és regényben is egyaránt a szepirodalmi apoloja — előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadójával, Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szepirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára — Szerkesztő Tutek Anna. Megelőnebb minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészeti képekkel és a legelőnebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, felevente 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadójával: Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. szám. Mutatványzámat kívántra ingyen küld a kiadójával — E kiadóban szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy
valaszlekkban jutányos áron
készítettek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

1898 óta kitűnően bevált

Berger gyógy-kátrányszappana
G. Heil & Comp.-től.

Kiváló orvosi ajánlások és Európa legelőnebb államában a legelőnebb eredményekkel használatk mindentelje

Bőrkiütés ellen

kiütéses krónikus hajók és kiütések, valamint haj- és aszkidákörp ellen. Tartalmaz 40 százalékos fakátránt és fenyőgyöké káliumot, a kátrányszappan előforduló egyéb ilyenm győrtényezőit. Makara bőrtáplálkai nagyon hatásos.

Berger kátrányos kénszappana.
Hánek és gyermekokéknak előnebb hatású kátrányszappan

Berger glicerin kátrányszappana.
Tevábbá kátrány nélkül a hára

Berger-féle Borax-szappan
petának, apapitók, szepők, niteleser és más bőrbetegsé-
leo. Darabja utaltással együtt 70 fillér.

Uj Berger jótékony kátrány-szappana, kátrán hára kátrányszappan, és aszkidákörp, valamint kiváló hajóvívó ázer. 1. Breg 1.50 korona. Képek kifejezetten Berger-szappan G. Heil & Comp.-től és népe meg jól a melléte lere védeje-
gyl a alá-
vásk. Képek
feve Wien 1880 október, testközveti és aranyáram,
Wien 1913 és az 1908 ik ávi párisi világgkiállítás arany-
érem. Készíté minden győrtényben, drogtámas és aszk-
leleiben. Nagyban G. Heil & Comp. Wien, I., Heller-
storferstrasse 11-12 Budapestben megában az Királyban
Török József gyógyszerárban Király utca 12. Melár és
Mezzerül, Thalmeier és Reimel, Kórházmester Páris-
úttalál, Radonovicz Testrekerési Szociál Népdó és
Kátránál, Nerada Nándornál Detritzi, Pilgrissenál, Váci-
Ábrót é. Képekben minden győrtényben, jobb dro-
geriában és illatszerelőleiben

NYILTTÉR. *)

Dr. Szező Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hizlaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kiséret nélkül felvétetnek.

*) É rovat alatt közölttekkért nem vállal felelő-
séget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell na lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-
senytsársainkat. Az elélnesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillana
tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről, —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ,
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintezetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásba az alábbiak szerint.

Feladvány-szerkesztő
Báné Kovács János

Főszerkesztő.
Kemény László

Megjelenik hálton és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszeri ár 10 korona, féléves 6 korona, negyedéves 2 korona 60 fill. — Egyre szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

DR. SAMUELLY OTTÓNE is a tablóba tartozik. Erdemét s jogot szerzett rá, hogy örök idők momentumjába kerüljön. Szorgalmas kitartással marad meg az önként vállalt kötelesség útján s lelkiismeretes pontossággal végzi teendőit a Hadség-lyázó Fehérkereszt osztályában. A sebesültek lelki, szellemi apollásáról gondoskodik. Nehéz, nagy szellemi porciók várnak rendezésre, szétosztásra s mindez példás rendben, esztelenül keretben megy végbe. A legfrissebb misztérium is meghajolnak a lelkes munka előtt, amely nem fogyatkozó lelkesedéssel folyik ott már hónapok óta. Nehéz volna a Fehérkereszt munkáját teljes önteliséggel szemlélve mellőzni, néhány pillanatra az igaz, a megérdemelt figyelem adóját rójuk le. Sokféle aga van most a kötelességnek. Mind egyaránt értékes és hasznos. Bárhol is végzi is valaki, már a küzdő hátsók segítése, érdemeik támogatása, jutalmazása. Munkája nemes, emlegetésre, dicsőítésre érdemes. Nemzeti küdelmünk így lesz általános. — Ha mindenki részt ker es részt vesz belőle, erőseink megfellelően. Örömmel tapasztalhat a hazafi tekintete minden munkára, amely csak egy paránya legyen is a nemzeti harc egyetemenek. S a fehérkereszt működése az itthon levők hátafra, figyelme a sebesült, a beteg hátsók iránt, hogy a háborúk szenvedése után néhány perc tisztá szellemi gyönyörre legyen annak, aki a szenvedésből a megsebesülést kivette részét. E hála munkasáinak nevére se boruljon a feladás avara; — azért, joggal írjuk ide *Dr. Samuely Ottóne* nevet s nyugtáztunk társadozó est, több hónapos munkáját.

(dr. L. J.)

A harmadik hadikölcsön.

A magyar kormány a legközlebbi napokban becsatja ki aláírási felhívását a harmadik háborús kölcsönre. A kormány és pénzügyünk mervdó tenyezői között már létrejött megállapodások szerint a jegyzés feltételei olyanok lesznek, hogy a harmadik hadikölcsön alkalmával a kibocsájtási arányon megszerzett jövedékkötvények a kölcsönjegyzők részére a kibocsájtási kursusnak ismét 6%-on jóval túlmenő kamatozását biztosítják.

A jegyzések a nemet harmadik hadikölcsön csatlós eredményének buzdító hatása alatt fognak megindulni. Az a példatlaunl szoros össztartás, a nemet népnek a saját erőéhez való töretetlen bizalma, amely a 12 milliárdos főösszeget összehozta, melletl bámulatba ejti az egész világot és az általános odaadó hazafias köteleességhez, a helyzetnek és követelményeinek az a megértése, melyet a nemet példa mutat, kell, hogy nálunk is felrúzza közömbösségükből mindazokat is, akik — bár módjukban lett volna résztvenni — vagy egészen távol maradtak az eddigi hadikölcsönök jegyzésénél, vagy aránytalanul csekély összegekkel járultak azokhoz.

Kétségtelen, hogy már az első két hadikölcsönnel Magyarország olyan fenyes gazdasági erőpróbat teljesített, amely minden vára-

kozást felhalmult. Nemzeti vagyonunk értékéhez viszonyítva és e vagyonnak nagymérvő lekötöttsége mellett az elért közel 2¹/₂ milliárd olyan összeg, melylyel bátran odaállhatunk az osztrák és német két első hadikölcsön eredményei mellé. Hogy mit jelent a mi viszonyaink között ez a hét hónap alatt előteremtett 2¹/₂ milliárd, arra nézve tájékoztal szolgálhat például az, hogy a magyar államvasutak összes vonalaiba 3 milliárd koronanyatun investálva.

Mindenképpen jogosult az a remény, hogy a most kibocsájtás alá kerülő újabb hadikölcsön sikere még nagyobb lesz az eddigieknél. A harctéri helyzet ma részünkre hasonlíthatatlanul kedvezőbb, mint bármelyik megelőző hadikölcsön aláírásánál, a pénzösszegek általános, az első két hadikölcsönre befizetett összegek jó része ismét visszakerült gazdasági életünk körforgásába. Az is lényeges előny, hogy a mostani jegyzés a mezőgazdasági termelés értékesítésének idejébe esik.

Mindazok, akik az új kölcsönre jegyzésnek, nemcsak hazafias eszelekedetet végeznek, hanem a maguk szorosabban vett magánérdekeit is szolgálják. Nem csupán az értjük ezzel, hogy a pénzüket feltétlenül biztos állami kötvénybe fektetik és kitünő kamatozáshoz jutnak, hanem még egy másik igen fontos körülményre kívánunk rámutatni. Bizonyos ugyanis, hogy a háború kimenetele,

Kelet költészetéből.

JAPAN DALOK.

Szeretem az Iriszt,
Oh be szeretem!
Kriszantint ha látok,
Nem kerülhetem,
Czeresznyevágnak
Bája elbűvöl,
S keblemen Birsvirág
Égve tündököl.
Nem tudom mi lennék
Virág nélkül én?
Örömtelen féreg
Itt e földtükén.

JAPAN.

II.

Csupa virág a mi hazánk
S a Napisten ragyog le ránk,
Illhatat van a lég tele,
Öröm az ember élete.

Nem is cserélhünk fel sóna,
Lemre sorsunk bár mostoha,
Ahol virág fény s illat van,
Ember sohse boldogtalan.

ford. Z. GY.
a keletutazó.

Képek a háború tarkaságaiból.

Egy kis oroszulda töl község szegényebb templomából a reggeli miséről szállingkóznak ki az öreg, tőporodott nének és a templom körül meg-megállva beszélgetnek. Neha-naha könyvek t. törölgetik szá-

raz, csontos kezeikkel, mert van bizony mi könnyeznek. Kinek fia, kinek unokája pilen már reg egy eszendes sírban Galicia vagy Lengyelország elhagyott síkjain.

A nének is keservesen zokogva panaszkodik, egyetlen fia, mindeue, eltartotta, kire öreg napjaiban számított, sem ad már két hónap óta semmi előjelt magáról. Bizonyára már ő is pilen valahol egy jeltelen sír alatt. Mert eddig csak megjötték hetenként a piros lapok és most, ha legszába került volna is, idekereshettek volna azok a váruvárt sorok, melyek az aggódó és remegő anyai szívét megvizsgálhatták volna. De hisha várja, a levelhordó csak elkortuli az ő szegény hajlékat, mintha nem is volna itt e kis községben. Nem jön számára semmi...

De ime, mikor má indulni akar, feléje tart a levelhordó, kis fehérr leveléket ad kezébe. Női kezék írta és nagy kék betűk az X-i maggyaló járványkórház címet. Szíre hangosan dobogott, midőn a levelét átvette, nem tudta elgondolni, mi lehet a fehér borítékban. Mig így tépelődött, sietve csoszogott a közeli plebiánára, hogy jó öreg papjuk levelét olvassza. A lelkipásztor szívesen feltűsítette keresést, hisz ezzel is könnyit szegény népe szomorú sorsán

illetve az, hogy milyen mértékben verjük el ellenfeleinket, jórésben attól is függ, hogy minő eredménnyel folyik a központi hatalmak részéről a pénzügyi mérkőzés. Ellenfeleinknek teljes vagy kevésbé teljes letiprásával viszont szorosan összefügg az, vajjon sikerülhet-e olyan befellegeltetéseket elérnünk, amelyek legalább részben elkerülhetővé tehetik, hogy a pénzügyi likvidációjának következményeképpen a központi hatalmak csoportjához tartozó államokban az állampolgároknak súlyos új közterhek ne nehezedjenek. Olyan terhek, amelyek lényeges befolyással lehetnek évtizedeken át a népesség életviszonyaira.

A kereskedők, iparosok, vállalkozók az első két hadikölcsön jegyzésénél is az első sorokban állottak. Bizvást lehet remélni, hogy most is minden tehetségük szerint hozzájárulnak majd a kölcsön sikeréhez. Különösen a kereskedők nagy szolgálatot tehetnek a kölcsön ügyének, ha megfelelő időt és fáradságot szentelnek a kölcsön propagálásának is. A kereskedelemnek meg van erre a kész szervezete, mert a 13.000 községének mindegyikében van kereskedő, akik a község lakosságának buzdításával, felvilágosításával sok százezer új kölcsönjegyzőt szerkezhetnek.

Napkeleti mese.

Korcs nemzetnek volt annyiféle alakja a történelemben, mint a töröknek, aki felé illő melior rokonérzettel tekinteni a napokban, mikor a sors őt állította a háború középpontjába. Volt olyan nagy, hogy a csillagokig ért a feje és volt olyan kicsi, hogy egy rög is árnyékba borította. Volt úgy, hogy reszketett tőle a földgolyó és volt úgy, hogy ő reszketett egy fűszál lobbanásától is. Nekünk magyaroknak különösen sokféle formába mutatkozott be a török, azonban egyikben se ismertünk rá — s ez

és kíméletlenül ártsátesse hogy egyetlen fia nagyon beteg. Utána sóvárog, őt hívja szüntelenül, akar vele Jójó, siessen, mert nagyon várja.

Még sok más is volt a leveleiben, de a jó pap nem akarta a szegény asszonyt megremélni, hanem egy-pár koronával és a legjobbi tanácsokkal ellátva és megvigasztalva engedte utjára. A legjobbi dolgokat, amik szegénységéből tellették, sietve csomagolta nélkülözhetetlen háztáskájába. Legszebb önépítő ruhákba öltözve sietett ki a legközelebbi vasúti állomáshoz, hől a legelső vonatnál indult az ő kedves jó fiához, mert az már nagyon várja.

De oly lassan múlt az idő, hogy minden pillanatot egy örökkévalóságnak tűnt fel az ő megzaklatott lelkeknek. Pedig ő drága minden pere, hisz az ő egyetlen fia várja, ki tudja mi van már vele.

Végre odaér. Remegve siet szegényke a körház felé. Itt is, ott is ubalgazdik! Végre elérte célját. Félve, szegyeke kopog az iróda ajtaján, innét egy barabka vezetik, hol keresztet fűt felheltit. Felérbe öltözött ápolónő siet elebe. Szegényke csak néhány nap óta van a körházban és a toporított néniéket az udvaron keresztül egy egy-zérő sírdombhoz vezet, szomorúan mutatja, hogy itt pilen már az ő keresztet fia. Edes anyját várta, annak nevet rebegve ajkán hunyta le örökre szemét, Zokogva borult a szegény

tragikumra volt mind a kettőneknek, nem szokatlan a nemzeteknél, hogy a törököt és a magyart egymás barátjának szánta a végzet.

Hízen olyan két kard volt a magyar és jörök Európában, melynek nincs is rokona. Mindkettőt Ázsiában kovácsolták és kemény acélból készült mindkettő, ám a mi kardunk a keresztény, a töröké a mohamedán fanatizmus lángjába odzódott meg, azért kellett egymáson kisorsbitaniok. A két nép egymás acélján vértelt el s mire szótvaltak, a magyar alig illegett a vérvesszeségtől s a töröknek csak annyi ereje maradt, hogy visszavaszoroghatott keletre. A két keleti görbe tablya, melyeket a német-római császár egyenes kardja gyözött le, azóta gyakran kereste más egymást, ám nem gyilkos szándékok lóbbé, hanem nekibusult érzésében annak, hogy a multban valamit elhibáztak. Néha elvert a vibár török földre egy csapat bujdosó magyar acélt, mely ott eszögött árván a török urak portáján, usalagatva a török szabályát, hogy csinálják vissza, amit a multban elvették. Ám a török kard egy századik ellomhultan hevert a porban s fénytelen, vast pengeje közműbös szomorúsággal nézte az Aja Szófiát, melyen a félholdat már csak Allah irtalma tartotta. Talán eszébe jutott ilyenkor a magyar szablya, melylyel annyiszor csapott össze, nemes, szép, lovagias ifjú mérkőzésben. Csak ezzel az egy kardal való összecsatlottságban tudott igazán szikrázni kedve, lelke, gyönyörűsége és dicsősége.

Olyan az, mint valami napkeleti rege, hogy mikor elkövetkezett a nemzetek utolsó ítétele, megint találkozik a két görbe szablya, még pedig a napnyugtáig császár hosszú, hatalmas, egyenes kardjának szorúságában. S e szép mese mondja velünk, hogy milyen szomorú olvasmány alapiában a történelem! Anyai száz éveit át fogyasztotta a magyar, török és német kard egymás népét, hogy ha szemre lenne a világ hasznok most a három kard véres könyeket sirna a régi tévedéseken. Ime a népek rettenetes eskümenének kellett velünk beláttatni, hogy bár valás, kultura és természet dolgában óriás távolság van

asszonyka az egyszerű sírdombra. Görcsösen ölelte annak százat fejét és forró könnyeivel öntözte annak hantját. A sírről alig tudott felkelni. Mikor már jól ismerte magát, lassan újra az iróda felé indult, hogy legalább emléklő árvegy szegény fia titmaradt holmiját és meg tudja, mikor is halt meg tulajdonképen

A máskör szóltan, komoly urak szívesen hallgatták meg jó asszonykát és szolgálatkészen siettek segítségére. De mily nagy volt meglepetésük, mikor Halc Miso nevet a megholtak között sehol sem találtak Nem tudták elgondolni, hogyan lehet ez, mert ha itt nincs, nem is hallhatott meg. Mert bizonyly az ő neve is itt volna.

Maga a hivatal töredék indult vele barakról barakra, melyekben a legény feküdt, hogy megtudják, hol is van az a szegény fia Mily nagy volt az óreg tördöttől tő asszony öröme, mikor az egyik elküldött osztály fehér ágynál ott találta egyetlen fiát, szüntelenül, sápadtan, de ragyogó szemekkel. Karjait kitárva futott feléje, hisz drága fia, akit röviddel ezelőtt megíratott itt van előtte. Öleli, csokolja az ő csontos kezzeit és a nagy bajon is túl van. Az óreg orvos ur is azt mondja, most már megmenethetik az életüket és az ő óreg jó anyjának.

Paulóc Alajos.

a három fegyvertárs közt, nemzeti érdekek, sőt nemzeti életük vérfolyama együtt lóktat.

Évszázadokot át váld dühvel igykeztekünk ezt a vérfolyamot eltérni, vagy elkülni. A német várászlatt esodát tett velünk, — de a törökkel tán nagyobbatt. Százados álom és kábulat után felebratt az ozmán uralom s hangjától megreszkedtek a kopott műrretek és az ázsiai sarga sivatogok Európa és Ázsia választó küszöbén rettenetes erővel áll a betegnek mondott óriás és szikrázó haraggal töri össze a Dardanellák szikláin a rablóbandák verődött nemzeteket. A magyar kard pedig, markolatig fordván a vér biborában a ködös orosz rónákon, büszkén és boldogan cseng dörvöletet a vele egy célért küzdő testvérszabályunk a napfényes keleten.

H I R E K.

Furcsa esetek.

Még mindig sok beszéd, kitérés tárgya a tej. Most nem a lúbasban habzik, hanem a közéletben. Izgatja a kedélyeket, az emberek lelki világát. Bármit akarunk is napirendre térni föltte, tiltja a közhangulat. Visszatérünk tehát reá. Jósádekkel tessük, hogy a társadalom javára fordítsuk vissza a mostani fonák helyzetet. Hisz igen egyszerű lenni az előbbi állapotot ismét életbe léptetni. Aki kezdte ezt a jogtalan árneléssel gondolt egyet s mint a közmondásos bölcs megváltoztatja előbbi helytelen nézetét s mint liberalis ur ember, aki egyik társadalmi egyesületünk élén is áll, így szól — ember vagyok, tévedtem. Tevedesem kiugaztom s marad minden a régiben. A lapok örömmel hoznák a szük, de örövendetes eseményt hogy a tej ára ismét a régi, a méltányos, az emberséges. Fülöp István rigyeci bérllől haljúk, hogy ő 20 fillárért bozza s tő lerítetj a kózkörhátba. S ha az tehát is meg tisztosossága haszna is megmarad e szállítas mellett, ugyan, miért nem tehetné az újpeji oradalom ura? Erre a kérdésre azt hiazem, liberalis és humanus választ is kapunk hamarosan, — hogy maradj minden a régiben. A macogást tisztelet így majd helyre áll, elcsitul a jogos felháborodás s ennek helyébe lép a méltányló elismerés szava. Végül az itthon levőkek is kell valami áldozatot hozniok a súlyos jelenéret, hogy mi itthon vagyunk. S azt is meg kell gondolni, hogy harezó katonainak családjuktól a tejnek megvónásával legjobban suttja ez a hirtelen ár-melés. Azok pedig nem azt érdemlik az itthon kényelmében pihenő férfiakól, hogy az ő önfeláldozásukra ilyen legyen a válasz. A tej fehérsége most feketévé tett több régi tisztelet elvezett. Ne engedjük, hogy ez a feketeség mindig erősebb patnája legyen rajtuk a lenezés, a megvötés kitérésének. Tőlük függ, változtassanak rajta s áldoni fogjuk őket. A feledésre s a feladulit lelkek búcsánatára számíthatnak.

A lelketlen önzés sok alakban ujul fel a jelen súlyos pereiben. A napokban is tudomásunkra jutott egy eset. A néptelkező katonáink elkergette kutatójól egy ember. Jó férfinek kellene lennie az illetőnek a neve után s mégis a logritább tetet vitte vegbe. Mikor történt? Talán többször is a háború alatt. Csunya kapzsi lelek, aki az ő bórának vándótl még a kút vizet is sajátja. A legjobbi büntetés az lenne az ilyenekre, ha tisztelet beszorának — a fronta Hadd tanult tisztelet azokat, akik az itthonlevőkekert a háború nélkülözésének minden nyomorát végig szenvedik.

Polgári becsület elvesztése miatt is nem vagy nélkül paragrafusban törvényesítve! A közmegvetés még kicsiny nemelnyeknek.

Vorus.

Első magyar általános biztosító társaság hadikölcsön jegyzése.

A mai napon megtartott igazgatósági ülésen **Ormsdy Vilmos** vezérigazgató főrendiházi tag indítványára, a társaságnál hagyományos hazafias érzelő áthatva, elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönből ismét 25 millió koronát fog a magyar királyi Pénzügyminisztérium utján jegyezni. Az előző két hadikölcsönből a társaság 32 $\frac{1}{2}$ millió korona értékű címletet vett át és így a ma határozata ment jegyzés összegét is beszámítva, az „Első magyar” összes jegyzései — lényünetözeinek jegyzéseitől eltekintve 57 $\frac{1}{2}$ millió koronára, vagyis oly összegre rúgnak, melyet eddig Magyarországon és Ausztriában egyetlen pénzünetet sem jegyzett.

Ezen fontos határozat meghozatalánál az intézet vezetőségét azon erkölcsi és hazafias szempont vezérelte, hogy a társaságnak, az utolsó évizemponthoz követve szigorú tartalekölési előírást következmenyekben hatalmasú vált anyagi erejét a legösszegző menő mértékben az állam által kibocsátott, teljes biztonságot nyújtó és előnyösen kamatozó címletek nagymértvű vásárlása által a haza szolgálatába állítsa. Ezen a társaság által eszközölt újabb impozáns összegű hadikölcsön jegyzés, mely a jövőbe vetett hit legteljesebb bizonyítékát nyújtja, mint például hazafias eszelekedet a legszelebb körökben is bizonyára a legtoebb hatást fogja kelteni.

Ha eme nehéz időkhöz, ezese gazdasági tevényöünk és pénzügyi vállalataink ugyanoly hazafias kibocsátásokról áthatva, a harmadik hadikölcsön finanszírást anyagi eszközök teljes igénybevetélével hasonló mértékben mozdítják elő, a harmadik hadikölcsön sikere végeredményben minden bizonyosul az előzőket is messze túl fogja szárnyalni.

— **Kitüntetések.** Öfelsége Kráky György 20. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyos kiválóan vitéz magatartásának elismeréséül a 3 oszt. vaskorona rendet adományozta a hadi ékítménnyel. — Ugyanelek a kitüntetésben részesült a hősi halált halt Salamon szádos. — Búcsch Aladár ezredparancsnok a hadiékítményes katonai érdemkeresztet kapta a Vaskorona rendjéle mellé. — Lappé Imre századosnak pedig a hadiékítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta. A kitüntetések rendjelei mind hősi vitézség jutalma.

Mi van a hatósági huszékben?

Hangzik a töke, zuhog a bardi, dolgozik a hivatalos maszáros. Marha érkezett a huszékba, melyből először a tanácsos ur lejtőruján levő beutentesek hozzájárul a használatos részt azután a salak átadók szűry tekintetesek urnak, hogy tejfelet leszedhessék az ő protekciósát s a cafrangok megvásárlására megnyitják a hatósági huszék ajtja, hova egy órai költés után sem juthatnak el open azok, kik atra legjobban redt vannak utalva. Oh u.nam, ház ezért teremtették a találták fel a hatósági huszégást? Tán legjobb lenne azt ott a városbáz udvaron elhelyezni valahol, hogy véletlen ne tudjon róla senki.

— 400 liter tej hiányzik.

400 liter tej dobott a kanizsai piacra naponta az a nagyúr, ki hussyuból egy napon megszerre baszún-tette annak behozatalát, hogy miérte, tudja mindenki. Nem kommentálunk, nem dinstingválunk, ugyanis tudjuk, hogy ekkor éppen ott vele nem érnek. De

mindenesetre örömmel nézünk, ha az illetékes halóság ama nagyurak marha állományát hatósági zár alá vetelne, amilhez ily körülmények között joga van, s a tejet hadiszolgálatás címén lefoglaná s azt napkint illő áron a közönség rendelkezésére bocsátaná, a bosszuálló nagyurat pedig a frontra dirigálná.

— A harmadik hadikölcsön. A hadikölcsön jegyzésének új módjára nyujt alkalmat a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége. Erre nézve a következő jelentést teszik közzé. Eképpen azok tájékoztatására, akik hajlandók földbirtoknak lekötmi hadikölcsön-jegyzésnek fedezeté gyanúnt.

Az Altruista-bank módot kíván nyújtani földbirtokosainknak arra, hogy közpénz hiányában is eleget töltsenek a jegyzés hazafias kötelesegeinek. Erre nézve az igazgatósága Teleszky János dr. pénzügyminiszter előklésével tartott ülésen kimondotta, hogy kellő fedezetet nyujtó birtokokra hadikölcsönöknek 50.000 koronán felül teteleiben és szabad darabokban való jegyzhetése céljából oly jelzálogbirtokot nyujt, melyek a földbirtokos részéről tíz év alatt egyenlő évi részletekben, esetleg ezen időn belül is stornó nélkül bármikor fizethetők vissza. A kölcsön kamatlehet azonos a kötvények tnylges kamatjével; emellett a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége a kölcsönigénylőket a költségtől is mentesíti, amennyiben a kölcsönök lehonnyolításával járó mindenemű kiadás, bélyegeket és kincstári illetéket sajátjából visel, a kötvényjegyzésnek pedig ügyfeleinek azt a legnagyobb jutalékokat megőrté, a melyet a hivatalos aláírások megadnak. A jegyzett kötvényeket a tulajdosoknak a teljesített részterlesztés arányában fogják kiadni. Az intézet fogja kezelni a ki nem váltott kötvényeket, de azért díjat nem számít. A kölcsön nagyságának megállapításánál az intézet ügyelommel lesz arra, hogy a kölcsön részterlesztése a földbirtok évi jövedelmének megtakarításából fedeztető legyen. Így a földbirtok tőkeértékének ügybevetelével, új tőkegyűjtésre önját szolgálhat. Az intézet comeli, hogy a kölcsön sok oly jegyzést fog a németek és hadicélunk megnyerati, a mely közönségben elmaradt volna.

— **Mi van a tejkérdéssel?** Kráky István főjegyző és Furedi János rendőrtisztviselő, ki az élelmezési tereen eddig is embarkellati munkát végzett, bejárta több vidéki falvat, hogy ott a földbirtokosokkal a tej behozatal ügyében kötélet esméljanak. Sajnos azonban, nem sok eredményt, mert a legtoebb tejtermelőnek már van kötése mással, meg aztán vannak, akik mint némely kácsi urak még erősen spekulálnak.

— **Boldog alsólendvaik.** Alsólendva az élelmezési hatóságilag megállapított legmagasabb árat köthetenek közzé teszik. Ott a disznószir kilogrammja 5 K., zsirakolona 4 K., tej 24 f., egy tojás 8 f., egy kg. burgonya 8 f., stb., tessék ezeket az árakat a helyi árakkal összehasonlítani.

— **Beszűntetik a vasutak vasárnapi munkaszűnetét.** Erteseltesünk szerint a délviaszt és a Máv. igazgatóságnak legközelebb felfogosszák a vasárnapi munkaszűnetet. A készülő rendelkezés szerint a rendkívüli viszonyokra való tekintettel vasárnapon is emnepona is fel kell vonni, illőtleg ki kell szolgáltatni az élőállatokat és tehóránt Késégzetlen, hogy a tehórárforgalom sokat fog nyerni ekkor az intézkedéssel, amely Ausztriában is megtörtént.

— **Rosz termés Franciaországban.** A franciaországi termésben ezidén erősen csatlakoztak Franciaországban és mert a baj sohasem jár egyedül, most kitűnt az is, hogy rendkívül gyenge a termés burgonyában és főzelenkeműkben is, ennek folytán a kormány szeptember hó 15-étől kezdődőleg tiltotta egy a burgonyának valamint mindenneműnek az országból való kivitelét. Minthogy kévéssel ezeltől a kősznetet is kivitelét tilom alá volt kénytelen a

francia kormány helyezni, nyilvánvalóan lázszik, — hogy az Anglia kiehezletési politikájának tásoló Franciaország nem tulságosan rózsás lét élvezhet.

Köszönetnyilvánítás.

Öszinte köszönetet mondok ezuton mindazoknak, kik boldogult férjem elvezetése feletti fájdalomban résztvettek.

Tisztelettel

ÖZV. VEGELE JÓZSEFNÉ.

— **Fizetési pótlék.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Udás Sándor felszolgelti érdemének megöszült 40 éves tanítónak, elismerése jelöl 600 korona személyi pótlékok utalványozott.

— **Búcsú.** Hirtelen történt hadba vonulásom miatt személyesen búcsút nem vehettem, miert ezuton ísten hozdott mondok kedves ismerősöimnek és tisztelt pártolóimnak. Mindögykéim kívánom azt, hogy a viszont látás reményében, a bekövetkezendő békét minél előbb élvezhessük.

Zágráb 1915. okt. 7.

Illó tisztelettel

Kirchhofs Ernő

borhelyi- és fodrász mester.

A NÉPTAKAREPENTZÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6 $\frac{1}{2}$ -os III. hadikölcsönre

eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10 $\frac{1}{2}$ készpénz lefizetése ellenében, 90 $\frac{1}{2}$ kölesont ad az intézet birtkunk 1—2 évi időtartamra 6 $\frac{1}{2}$ kamat mellett.

— **Baleset Tegnap estefelé történt,** hogy a Franz gözmalomban egy munkásnak a szij balkeze néhány ujját elvágta. A szerecselendő jár munkást a városbázra hozták, ahol nagy keresés után Fischer katonai orvos részesítette első segélybe. Ez a human ember vette kezelés alá vérző munkást, akiehez orvost alól tudtak találni. Hiába volt a keresés, a szalgadéki orvos után, a szegény ember akár elérkezhetett volna, ha Fischer dr. humanusan szegére nem siet a vérző munkásnak.

Szerkesztői üzenet.

— **Z. Gy. Margitta.** Nem arjuk hallgatásot. Hol vannak a beígért verses elbeszélések. Kiváncsan s türelmetlenül várjuk már. Apródonként minden sorra kerül alkalomadtán. Reméljük, a posta rendszeresen jár.

— **N. Már** a multban is irtak. Csak törelem. Talán a Hadszolgélyzó is ráter igaz munkatere. Igen sok a baj. Résztvevősséggel találkozik akárhány lelkesedés. Így aztán nem csoda, ha kedveszaggatlen abbahagyja akárhány a megkezdett munkát. Mondjunk, nagyok és özők az emberek.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazása szerint.

Felolvasó szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hárton és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, féléves 60 korona, Negyedéves 2 korona 50 fill. Egyszeri árak 10 fill.

A mi albumunk.

BUGSCH ALADARNE is sokat dolgozott a Hadseregjelzőnek. — Az ura vitéz huszáriak ezredparancsnoka már hat hónapja, a feleség pedig, ahol tudott, — ott segített mindannyiunk közös baján, közös szenvedésén. Az élet legszűkebbjébe együttese az, am-lyet *Bugsch Aladar* névén nézünk szemlélünk. S most őt kötelem abból a környezetből s odaállított sokak elő példaként az igaz magyart asszony egyik élő mintája zyanant. A kemény erő s a bajos legység egyesülése az ő jelen életében. Az aggodalom feltevése — míg ura a harború halálközeli zivatarában küzd — s az életének a jótékonyág terep való erőnyújtása fonódik össze jelenének történetében. Az igazi nagy hősiesség örök géniuszának lehetne illeszti s emelgetni személyét, mely retentő váltásunk közepett a nemesség kimeríthetetlen áldástakasztó hivatásának teljesítésében esodás értékű virágokat termel örök idők barmuló esodálkozására. Latunk őt követni-nél, hogy segít a hadiak oromának elmozdításán s egészségük megővésén, amikor a Hadseregjelző munkájából részt ker. részt vesz, amikor példájával biztató erőt sugároz azoknak sokjába akiket a nemzeti munkánkban való részvételé szel- me vágya s öröme még nem lelkesít, meg nem ragadott az általános munkakötelességnek forogtatába. Nem tölti életet a harborús igazságnak vilharzó napjában kart karba fontva, fölenn, hanem az egyedüllet vegtelenebe nyúló orait az értünk küzdőknek szánt oromok és meglepetések

készítésében munka között küldi a múltba. A nemzeti munka állásos hitásának tudata lelkesíti minden percében. Milyen jogos büszkeség is töltheti el vitéz férje-urát a hadak tüzeiben, amikor arra gondol, hogy felesége is részt vesz a női lélek és női természet megengedett munkakörének keretén belül abban a nagy kötelesség-eljesítésben, amelyet a magyar lelekre parancsolt az idő, nagy küzdelmünk nehezé pereti.

(Dr. L. J.)

Az áldozatkészesség szobra.

Az országban a Nemzeti áldozatkészességnek immár három szobra áll és hirdeti hogy szerető gondossággal ápoljuk a hadban elesett hősök özvegyeinek és árváinak érdekeit és rokkant hőseinket, akik hazájuk és királynak irán: való odaadásból testük épességét s ezzel megelhetőnek biztonságát hozták áldozatul. A harmadik szoborban az ország szíve, Budapest lakossága dobant jótékonyására s állított emléket fiaink verrel megpecsételt hazaszeretetésén kívül annak a hősiesség társulati lelkesedésnek is, mellyel polgári társadalma a maga önmegtartóztatással járó harborús kötelességeit teljesíti.

A fényes leleplezési ünnep, amely a vasárnap teljes verőfényében folyt le, ismét szimbolikus diadala volt annak a esodáknak

képes egytörzésnek, mely a nehéz napok minden megpróbáltatásánál ugyszólván egy testté és egy lélekkel forraszt katonát és nemzetet. Hú magyarjainak ünneplő soráiban minden hazafiás mozgalmunkban résztvevő királyunk is képviseltette magát s a fenséges megbízottan, Károly István királyi hercegen kívül, megjelent leányával, Zsófia hercegnékirálynővel Augustus királyi hercegszónya is, aki jótékonykészségi kötelességeink teljesítésének egyik leghatalmasabb rugója s a harború szenvedő áldozatainak valóságos mentője.

Felséges uralkodónk ezt az alkalmat is megragadta, hogy mint a schönbrunni nemzeti hódolás alkalmával olyan megkapó és lelkesítő közvetlenséggel tolmácsolt, fenséges képviselője által is köszönetet mondjon az országának azért a kitartó áldozatkész és mintaszertő gondoskodásért, melyet a hazát önfeláldozóan védelmező dicsőséges hőseinkért és hozzátartozóinkért kitejt. Amidőn ezzel egyidejűleg mint fogadalmat köt lelkünkre, hogy a jövőben sem csökkentő odaadással szolgáljuk tovább ezt a szent ügyet, bizonyosak vagyunk benne, hogy a királyi köszönet és buzdítás szavai mindnyájunk szívében buján termő talajba hullottak.

A Jugoszlavenski Odtor (dél-szláv bizottság) aknamunkája.

Az entente, mely oriai számbeli túlsúlya da círá nem tud a maga erejéből boldogulni, mutat látja, hogy a vitéz tájúnok esatlakozása so lendított semmit a dolgban, most a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik a balkán nepek meggyőzésén. Mint nemzeti tiszgi elnök patronusa, különösen a délszlávok vitézségét részben sikerült is (töleg Boszniaiban) elcsábítani s ugyszerb eszmékkel feltölteni; nagy buzgalommal, de kevesebb eredménytelé folyt a horvátok s szlovének esalatagása is. Nyíltan persze nem lehetett fellépni s különösen is a ugyszerb igények hangztatásánál nehéz lett volna a más nemzetet alkotó horvátokat és szlovénekkel lelkesedésre burti; kitaláltak tehát egy új jelszót, mellyel a gyengébb eszlávoknál lehetett levele vezetni. A szerbök mindendeféle a három délszláv nép (szerb, horvát, szlovének) egységét hangoztatták; el skaták hitetni az új szent-haromságtant hogy a három: egy; minden igaz délszlávnak a „arodno üjednjenje” jelszavára kell

esküdnie s irodalmi, kulturális, politikai terep a köztek felemelő különbségek meg-szüntetésén fardozni. A juno-lvay egység szolgálatában és s gombamodra szaporodó újságok s kulturális céget viselő egyesületek persze a monarchia területén belül azt hangoztatták, hogy e mozgalom csak a délszlávok kulturális egységét előzoza s mincsenek államönfalasztó kifele kacsintó céljai. Csak a szerbök voltak tisztában e céljakkal; e ravasz tájúnok sikerült a maga újsó céljai szolgálatában betölteni igen sok szlovének horvátot is, kik komolyan vettek a nyílvánosság előtt hangoztatott jelszavakat. Tudniuk, hogy Horvatországban a szerb és a horvát önálló part már évek előtt koalícióba állott s a nemzeti egység jelszavával sikerült a legutóbbi választáson is többséget szereznie.

A saraj-voivi merénylét s a bekeverkezett harború tisztázta a helyzetet; kitűnődött, hogy Szerbia a maga politikai céljaira akarta felhasználni a délszláv egység „kulturális” mozgalmát s a szellemi egység mellé az állami egységet. Ugyszerbiát is létrehozni a horvátok és szlovének elnyelésével. A felvételzett emberek szeméről lebulott a fényog: horvátok, szlovének undorral fordultak el a véresközti Karagyorgyevisek néptől s az entente nagy meglepetésére szinte egyetértően, nagy lelkesedéssel sorakoztak a ziszlók alá a habsburg dynastia s a kottós monarchia védelmére. A talaj meg nem volt kellőleg aláakasztva s lelkek még nem voltak elégé

megmérgezve; Príncipek revolvete tulkorán sült el s a nemcs áldozatokkal együtt leterítette a jugoszláv egységgel való szed- lészt is. Joggal mutatott rá Tisza István gróf miniszterelnök is a horvát kérdésről most Baschen mondott beszédében, hogy az illuziok, fantazmagóriák, téveszmék és jelszavak, melyeknek számos horvát intelligenciája is kezdett már behódolni nemcsak a monarchia területi épégre, hanem magára a horvát nemzet-re is veszedelmek voltak, mert „az általános, nagy délszláv jelszavaknak igazi karaktere” semmi más, mint a történelmi horvát nemzetnek, államiságunk végleges megsemmisítése, beolvadása a ugyszerb molicba.

Tisza István joggal hangoztatta hogy a horvát nép hazafiás ezülete joggal haraggal és felháborodással” foglalt állás a leleakozt jugoszláv törekvés ellen. A kottós monarchia területén belül teljes kudarcot vallott az aknamunka s a feleszmélt horvát nép hősiége és józan életfontartási esztónen s meg a szerböknek is nagyobb része- hően teljesíti kötelességeit. Nem egészen így áll azonban a dolog a monarchia határain kívül rekedt, de magyar vagy osztrák állampolgár kahl. délszlávoknál. Ezek közt fejt ki mostanában törekvényességét a „Jugoszlavenski Odtor.”

A szerb-horvát egység titkos kártyáiba már régebben betekintett horvát lapok utjabban sokat foglalkoztak e szép komvnia viselt dolgaival. Az Odtor

Mi sem ékebb bizonyága ennek, mint épen a budapesti szobor-leleplezési ünnepének lefolyása s az akciónak már eddig is látható eredménye. Bárha országértel mindenütt hasonló mozgalmak veszik igénybe az áldozatkészséget, azért a budapesti még sem marad házi-akciója Budapest lakosságának. Résztvevőikkel és áldozatkészségükkel ott láttuk az ország legszélsőbb periferiáit is s a legkülönbözőbb rétegekből és vidékeiről összeverődő és egyre szaporodó bronzpikelyek eleven csillogása fennem hirdeti, hogy miként többi társa szerte az országban, a budapesti nemzeti áldozatkészség szobra sem lokális díszítésül, hanem a Kárpátoktól az Adriáig felkarolt nemzeti ügyet szolgáló.

Nines kétségünk benne, hogy — amint Kolozsvár után következett Pozsony, ennek nyomában pedig Budapest — ezzel a Nemzeti Áldozatkészség Szobrainak sora korát sem zárult le. Ezeknek a városoknak mindössze csak az időbeli elsősg jutott, talán csupán szerencsésebb művészi és technikai viszonyaik folytán. Azonban ugyanaz a lelkesedés él működik széles e házában mindent és épen ezért bizonyosra vesztük, hogy az országnak nem marad egyetlen számottevő géopontja sem, amely rövidebb, vagy hosszabb időn belül hős katonáink önfeláldozását s ezenkívül saját magát is ne bresztelné meg azzal, hogy e büszkén intó példákat nyomon követi.

Azok az apró bronzpikelyek ott a Nemzeti Áldozatkészség Szobrain egy-egy sajjó sebhelyet gyógyítanak meg és takarnak el, melyeket az érettünk vívott házár utói hőseinkben, vagy elárvult hozzájárulóikon Valtas meg ki-ki a magáét, nehogy majdan

egyetlen panaszos hang is zavarhassa akár lelkiismeretünket, akár a nagy nemzeti diadal harmóniáját.

A mi huszas honvédeink.

Akár odát írhatnánk már diésőséges harsaokról, vitézségokról. Dícséretük bezállta, már széles ez ország s nevék, hírek mindenné eljutott, ahol a magyar kar acélos erzejét s ősi vitézségétől várják a sikert, a győzelmet, a végleges diadalt. Nem egyszer jrtünk már róluk s mindig büszké önérettel magasztaltuk őket a miénknek, mert Zala földjén nőtték fel, innen mentek a csaták tüzébe a magyar né, a magyar fegyver híre-nevének emelésére. Megesódtuk őket a Káptatokban, ahol az érel egy bevehetetlen bástyája volt, magasztaltuk őket az északi haretér különböző pontjain, ahol vitézségük e-odájukat az ellenséges túlerő támadása mindenütt hiábavaló erőlködésnek bizonyult. S lapunk hasábjain dícséretüket s nevéket útvelte az ország sajtója az emlegetett ezredek közül. S most megint lort kapunk róluk. Büszken írjuk le azt is, mint a többi megannyit! — Fényes haditetteik egyik kimagasló pontja bekerült majd közlelmünk történelmébe mert Bogustawkanál háromnapos küzdelem oly vitézül állta helyét s húsította meg az ellenséges túlerő támadását, hogy a német hadsereg parancsnok is dícséreléig ismerte el érdemüket a kivott sikerben. Ezek az érdemek valószínűleg hadvezetőségünk jelentésében is kitüntetésre kerülnek. De nem is kúlonos e hős. Hódandáparane-nokuk fogva Sjnajwosky György, aki az ezredparancsnokuk Buegh Aládr többszörös kitüntetéssel kiemelve, megkülönböztette a többi hősök sorából. Az ezred mindentűn valótársággal harcolt, jól meglekedeztette az orszot s ez véres fejjel voultt vissza, míg az ezred vesztéséig alig szenvedett. Büszkén gondolhatunk mindig honvédeirenkre, a huszas vitézség és bátorság: már fogalomra lett a hadsereg vezérő körében is.

Verus

HIREK.

— Rendkívüli közgyűlés. A f. ö. okt. 19-én rendkívüli közgyűlést hívott össze Balás Béla főispánok. A közgyűlést megelőző felíratok általános választmányi ülés lesz. A közgyűlés tárgya, a m. kir. belügyminiszter 8850 korona rendkívüli segélyéről való intézkedés a vármegei alkalmazottak segélyezése, akiknek a bekövetkező ősi vagy téli időszakban való segélyezése, az élelmiszer-és különböző tárgyazási cikkek árának a háború által előidézett nagyobb mérvű emelkedése következtében különösen indokoltak mutatkozik és akik azt kéri egyszerűsmindekorra szóló rendkívüli segélyben részesítendőik.

Továbbá a lakosságunk gabonával való ellátása tárgyában kiadott 106323. — 1915. sz. B. M. rendelet értelmében a fűszerkereskedőknek a közösüg lisszalt való ellátásában leendő részvetele tárgyában kell a törvényhatóságunk a liszt kiállításait rendszerezni megállapításánál határozni.

A 3-ik hadikölcsön győzése tárgyában kiadott rendelet is intézkedés igényel meg a decemberi közgyűlés előtt.

Végül a tözfűszákséglet biztosítása tárgyában a 104455. 3. M. 1915. sz. rendelet folytán alkotandó szabályrendelet lesz a közgyűlés tárgya.

— Istentisztelet. Az izz. templomban a péntek esti istentisztelet f. hó 15-étől kezdve további intézkedésig délután 5 órakor fog közlődni.

— Eljegyzés. Orbán Lajos főgimnáziumi, tanár, ki egy ideig városunkban is működött, eljegyezte Jager Iona urholgyet városunkból.

— Arany- és ezüstérmék beváltása. A nemzetközi fizetések eszközlessége a nemes fémek tudvalevően rendkívüli jelentőséget nyertek a háború folyamán. Hazánias eselekedet a fémeknek a beszolgáltatással való gyarapítása, mert az arany és az ezüst az állam kezében igen fontos közigazdasági taladatot teljesítésére használható föl.

elén ismert nevű politikusok állanak, kik a háború kitörésekor jónak látták a monarchiából megszökni: a horvátországi politikusok közül a hírhedt Sapko, Potocnjak, Hinkovics volt képviselő; a délamerikai közül Trumbić, Bianchini, Gialli, Gazzari (mésoda ös szlav nevék) s Mestrovic a bíres szobrász stb. Ezen jó urak egészen eladtak magukat a szerbeknek s egy bizottságot alakítottak, melynek Londonban van a főhadiszállása. Céjük az entente hatalmait a nagyszerb állam (vagy alam?) megvalósítására küldi. E faj- és hazáruáló szerb zsoldosok külön hatalomként szerepelnek, melynek terület- s alattvalói egyelőre még bizonytalan ugyan, de van már kormányra adókat is vet ki (miből is élének a vezető urak?) van diplomáciaja s állítólag serege is. "Tárgyalnak az entente miniszterével, "követek" tartanak Péterváron, Párisban, Romában, Amerikában, manifesztumot, rőfös nyilatkozatokat bocsátanak ki. Fő működési területük Észak- és Délamerika, részben Újzeland, hól igen nagy számban vannak a monarchiától kivándorolt detszlav munkások.

Elsőszor az entente államaiha internált horvátokat környékelték meg s sikerült is közülük többi önkéntes legiót toborozni (ebben segítségükre voltak az ott levő hű csehek is), melyek a frankokéval s angolokéval együtt küzdöttek a nyugati haret-reken; a francia hadügyminiszter is dícséreléig emlekedett meg róluk a senatus gyűlésén. Az újzelandi horvátok néhány külön "horvát-jogost" legiót alakítottak

ak s az ausztráliai csapatokkal együtt verik véres lejtőket a Dardanellák szikláin. A háború kitörésekor Szerbiában és Montenegróban rekedt osztrák s magyar detszlav nemzetiségű alattvalók közül "drárajegiókat" próbáltak toborozni.

Az Egyesült Államokban is megindult nagyban az agitáció: pénzgyűjtés s önkéntesborozás, gyűlések s hírlapok után. Egy ideig ment a dolog s állnielg már több ezer önkéntes is összegyűjtöttek, kiket Szerbiába akartak vinni s a hírhedt Priborvéri Milán parancsnokságá alá helyezni, de az Unio végre megis tette-tilt semlegesességük eme megértése ellen. Nagyban folyik a feljuttatás a délamerikai horvát kolonikákban is, melyeket rüpatokkal, rüpill szökevényekkel, uszagokkal árasztanak el. Állítólag sikerül is nekik számos önkéntes s havonkint mintegy 30.000 dollár (50.000 korona) adományt összegyűjteni.

Vajon mivel boldogulják a kint rekedt horvátokat s szlovéneket? Dícsérik a szerb testvéreket, kik hős viselkedésükkel valamennyi detszlav "felszabadulást" mozdíthat el, hangoztatják, hogy Szerbia ugyan a "felszabadított" horvátokat a szlovéneket rögtön be is fogja kebelezni, ánde ez nem baj, mert Szerbia nekik "h-ér lapot" adott, melyre ráirhatják minden külön kívánásukat, tehát nem kell felülni, hogy a szerbek elnyomják őket. Arról persze nem beszélnek, amit mi e lap hasábjain sokszor szavaltunk, hogy a törököktől elfoglalt területeken 1912 óta a szerbek mily veralgató kegyetlenséggel jár-

tak el nemesek az albánokkal, nemesek a "rókok" bolgárokkal, hanem a "testvér," egy nyelvet beszélő, de mohamedán vagy katolikus hiten levő szlávokkal szemben, kik telvis időn földjüktől, házuiktól minden kárpótlás nélkül megfosztva, megöngasztolt megroválva menekültek Romániába, hol a "elsőnyomo, sanyargató" monarchia helyezte el őket. Arról sem beszélnek, miért kell a jövő Szerbiának 15 millió lakost magában foglalnia, mikor a legfogdosabb számbavétel se tud 4 milliónál több szerbet kiluzni. S végül arról a fájdalom pöntról sem szeretnek nyilatkozni, hogy mi lesz a nagy felszabadításból, ha kedves szövetségeseinknek Itáliának nagy protoktoraik már bigyettek sok százezer szlovént s horvátot? Vagy azt hiszik az odbor diplomaták, hogy az ő szavuk az ő nehány légiónak nyom majd latban az entente-nál, mint az elszakók?

Tény az, s ezt jó el nem felednünk, hogy a horvát nép óriási többségét szemben áll egy kis török, mely áruó módon a néhez időben hazájával: kiralyával szemben fordul s a monarchia, de egyáltalán több mint szreolvas horvát nemzet romján akarja a nagy szerb államot megvalósítani. A nagy viharok meg van az ördös hatása is: megszabadulhatunk a ferges elentől, mely rögtön élve, alattomos munkájával évek óta legfőbb okozója volt a magyar-horvát viszony elmérgesedésének.

Dr. Bárd Aurél

Eppen azért mindenki, a kinek a birtokának nélkülözhető arany- és ezüsttárgyak vannak, a közérdeknek tesz szolgálatot, ha e tárgyait megvetve-rol a kincstári fémbeváltó hivataloknak ajánlja föl. A beváltás oly árért történik, a mi az arany és az ezüst normális árat fölülmúlja, a menyit a háború után nem lehet majd többé ezekért a tárgyakért kapni.

Fémbeváltó hivatal van Budapesten (Főfővezető és Fémbeváltó Hivatal, V. Sas-utca 11.) Ab-rudbányán, Nagybányán és Zalatán. Bevéltja az arany- és ezüsttárgyakat a körmeobányai pénzverő hivatal is. A beváltott tárgyakat beolvasszják, kiválasztják belőlük a bekevert nem nemes fémeket. Az így nyart arany és ezüst túlnyomó részben az Osztrák és Magyar Bank érdekszelvények gyártására fog szolgálni, hogy ott a bankjegytorgalom ércalapját erősítse vagy hogy külföldi fizető eszköz megszerzésére legyen fordítható. Ezekre szükség van, hogy a hadsereg és a hazai közgazdaság részére külföldről szorított nyersanyagok és gyártmányok kifizethetők legyenek. A beváltásra szánt arany- és ezüsttárgyakat a fémbeváltó hivatalokhoz postán is be lehet küldeni.

— **Mi drágult meg legjobban a háború alatt?** Amikor az emberélet értéktelenségével ellentétben minden olyan halhatatlan megdrágult, nem könnyű erre a kérdésre felelni. Eddig körülbelül a disznó tartotta a rekordot a drágulásban de most már alighanem leverte egy lőfőjellel — a ló.

Érdekesen mondja el egy állatorvos tapasztalatait a drágulás körül.

— A tavasszal még ugyolyvan normális volt az ár, de a drágulás az utolsó két hónap alatt elérte azt a fokot, a melyről sohasem álmodtak. Az állatorvos egy fuvarossal állt szóba, a ki girhes szűke lovat 40 koronáért vette s most 180 koronát ígérték érte, de ezért a pénzért sem adja el, mert kár-dés kap e másikat. Két disznót vett e fuvaros a tavaszon 50 koronáért s most 500 koronáért kéri. Nem tréfa, hogy azok a lovak, amelyekkel még két év előtt is 10 koronáért lehetett kapni, ma 3-400 koronáért szerzethető meg. A faradt öreg ló ára 7-800 korona. Bizony az a gazda, aki tavaly az őszi munkálatok befejezése után eladta lovat, most nagy bajban van, mert dupla áron sem kap lovat. Egy érdekes eset a föld emelkedése. Egy ismert föld-birtokos néhány hónap előtt egy közepes lovat vett 300 koronáért, melyet köhördásra használtak. A ló meghízott, nemrengő haszántársíték ke-restek hatalmas lovakat s az egyik tiszt megvette a földbirtokos 300 koronáért vett lovat 3000 koronáért. A katonaság most újabb tekvirálást végez és egy teljesen felsze-relt fogat (koesi, két ló stb.) árát a honvédelmi mi-niszter 170 koronában szabta meg. A gazdák nin-csenek melegegdedve ezzel az árral.

— **Beírás az iparostanoncskolába.** Az iparostanoncskola teli tanfolyamban a beírások a hó 15-én kezdődnek naponként 5—7-ig a városbiznás levő iskolahelyiségben, ahol 18-án este 5-kor már az előadások is megkezdődnek.

— **Egy szénuzorás.** Egy szerény pavad-mazású hivatalnok, — kinek módjában van állandóan a legjelentősebb mérlegen mindent ellenőrizni, — panaszkolta el, hogy egyik helybeli megújásodott fauzorásról rendelt 1) kgr. koxot és 50 kgr. szenet.

Amikor az áru megerkezett, a koxsz 9 kgrmot, a kőszon pedig 47 kgrmot nyomott. Az illető jó lelku hivatalnok azelőtt-éve dacára is dühbe gurult s meg-jelent a fekete lelku fakeskerkedő lakásán s aprehen-zióját előadta. A megújásodott ténusz be is ismerte-piszkosságát, az egy kgr. koxsz árát visszafizette, a 3 kgr. kőszon helyett pedig küldött 5 kgrmot. — Hogy mit érdemel e rossz művi uzorás nem mond-juk meg. De amit a rendőrség bűnügyiáramába be-kerül, mert be fog kerülni, díszes nevet is ide írjuk, hadd piruljon, ha ugyan még tud pirulni.

— **Feltámadt huszár.** Bajáról írják a kö-vetkező érdekes esetet: Néhány het előtt nagy szomoruság érte Schleicher János kőszöröst, peesétes írást kapott a katonai hatóságtól, mely azt a szomorú hírt közölte, hogy huszár fia, József a haretéren kapott súlyos sérülésbe belehalt. A szomorú írás-nyászába borította a Schleicher család. Megstrátták, gyászolták szerenésesen fukat pedig a Jozsi gyerek nem adott okot a nagy szomoruságra. Nem halt meg, elt, betegün, tohetetlenül fehér körhári agyán. Golyó érte a haretéren, a tábori körházba vitték, ahol azonnal megoperáltak. Az operáció sikerült, csak az adminisztrációba került egy kis líba, de hát az ilyesmi előfordul a háború véres forgalmá-ban. Ugyanis a Jozsi gyerekek egyszerre egy más-ik huszár is hoztak a körházba. Azt is sürgősen operálni kellett. Mindkettőjük levettékztették és megoperáltak A Schleicher ívi operációja sikerült, a másik huszár sérülése azonban halálos volt, ope-rációval sem lehetett már megmenteni. Meghalt. A két huszár ruhájából kifutették azt a kis halogdo-hozt, aurobe a nomenclale van feljegyzve. Ossze-eszerelték a neveket: a Schleicher József nevet a meghalt huszár nevével. Így esett meg azután, hogy Schleicher Jánost értesítették, hogy fia a körházban meghalt. Pedig élt, sőt lassan-lassan gyógyult is, majd erőre kapott és egészen felépült, ugy, hogy néhány napi szabadságot is adott már neki, hogy szüleit meglátogathassa. Szerdán délután kunu ált Schleicher-né. Amint nézeget jobbra-balra, egyszer csak észre veszi, hogy egy huszár fordul be az utcán és jön feléje. Az arca az alakja olyan ismerős volt annyira hasonlított a Jozsihoz, hogy szegény asszony sírva fakadt. A huszár egyre közelebb jött, majd megállt Schleicher-né előtt, ráborult, ölelte, csókolta. Az asszony alig akart hinni a szemének, de bizony a huszár nem volt más, mint az ő megsíratott, hal-oltának látt. de feltámadt fia.

— **Katonalovak kikölcsönzése a gaz-dáknak.** Mint fűesből jelentik, a hadügyminiszte-rium usnatotta a katonai parancsnokokat, hogy a tartalék-lovakat, amennyire a katonai viszonyok meg-engedik, az őszi szántás időjére kölcsönképen enged-je át a gazdáknak. Azt a határidőt, amely alatt a lögyűjtő-parancsnokságok az átengedett lovakat vissza-követelhetik, huszonnégy órában állapították meg.

— **Fa- és szénkereskedők ellenőrzése** magánosok által, hol mérleg nem áll rendelkezésre lehetetlen s így mint egy másik rovásban megirtuk a közönség ki van téve a kereskedők legzemtelenebb uszorájának. Nagyon helyesen eszelekedve rendőrség-ünk, ha a szentes és faszakokkat szállító kocsikat néha megállítaná az azokon lévő zsákokból egyet-egyket megmérne s az uszorás esztőkre irgalmatlanul lesújtana.

— **Üres a piac napról-napra** kevesebb az eladó, a tulerős és erőlyes intézkedésnek ez lett az eredménye. Maholnap abból sem kerül, miből csak Kikánizsán is, tengernyi termést S mi szültte ezt? Nem más, mint a brutális bánásmód, melyet sokszor az eladókkal szemben a piacon tanúsítottak. Vegre is az eladóknak is vannak bizonyos jogai, melyet a

hatóság közegeinek resp.katlni köteleességek. a jog-talan durvaságokat pedig egyáltalán nem tartoznak zsebre vágni.

**A NÉPTAKARÉKPENZTÁR
RÉSZEVTÁRSÁG NAGYKANIZSÁN
mint a m. kir. Pénzügyminiszter ál-
tal kijelölt hivatalos aláírásai hely-
elfogad jegyzéseket**

**a 6%-os III. hadikölcsönre
eredeti feltételek mellett.**

*A jegyzés céljára 10% kőszpénz lefi-
zetése ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet
birtkinek 1-2 évi időtartamra 6% kamal
mellett.*

— **Mit visznek haza tanítóink a gim-názium és polgáriból?** Nemesak tudást s erkölcsi nemesbűlést, de a Rozgonyi-utcai régi iskola-épületből honnát a katonaság nemrengőre vonult ki teketvot, sőt polósokt is bővíten. Szőlők részéről több oldalról hangzott fel emiatt panasza, ami anna-é tudható be, hogy a katonák kivonulása után nem lett az épület alapos takarításnak alávetve s így az ott felszaporodott férgek ki pusztíthatók nem voltak. Pedig ne feledjük, hogy a férgek sok ragálnak is terjesztői lehetnek.

— **Séta a fapiacon.** Girhes gebe vonta egy jól eszenyomott oldalú taligát, melybe 20—25 darab nedves fa van beszorogatva. Kérdezd mi az ára? Azt feleli róla 20 korona. A másikon legjobb esetben 1/2 öl — ára 45 korona s így tovább. — Vajon meddig garázdaálodhatnak így szemérmetlenül e vészpó hianák s mikor csak le reájuk meger demelt módon a törvény elrettentően sújtja s büntet-e keze? Mivel túlet majdan a földhöz ragadt szegény osztály, melynek férfiai e gazokért is véz-nek ott, a háború dűbös forgatagában? —

„**BERLIN**“ nagymozgó színházban ma csütörtökön és holnap pénteken a következő érdekes műsor lesz bemutatva: 1.—A „Beeslet“ társadalmi dráma 4 felv. A főszerepet Bauetti Olga moziművésznő játssa. Remek szep kép. 5. „A bizto-sítási agynok“. Rendkívül mulatótó. 6. „Indulás a huszáraktanyaból“. Természet felvetel. 7. „Terka, a toronyőr kisi unokája“. Nagyon érdekes életkép. 8. „Lusette apja“. Humoros Vitagraf-kép, melyben a főszerepet Kostella művész játssa. — Szombaton és vasárnap szenzációs műsor. Józebet a falragaszok!

Szerkesztői üzenetek.

— **M. Tessék mindenkinek dolgozni.** Akkor alkalomadtán mindenkörül megemlékeznük. Nem érdemeltünk dieséret szavunk, hanem nyugtatvány, amely-lyel tartozunk Mindenkiről egyenlő jó akaratul írunk. Senkit ki nem neznük, senkit ki nem említnék. Nem reklám, hanem érdem engöletés, amint a jótékony-ság sem sport, dívat, hanem megotgatás nélkül vég-zett hazafias kötelesség. A ki csak a dieséretit dolgozik s mindig azt nézi, hogy irtak a másiktól — az már nem igaz újapzamosa a nemzeti küzdelem munkájának.

— **K. Ugy halljuk, hogy a tej ára a régi lesz.** — Jogos és méltányos felhóborlás a valódi liberális-mus utjára vitte a körülményektől más utra vezetett urat Igéretéről hallottunk, várunk.

— **F. N. Mindunt magkaptunk.** Nemsokára sorra kerül.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Írta: Lukács József, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelenünkéig ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrámban tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készíggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jár meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyvégre öt korona, „Világkronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb új-jug a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világháború legújabb krónikái, irásai és képei az Uj Idők. A mi érdekes esemény a nagy világháború történeti mit mind elénk tárja festő szépségű képekben. Érdekes, művészi művelés és élénk ízes jellemzi Horoz Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, hírszövegekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyvégre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut. 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyvégre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut. 16. szám. Mutatványzámmal kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal — E kiadóhív szerkesztési képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készültnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

4 ÉVES ÚJ KÉTFOLDOS BEVÉTTEL

Berger gyógy-kátrányszappana

G. Hell & Comp.-től.

Kiváló orvosi ajánlják az Európa legújabb államában a legjobb eredményeket hozó, kiváló, minőségű.

Bőrkiütés ellen

Általában krónikus hajók és kórházak, valamint haj- és szőrhalkorpa ellen. Tartalmaz 10 szarvak fakartait és lényegesen különbözik a kórházakban, előforduló egyéb ilyenem gyártmányaitól. Maximalis bőrhigiéniai nagy hasznos.

Berger kátrányos kenszappana.

Nézők és gyermekeknek enyhébb hatású kátrányszappan.

Berger glicerin kátrányszappana.

Többféle kátrányos szappan.

Berger-féle Borax-szappan

pellengés, szappos, szappos, mitesszer és más bőrbajok ellen. Darabja utaltással együtt 70 fillér.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

híres hatású kátrányos szappanok, leg. és szaxalkorpanál, valamint kiváló hajmosó szor. 1. évről 100 korona. Bergr. kátrányos. Bergr. szappan G. Hell & Comp.-től az utazó meg

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

Uj Berger szappanos kátrány-szappanok.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltettek nem vállal felelősséget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell na lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelenség nem

ÁLL

egyéből, máthogy ne kössünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül végük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér es a magyar hirdető

VILÁG

hirdetesen itt megtalálja A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről, annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

J.F.J. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon 182. — Hirdetések díjazata szerint

Felolvasó szerkesztő:

Bánékövich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hetfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, félév 5 korona, Negyedévi 2 korona. 60 fill. Egyszeri szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

D. SZEKERES JÓZSEF előtt a tisztelést és esődilat érzésével állunk meg — Nem pusztán egyénisége, hanem önállóan felfedezhető tevékenysége s nagy kiterjedésű munkája mind ennek oka. A sokat emlegetett nehéz idők próbisáinak krónikája tökéletlenül eszünk s adataiban hiányos volna akkor, ha róla s valóban névszó mű ködeséről szó nem ejtjének, kapot sem festjének. Nem a pillanat felfüggetléséből fakadó tettek soráról van itt szó, hanem egy állandó, több hónapos, ontaladló munka értékéről, amelynek kezdete országos háborús jelenünk első percével. Sőt talán már tovább visszaműködésnek kezdete. A megtartott üpölődi tanfolyamok mint nevelés állanak képességekben. Kívül jellemzésünk szük ter az ő érdemeinek kellő méltatása. Tevékenységének köre sokkal nagyobb került, semhogy az egyszerű leírás magába foglalható. Valóban példát lehet működése az ország orvoskara előtt. Tiszta önállóan, lángoló hazaszeretettel, mindenkor elő kötelességérte azok a tulajdonságok, amelyek hivatásának teljesítésében lelkesítik és vezetik. Lelkisimogatás szeretet és törődés a beteg, a sebesült vittezel szemben jellemző irgalmas tevékenységében. Dolgozik folyton s egész feltekkel, mert a felmunkát manap eltelendő s megvetendő eselekedetnek tekintti hazafis lelke. Tudja s átérzi feladatának fontosságát, amely az öber őrszem, a harcok katonák kötelességeinek szemében sem áll alatta. S kimerem mondani, ha mindenki úgy fogja

fel s úgy valószínű meg kötelességét — amelyet nagy harcunk egyetemessége mindannyiunkra ró — ügyünk még jobban állana s ha eselekvések különböző terén a pragmatikus tekintet a jelen események szemlélésénél annyi visszatetszést önzöt s megvetésre méltót nem találta. Öszinte önzetlenség s kötelesség-érző hazaszeretet ez karakterizálja eselekvését, ez teszi értékes s örökéletűvé a magyar lélek a magyar szív előtt, értékesebb minden kitüntetésnél. (d. L.)

A belső front.

Ólomszürke felhők tornyosulnak az ország felett. A politikai horizont még mindig sötét. Itt-ott már kicsillan ugyan az éltető, termékenyítő nap egy-egy mosolygó sugara a felhők mögött a békében rejlő drága értékek brosses szimbólumaként, de még sok munkára, minden erőreket, tehetségünket igénybe vevő erőfeszítésre van szükségünk, hogy az immár megszakított, de még mindig ólomszulnyal reánk nehezedő felhők tömeget elűzze és a látóhatárt ismét elborítsa, életünk ismét besugározza az áldott nap-sugár.

Nehéz idők várnak meg reánk. Azokkal a csapatokkal és szenvedésekkel azonban állítsuk szembe összes energiánkat és számszorosra fokozzuk erőnket, hiútsunk győgyírt az ütött sebekre.

A nemzet teste, dacára egy világgal folytatott dicső küzdelmének, ezer sebéből vérzik. Nincs az állami gépészetnek egy csavarja, egy szöge, mely meg ne sínylette volna a háborút. Nincs egyetlen munkakör, melyben a stagnációnak bizonyos foka észre ne volna vehető.

A munka zavartalan menetét lehetővé kell tenni. El kell tüntetni a beállott stagnációt és az általa bekövetkezett veszteséget pótolni kell. Ipari- gazdasági és kereskedelmi terén az erők fokozott mértékű beállítása által kell pótolni a hiányt, mert csak így tudjuk fedezni az impot beszűnésre következőben beállott szükségletek és az export megakadta következtében beállott anyagi nehézségeket.

Az anyagiért, a testierőt pótolja a honsereléből táplálkozó lelkiértő ugy, amit a külső frontot bevehetetlen acélfalla változtatta a számbeli túlsúly nyers tömeggel szemben, a lélek fensőbbiségében rejlő erkölcsierő.

Állítsuk szembe azoknak emberfeletti munkáját, mérhetetlen szenvedéseit és az ezekből sarjadó dicső tetteket, akik számunkra a szöb jövőt véruk hullásával alapozzák; — állítsuk szembe a mi hálás, a kultur-

A béke Merseillaise-e.

1.

Németek és franciák patakokban ontják egymáskor a vért. Amazok az onvédelmen isteni jogúnak fogyében harcolnak, a gall kakas — így hirdetik a franciák — a civilizált szent eljáratit szállt sikra. Ez a büszke hivalkodó koponyáj azonban nyers hatalmi édeket takar. A franciák egyetlen és igaz célja az 1871-ben elvesztett kettős paradicsomnak, Kiszánuak és Lotharinginnak visszaszerzése. Ezt a kétségbevonhatatlan törökést nem eszupán az utóbbi négy évtized komokul következtetés tényez: a hatarak és a főváros hatalmas megerősítése, Boulangernek és Déroulédének hírhedt államesinye, a világhótrányú fajult Dryfus-ügy, az orosz éhri hatalommal való természetellenes szövetség, a német politikával szemben tanúsított röhög és elutasító magatartás, a párisi Strassburg-szobornak évenkénti üntető megkoszorúzása, a revanche gondolatának iskoláskönyvekben is rendszeres ábrantartása és sok más jelenség bizonyítják, hanem egy korábbi nevezetes történelmi esemény is, mely a mostani előhadlathra mond franciainemét háború első felvételésának, a katástrophiai drámai honfoglalom előkészítő eselekvésének tekintend.

Már 1840-ben ugyanis küszöbön volt egy

német-francia háború. Elzász és Lotharingia miatt. A veszedelmes ellentét a messze Nilusnál kezdődött és a Rajna vízénel végződött. Alid Mohamed egyiptomi paja a kit hódító szandekában Franciaország támogatott, ebben az időben Konstantinápoly fenyegette Nagybritannia kormányja, mely akkor is eunte cordiale-t tartott fenn Franciaországgal, hamarosan szövetségbe az orosz birodalommal, Poroszországgal és Ausztriával és az ugynevezett londoni conventio által biztosította az ottomány uralom egyességét. Franciaországot pedig kirokesztette az európai csentől.

A befórártott franciák retentő haragra gyuladtak a váratlan sörés miatt. Felindulásuk azonban — sajnátságos módon — nem a baráti kapesat alatomosan szűntől angolok, hanem a conventio értelmében a Rajna balpartjához (Saarlouis, Mainz, Rastadt Ulm) jutó németek ellen fordult. Edgar Quinet röpirata, mely e felhárdott szenvedélyes hangulaton gyzőlván legelőnének tolna-olva, rendkívüli hatást keltett. „Nincs közöttünk jóformán senki, egymond a bevezető sorokban, a ki őszintén ne akarna a békét a németekkel. Amde ha arról van szó, hogy ezt csak az által biztosíthatjuk, hogy feladulunk, tanunkra szorítatják a labukat és Paris kufesat, Landout, Manout elragadtatják tőlünk, akkor végső lehetetlenünkig ellen fogunk állni.”

Maga Lajos Filop király is módfelel meg-

haragudott. Mikor tudomására hozták a londoni szerződés megállapodásait olyan ektelen-zidalmakban tört ki, hogy a királyig kénytelen volt a dolgozozata ajtaját is becsukni, nehogy künn a galérián meghallják a király kiabálását. Az osztrák és porosz követeknek ezeket mondta a király:

— Népszertűségem, nyugalom, sőt életem közeztartásával fiz év óta töröksem gátat emelni a forradalom ellen. Az ónok uralkodó egyedül nekem köszönhetik Európa békéjét, trónjuk biztonságát, s ime, ez a halál! Vagy azt akarják, hogy én is fejre tegyem a város sájkát?

Köszömb még ezekkel a szavakkal töltötte meg keseri kifakadását:

— Háborút akartok, hát majd lesz háború! A tigrisről lövészem a szájkasarrat!

Az olrénsi harcog is ugy nyilatkozott, hogy inkább a Rajna vízében fog elpusztulni, mint a Saint-Denis-útea csatornájában.

Még a nyugodt és böles Thiers-t is kizozta sodrából a londoni szerlelem. Nappalokat és éjjelokat töltött haditerrek készítésével. Akárhányszor találtak egy dolgozozozójában, hogy térképeken hasalva, vörös és zöldgombu tükkel jelölte meg az egymással harcra kerülő seregek hadállását. A nemzeti bank részvevényei, a járadékok és más nagyobb értékű banyatoltak. A Gasteille-terem mént felavartott emlekoszlopól nyolcvanezer gárdista vonult a Tail-

élet keretében mozgó munkánkkal. Mérjük meg az általok végzett munka súlyát, értékét. Hasonlítsuk össze a kettő kvalitását és kvantumát a mi munkánk mennyiségével és minőségével. Ha azt tesszük, akkor az önvád fokozottabb tevékenységre serkent és minépen kényszer nélkül fokozottabb erővel igyekszünk majd pótolni a mulasztottakat.

A diadalmasan előretörő front mögött meg kell alkotni azt a belső frontot, mely vérték a jövő sötét képi ellen, az emberbaráti, felebaráti szent közösségebe ölel minden szenvedést; fájdalmat enyhít, nyomort szüntet, könnyeket töröl és az ezer sebből vérző nemzet számára új boldogabb életet fakaszt.

A munka sietségében esetenként összeacsolt fakereztek ezrei figyelemeltő jelek a nemzet számára. Mind megannyi kérdőjel, hogy az itthonmaradottak milliói egyedenként és összességökben teljesítették-e azon arányban kötelességeiket úgy mint azok, akiknek hulló véréből a szabadság illatos virágja fakad. Áldoztak-e annyit mint azok, akiknek ifjú élete árán marad szabad, független a magyar?

Eljön majd a számonkérés, a megmérettetés súlyos ideje. Eljön az az idő, midőn elül a harcizaj; kisért a béke áldott napja gara és jaj annak, aki safarokodásáról beszámolni nem tud.

Mert nemcsak a fronton küzdő egyed halalt megvető bátorsága, önfeláldozása mozdítja elő a sikert. Resze van ebben annak, aki munkájának erejével fokozza nemzetét önbizalmát, növeli ellenálló képességét, szóval felruhazza nemzetet azokkal a készségekkel, melyek a siker magyvárt rejtek méhökben.

A magyar tanítóágra itt is nagy, szép nemes munka vár.

riák felé, a Marseillaise-t énekelve, a sorozó-bizottságok elő pedig hatalmas tömegekben töltöttek az önkéntesek.

Ezalatt a poroszok a legnagyobb nyugalommal várták a történendőköt. Nem tudták megvénni, monda francia forrássuk (Gaston Raphael: de Rhin Alledand), mi köze van a Rajnáknak a Nilsóhoz? Mikor azonban a párisi hangulat határozottan fenyegetővé kezdett válni, a berlini és frankfurti újságok is megújulták a harci riadót és egyenesen Elzász és Lotharingia annektálását sürgették.

Ebben a történelmi pillanatban született meg egy kis német dal, mely történelmet csinált. Becker Miklós hűnövödni írónk hététrötés verse volt ez a Rheinlied. Egy kis vidéki újságban történt megjelenésének másnapján már híres volt a szerzője; megzenésített szövegét eskakhamar az egész német földön énekeltek. Maga IV. Frigyes Vilmos porosz király igyerytelen petátnak kényelmes hivatali jutatótt jutalmul, a metlochii majolika-gyar porcellán asztali készletet küldött neki hét csészével, melyek mindegyikébe a Rheinlied egy-egy stróféja volt bevetve. Lajos bajor király ezüst kancsóval tüntette ki, Vilmos porosz herceg pedig, a későbbi esztárr, viszhangul a Becker dalára, Strassburgot és a Rajnát díssító verszettel írt.

De hogyan is hangzik legalább a mi gyarló fordításunkban, ez a korában oly nevezetes, s határában oly meszeható költemény?

Hastalan hárag az éh-hóllók csapatja,
Nem le-zen ovék a szabad német Rajna,

HIREK.

Hőseink sirjáért.

Mindenkől elhagyatra, elfeledte sorakoznak egymás mellett a temetőben a katona sírok. Mintha a feledés rögevel együtt rálokták volna az elhagyatottság teljes fátályait is. Padig ezek többet érdemeltnek részünkről. Ennek az érdemnek a köz mulasztással szemben szép elismerését adja Dr. Szekeres Józsefné is német kisasszonya, akik szepen rendbe szedik aprónölkint hőseink sírját. Erdemes eszelekedetek nem csak dícséretre, hanem көтөтése is méltó. Eenyit megérdemlelek azok, akik értünk jutottak fiatal koruk ellenére a sír melyébe.

Kövessünk a jó példát s gondozzunk mindenki egy-egy sírt.

Vádaskodások a város élalmezősi osztályával szemben.

A háboru, a rendkívüli hangulat ugyátszik az embereknek nemcsak látó, de itelő képességét s ízozan judiciumát is megzavarta, különösen pedig azokét, kiknek egyházi feje nem a római pápa s a kik a háboru helyett szivesebben olvasnak a harmunkettes bibliából s jölesző örommel ünnek egyet éppen azokon, akik itthon is kiviszik részöket a háborus munkából.

— Városunk vezetősége élen Dr. Sabján Gyula polgármesterrel s Dr. Kráky István főügyzövel fáradságot nem ismőző buzgalommal dolgoztak a háboru kezdetől fogva azon hogy a város közönsége s-omiben szükségöt ne szenvedjen s a vetőmagtól kezdve ellátták a közönséget mindazzal még olyan dolgokkal is amire más vidéki városok meg csak nem is gondoltak. — Fogoly fácan, hal, burgonya, tengeri stb. mind onnét kerülnek ki, miknek beszerzésével a tengényri rendőrség munka mellett

Párisi Dénes derék rendőrtisztviselőnk leginkább volt megterhelve.

S mindezekért a nagy közönség részéről, melynek nagy moloch gyomrát állandóan ellátják, mi lett a hála — Utan-utóiban, gyannokodás, vádaskodás, kiesinyeskedés, éppen azon kates értékö egyenek részéről, kik egész életököt embertársak meg rövidítésével, zsarolásával, csalásával s vádaskodásával töltötték el, nem látván a kloakát; a szonyet, mely egyszínűségeket állandón fenyegetti E szennyalaky piskolódása mi vonhatta mást maga után, mint elkedvelten-melést azok részéről, kik e nehéz viszonyok között becslésre méltó önzetlen munkát végeznek hivataluk nemes fellegősiaból s akik erkölcsi elismerésököt megtölátják azokban, kik érdemes munkájukat értékelni kellőképpen tudják.

Nem hiszünk, hogy az említett piskos tudenciuja egynék ordíása csak eljuthasson is azon egyénekhez, kik a közönség érdekeit szívókon hordva, a város közönségének érdekeit pihenőtt nem ismerve mindenkön önzetlenül s szivesen fáradoznak.

Meleg ruhát a katonáknak.

Itthon ragyogó napugár köszönt ránk déli-lőtönkint, de a messi háterőreken már beállott a rideg, esős őszü idő s a legyek között a hó is lehubolt. Aki itthon az eső elől meglúzódhat és a hideg ellen védekezik, gondoljon csak az átázott és didergő hurocsokra, akik éretünk, a hazéért küzdenek és szenvednek, szeretettel és panasz nélkül. Ne is engedjük, hogy panaszra önkön legyen, hisz oly kis áldozattal lehetnek segítségükre. Mődünkban áll vádandó a háj; vőreinknek, lelkőreinknek épsegöt egyezőségöt, ügyacélozhatjuk elszántságukat, ébren tarthatjuk lelkesedőstök és harci szellemüköt. Szeretőknek megnyilatkozásra itt van alkalom: meleg ruhát nek a katonák számára a honvédelmi miniszterium Hál-szolgéző Hivatata

A kincstár ad ruhát minden katonának, de sok apróság van, ami megkönnyíti a nehéz szolgálatot,

Nem, mig zöld hullama medrében hompology,
Nem, mig csak evező csap hajbai között;

Nem leszek ovék a szabad német Rajna,
Amig uez borat nemek ajk hatja,

Nem, mig benne szükték ágsokodnak égnek,
Nem, mig buszke domok a tukrebe néznek,

Szabad német Rajna az ovék nem lehet,
Mig csak pajkos legeny karcsu lányt ölelhet,

Nem, mig csak egy hal is ficzlandoz a melyébe,
Nem, mig csak egy dal is esendül fel az egbe,

Nem lézen ovék a szabad német Rajna,
Mig utólok felett össze nem csap hajbai!

“A költő tekintetben nem nagyértékű dalt szerzője Franciorság egyik legnagyobb lyrikusának, a kiváló szónoknak és államférfinak, Lamertine Alfonznak ajánlotta.

A párisiak a kik a külföldi szell-mi mozgalmak, s főként a német iradalom eseményei iránt meglehetősen közömbösséget tanúsítottak, jofornium még nem is igen tudtak a B-cker-féle Rheinlied létezéséről, mikor Lamertine a Reuue des deux Mondes egyik számában ugy a Becker dalát, mint az ő rögtönzött költői választat, a Marseillaise de la Paix címő költeménynt közzétette.

A béke-hymnusa hatalmas költemény. Mintha csak a Rajna dagadó hullámai hompölygőnének benne olyan mely, méltó-igteljes és megragadó. Az érzelmes szívű és magasán szárnyaló Lamertine ódái

hővülete, költői elragadtatása és az egész világot átfogó, ragyogó képzelete talán egyetlen költeményben sem nyilatkozik meg olyan tisztán, nemesen és fenségesen, mint ebben az alkalmi hymnuszban, melyet szerencsés ihlettel a béke Marseillaise-ének nevez.

A hősmondák világának káprázott szűziben pompázó büszke folyamhoz, a Rajnához intézi megkapó szöveget: A nyugat Nilusának, nemzetek szerelgenek nevező közti sorokban. Bár ragadtán magával hullámos árja a népek győleget és nagyragvágását! Hajjai kristálytán ne szennyezze be soha a germánok fehér, frankonok piros vere! Dörgő tobbanban alatt ne omoljanak össze hídjai, melyek harai kez gyantnyulnak egyik neptől a másikig! Hareok szivárványai, bombák és granátok ne hnyjanak ki többé sitergeve viruló partjain! Gyermek ne lássa többé latta orrműlőt, mint szakad ki béle büszke partipáncs s hulláma mint sodor levagott karokat! Repkényről övezett régi várai tükrözödpenek tovább is szabad és tiszta vizében! Folyása során, eleven hajók melyeknek lelke a gőz, botjajik a házak soronyét; evezők sebes csapásai alatt esillogó tajtékok buggyanak és szögölő füstfelhők nyaldossák a mosolygó égbölit. Az Európa hőt nyelvén beszélő utasokat mintha hűsöbőben ringatnák rajta; dallal ajkukon mennek a folyam forrásához, vagy sóváran izletet kötői Csodás esőpietlet Isten csak azért sokasítja, hogy fiat egyszáshoz fűzze, nem pedig hogy őket elválassza

(Vége köv)

különösen a most következő őrös téli időszakban. Mily jól esik például egy gyapju kapát felhúzni a régi helyett. A hazáról küldött jó meleg térdvédő és ármelegítő is kitűnő szolgáltatást tesz. Ha minden család csak néhány darabot ad, ellátjuk az összes magyarországi csapatokat. Magyar asszonyok, lányok! Hozzatok szél kérésünk elsősorban. Kössetek ármelegítő, térdvédőt, sálát.

Aki jobban szeret varrni, mint kötni az is hasznos lehet a katonaságnak. Készítenek vízmentes szövöetelt lövészképtűt, jó meleg bélelést, vagy csináljanak olyan baslikot, amelyek nemcsak a fejt, hanem a vállakat is védik a hó, az eső vagy a szél ellen. Van a basliknak egy olyan fajtája is amelyiket a sapskálatt viselnek, ezt könnyebb csinálni a hozzávaló vékony flanel előkérni minden ruhazsáknyókból. Köttők hősapkák most nem kellenek, részint mert még van belőle készlet. Most egy nagyon vékony, rugalmas szövöet anyagból csinálják a hősapkát; ennek olyan az alakja, mint egy zakó, mely mindkét végén nyitva van.

Az is becses adományt nyújt, aki kötött sál helyett pula vékony gyapjuból (gyapju szövöetből) készít sálát; elhasznált, megunt vagy divatját már seylem ruhádrabból is készíthető ilyen, a maradványból pedig egy pár kápcsa is kikerül. Hogy mit, hogyan és milyen anyagból kell készíteni, arra nézve minden felvilágosítást megad a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala. E hivatal tét-közlötait boszák ki, ebből mindent megtudhatunk azok, akik érdeklődnek katonáink sorsa iránt. Szívesen megküldjük mindenkinek, aki kéri. A hadsegélyző Hivatal (Budapest, képviselőház) nagy készséggel válaszol minden hozzá intézett érdeklődésre és szívesen áll rendelkezésre azoknak, akik a jótékony munkában támogatni akarták.

Városok az élelemuzsora ellen.

A tehetetlen vergődés.

Az indokolatlan árszabások a piaci brutalitások, a fejtelenség a szabad verseny elnyomása s a felkelten spekulánsok elővársárlási s kenyérráti a nagy közönség rovására országszerte megtörténtek korán érett keserű gyümölcsöket s amikor a tél még be sem köszöntött, élelemiszerek dolgában már is a minestelenes réme fenyeget beennünket.

Szomorú kilátások ezek, melyek éppen most kétszeres ölműlyként fekszenek az amigy is felzaklatott s meggyötört lelkekre.

Tanakodás, anketázás napirenden vannak. A vidéki városok vezetői egymás után ülnek össze tanácskozásra, de csaknem mind tehetetlenül állanak, mert nincs megőlvő a jog, melyel a fektelenül rohanó drágaságnak gyeplőjét megragadva azt visszarántathatnánk.

Lehetetlen, hogy ez így továbbra is fennállhasson a fektelenül tomboló élelemiszerek uszora s a minden teret dűlő felkelten piszkos manipuláció és spekuláció tovább száguldhasson.

Kormányunknak minden befolyástól menten azonnal le kell csapnia s a legöregebbenben intézkednie, — szólnak a városok vezetői egyhangúlag, — hogy a kivétel a legszigorúbb korlátok közé szorítatván, egy a termelőknél mint a spekulánsoknál az eldugdosott, őssz-haragos élelemiszerek s áruk a legszigorúbban r-quiráltassanak, s azok ára maximáltassák s így lehetővé tétessék, az azok ára csületes munkában görnyedő, fix fizetésből élő hiva-

talnok s munkásosztály s a nyomorult aló néposztály is juthasson betevő talathoz, melyhez joga van az állam minden egyes polgárának, meginkább s különösen azoknak, kik gyermekeiket, vársiket, övéiket adják áldozatul az imádtott háza megmentésére.

Br.

— Kovács pater itthon. Kedves vendégünk volt a napokban. Kovács József, vitéz huszársaink tábori lelkésze volt itt két napig. A delceg tábori lelkésze — aki a háború kezdete óta végzi nemes hivatását huszársaink között — néhány napi üdülésre jött haza, hogy azután ismét a harcok tüzeiben erősítse szép szavaival küzdő vitéz ezredünket.

— Treiber Kálmán ezredparancsnok. Közkedveltségnek örvend nálunk Treiber Kálmán személye. A háború kezdetén már meg is íratuk, de csakhamar edes eszlódsában volt részünk, mert Treiber Kálmán százados súlyos sérüléssel visszatért hozzánk. Regóta leu van már az északi harctérén, ahol egyik vitézi tét után a másikat vízei végbe. Most azután örvénylőtes hitit kapunk róla. Treiber Kálmán lett a veszpremi 31. honvédezdrednek főparancsnoka. Közül két honapja vezet már diadalról diadalra a mi hő 20. ezredünk testvérét a harmincegyeseket s e közben vezéri tal-nomnak kiváló bizonyosságát alk fellet-s hatóságának legnagyobb elismerésére.

— Kegyetlen tolvajlás. A temetőben elkövetett tolvajlásokról szólnak megint Napról-napra hallunk panaszt, hogy gonosz kezek megszenteltelenítik a kegyelet szép virágait. Letörök, ellopják tövestől a sírok díszét. Ajánljuk e botránys panaszt előléjárásunk figyelmébe, hogy végre megszűnjének e lopások.

— A városi aljegyző nyugdíjazása.

Ki fogja helyét majdan betölteni? Peger Károly volt városi aljegyző, mint értesültünk e 1. és nov. 1-én lesz végleg nyugdíjazva. Amikor egy derek munkás egyentől végbe: megválnak, s tőle bucsuznak, örömmel konstatáljuk, hogy helyét Benedek József tb. aljegyző oly hivatásszerően, oly ügy szorgalommal s oly kifogástalanul tölti be, hogy kétségünk sem lehet aziránt, miszerint a város képviselő testülete hosszú évek során tanusított szorgalmának s munkájának elismeréséről a megürlt aljegyzői állásra őt fogja megválasztani. Hogy ki ő a városi honat aljegyző Polgármester ur legjobban tudja, hogy azon munkához meg van a kvalifikációja s rátermettsége igazolással szolgálhat az is, hogy nem egyszer a főjegyzői üres állást is állandón helyettesítette.

Hisszük, hogy a mellőségben nem fog részéssülni, s munka kedve a megválasztás által csak fokozatik a derek városi hivatalnoknak.

— A hadi munkások bére és a honvédelmi miniszter. A honvédelmi miniszter leiratot küldött a gyárakhoz, amelyben közli hogy a hadiszolgáttatásról szóló törvényhez kiadott miniszteri utasítás szerint a soffőröket, mechanikusokat, gépészeket és kovácsokat öt korona napidíjban kell részesíteni. A miniszter arról értesült, hogy több helyen ezt a rendelkezést nem tartják be és ezért elrendeli, hogy a leiratot minden gyárnál függesszék ki és hozzák a munkások tudomására. A munkások panaszukkal közvetlenül a honvédelmi miniszterhez fordulhatnak.

— Szili Kálmán tejsze, amikor az egész vonal megindult a nagyságos ur kérdésére, hogy a tej árat felalolja, nem csatlakozott a mozgalomhoz

s dicsegetre máltó módon megmaradt a jó tej és a régi ár mellett, mit urának azok részéről, kik kepeken, naponta részesülnek csak köszönni tudunk.

— Büksi Nani nem íradés. Nekj a város által megállapított maximális árak most nem iráyadók. Nam is engedti magát zavartatni, othon vásárolja a városahagymát össze 50 fillérijével s liferálja üzletfeleinek. Hja a Nani nem holmi közönséges jéds menyreske! De azért tán mégis reá lehetne valamikép jésztetni.

— Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számának hirovartába, „Mit visznek haza a tanulók a gimnázium és polgáriból” cimbe a tanulók helyett tanító szó eszuzott be, mit ezenel helyreigazítunk.

— Be kell biztosítani rendőrségünket. Baj Gyuri bátyánk, a Kierdemült rendőrkapitány a legutóbbi gálle eladásokról 3 zacskóval vásárolt a városból s azokat a főkapitányi iroda egyik sarkába helyezte. A napokban hazavitte s hogy ne kelljen károm zacskóban kezelni, egy nagyobb zacskóba öntötte át mind a hármat. Jött az egyik, a másik a harmadik s aminl megnézték, gálle helyett gondosan öszuzott apró kőszék hullt ki belőle. Hogy kilehetett az a búvész ki ezt escelekedte, ki a gálletet köszénné változtatta még nem tudni, de mindenesetre jó lesz biztosítani a rendőrséget, mert egy reggel arra ébredünk, hogy magát a főkapitányi urat és elemelki vagy kieserélik.

Mert hát nálunk nagy a ferdőri tapantat meg a Szári tekkötéses urál is, hát még a zöbínéi!

„BERLIN” nagymozgó színházban ma hétfőn egy rendkívül csodaszép műsor lesz bemutatva Hegedűs Gyula és Szamosi Klára hirovós magyar művészek a főszerepekben: Földes Imre nagyhatalmú drámája „Munkás zubbony” 4 felv. E kitűnő dráma a fővárosban 100-nál több előadást ért el. Azonkívül a remekszép kísérő műsor. — Kedden, szerden, esütörtököt és pénteken a legutabb és legsz-bb műfilmek lesznek bemutatva. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri az igazgatóság.

A NEPTAKARÉKPENTÁR RÉSZEVTÁRSASÁG NAGYKANISZÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6%-os III. adíkölcösönre

eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10% készpénz lefektetése ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet bárkinck 1--2 éri időtartamra 6% kamot mellett.

IRODISTA NŐ, ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet
IFJ. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésében.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrésztől könyved stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturáember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot szerkeszti Andor József gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készségiel küld a kiadóhivat.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelent meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negy-dévre öt korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legelőször új-jár a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

— Új Idők. A világháború legújabb krónikása, írásban és képen az Új Időkben. A mi érdekes esemény a négy világrész határain történt, azt minden elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes-sé, művészi nivóval és előkelő ízlés jellemzi Hergel Ferenc hetilapját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszéléseiben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negy-dévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára — Szerkeszti Tutsak Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelent meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negy-dévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 16 szám. Mutatványzámmal kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Berger gyógy-kátrányzappana G. Hell & Comp.-tól.

Kiváló orvosok ajánlják az Európa legújabb államban a legújabb szerkezetűvel készült kátrányzappana.

körfültes ellen

különböző krónikus bajok és legújabb, valamint haj- és szőkeletkegés ellen. Tartalmát 40 szarvák fakultatív és lényegesen különbözik a letehetőlegben előforduló egyéb lényegi zavartalanoktól. Működés bőrbajoknál nagyon hatásos.

Berger kátrányos kénzappana.

Nőknél és gyermekeknél enyhébb hatású kátrányzappana.

Berger glicerin kátrányzappana.

Többféle kátrányos kátrányzappana.

Berger-féle Borax-zsappan.

Uj Berger-féle zsappan kátrányzappana, krónikus hatású bőrbetegségeknél, leg. és szőkeletkegés ellen, valamint kiváló hajnövekedést serk. 1 üveg 1.50 korona. Bergr. kátrányzappana, G. Hell & Comp.-tól.

G. Hell & Comp.

Uj Berger-féle zsappan kátrányzappana, krónikus hatású bőrbetegségeknél, leg. és szőkeletkegés ellen, valamint kiváló hajnövekedést serk. 1 üveg 1.50 korona. Bergr. kátrányzappana, G. Hell & Comp.-tól. Uj a melléklet levé végig-nyit és ad-írást. Kíván- leve: Működés bőrbajok és szőkeletkegés ellen. Wien 1912. és az 1906. évi párisi világtalálkozó arany-érem. Kapható minden gyógyszerészetben és szak-üzletben. Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Heller-ferdeháza ut 11-13. Budapestben nagyban: Dr. Károlyi Ferenc, Tótk. József gyógyszerészetnél, Király-utca 17. Molnár és Maszner, Thalhammer és Reiter, Kochmeister, Frigyes, utóadónál, Kádarszki Testvérek, Mezősi Sándor, és társadónál, Neruda Nándorral, Doboszi, Prigoni, Váci-körút 6. Készen van minden gyógyszerészetben, jobb árté- gességben és illatosságban.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán szanatóriuma- és vízgyógyintézete felnőttek- és gyermekek számára, Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák egész éven át. Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékert nem vállal felelőséget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyfársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyeből, máthogy ne késsünk egy pillana- tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zala: Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér es a magyar hirdető

VILÁG

hirdetést itt megtalálja. A hirdető rövid- idő alatt meggyőződik az eredményről, annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zala: Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel- lenzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokbán és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182

Hirdetések díjazása szerint.

Felolós szerkesztő:

Bánokovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Alfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

MASCHLER ISTVANNERŐL

sem szabad megfeledkezniük amikor nehéz idők igaz munkáitól írunk. Hozzá tartozik ahhoz a gárdához, amely a nagy jelen hívó szavát megértette s odavette idejét, egyéniségét, lelkét, hogy felelősen borítasson a eszták tüzében nyert sebek fájdalmára, a szenvedések és nélkülözések keserű emlékre jóságos bánásmódjával, figyelmével, a betegeske ápolásával Csaknem egy évet töltött a betegápolás terén. Mindenne kiterjedő figyelmével s szíves-zava jól hatottak a körágyon szenvedő hősré. Sokán adják nevét, figyelmes-jóságát amelyet a Voroskereszt kórházában dr. Tuboly Gyulával egyetemben tanúsított. Ápolása mellett, kedélye folytán elszáll az aggódó lelkek sokaságát a borongós fájdalom, a kétségbeesés s a jövővel szemben állott aggodalom és ezek helyébe kedély és humor vert tanyát s a magyaros jövedő a halált is kifigurázta sebesült vitézek táborában. Müködése tehát igaz áldás volt. Mert, ahol a lélek vidámsága visszatér, annak állandó édes érzete tölti el az embert, ott a gyógyulás hamarosan befejezést nyer, a vert sebek mind beforrnak, a törött csontok állap lesznek. — Nemes eszmének szolgálatában áll tehát Maschler István s az egész életének folyamán édes lelki nyugalommal tekinthet vissza erre az időre, amelyben mint anyai jéles, anyai nemes, ő is kivette részét nagy küzdelmünk súlyos adójából s megjárta az igaz hűleány kötelességnek újat buzgón, ked-

vesen, lelkesen és fáradszátlanul. Munkája volt nemzeti ügyünknek, mint jó ura a haremzején, méltán rászolgált hogy neve a hazafini kötelesség teljesítését visszatükröz sorokba bekerüljön. (dr. I. J.)

A mi színeink.

Októberét írván az esztendő esztendőnek, kibámul az ember a halk derűjű ősze, mely levelek aranyesőjével teríti be az utakat és könyelmetlen borzongással gondol a tavalyi októberre, mely zordosan és ijesztően kezdődött a mi szelid fajtánknál. Tavaly ilyenkor volt, napokon keresztül elmaradt a Hofer, csak szorványosan adták ki jelentést a nemetek is és minden vizagztalásunk az volt, hogy Tisza István megjelent a munkapártban és igen jövedvő volt. — amint olvassunk adatot. Tavaly ilyenkor nem ezek a meleg deli tengerekben fürdött szélsuhaneok járták itt boldogos táncukat, akik most pajkoskodnak a tavalyi civil-kalappalok — mert újat ki bírna és ki merne venni ezen ehenhaló időkben polgári élete bizonytalan tartamára? — és pajzankodnak a holgyek bő szoknyával. Tavaly ilyenkor gombos szélközzel átvoltöztek be a keményen északról való gonosz híreket.

Tavaly ilyenkor görgött felénk a Romanov-cég gőzhengere, kerek tizmillió által lengtetett kerekével, óh, hallottuk is már borsogását a határvédő karpáti sziklákon és átkozott tüdejének párja tette keserűvé a tavalyi októberreleji ködököt.

Az uszoki-szoros... Milyen messze van már, mikor először hallottuk a nevét s kitárgult szemünk-bogara percekig meredt gondolatlanul a mappára! Hol van már az el-lenség, aki akkor ott lihegett rónáink tövében és hol van a mi magunk önmaga elől is bujdosó remegése! A fantázia szegény madara, akit a csillagoktól az ereszejába kergeltetett vissza a háboru, megláncd, ahogy követni akarja az eseményeket.

Igen, minden megváltozott azóta körülöttünk, még a térkép is, melyben részket újunk le-lecsuszott tavaly ilyenkor a határ vérpáros vonaláról.

Nem úgy lett, ahogy azokban a napokban gondoltuk, a háboru szivacsna nem a mi színeinket mosta le róla, hogy határaink idegen határok mellékáig legyenek. — úgy lett, hogy a mi színeink sütnék ott is, ahol ezélett más fajtákat jélt a kartografus és a mi határaink húzódnak egyre beljebb és beljebb idegen világok testébe. Minden

A béke Marseillaise-e.

II.

Mért viszálykodunk hogy vagy róna miatt? Könyvi sátrunkat a szél perere elhúja; még könyvet sem szegünk a terített asztalán, s a halál már elszólt onnan. Arminius, gallok és germánok folyója, folyón bűszkén és szabadon ősi omladékok között; Caesar és Nagy Károly táboroztak egykor halmain de bar útannak vízhől, azt ki nem merítették Miért is gyűlöljük mást? Miért is emeljük választófalakat emberek népfajk közé? Vagy vannak-e az ég nek is határai? Van-e holtzatának fala, korlátja, közpe? Népek és nemzetek! Tejjetek össze a zászlókat! Csak a gyűlöletnek és az országunk van hazája, a testvériségnek nincs. Nem föld, nem folyó, nem tenger szabják meg nepek örökségnek határait, hanem a szellem arányai. A világ haladása az egész emberiség ügye. Lamartine hazája ott van mindenütt, a hol csak Franciország ragyog, a hol szépségnek nyelve hódít. Minden gondolkodó léleknek testvére polgártársa ő; otthona, hazája az igazság. Folyjon csak a Rajna békén és szabadon a két-éres fáj között; egykori gyűlölségük olvadjon fel a század napjút. Eljenek a komoly Németország nemes fiar! Homlokuk hídug nevezála barátságos tüzelhet tiall. Fejedelmek, Nagy Károly utódai, Nyugat tanácsa-

nak Nasztorai Nyelvük egy királyné kopényének hajlásához hasonló, büszke szívük olyan mint szírenek forrása, a mi enéek a melyer-kerül, szerelem, jóság, gyűlölet, nem jön fel többé onnan. Nemes holtvei alatt aradjon hícen és szabadon a nyugodt, de zabolatlan folyam! Partjain szabad nép viruljon. És éljenek Franciország munkás melkásának rajai, kik előrsök gyanánt Isten előtt haladnak! Mint boldog reményekből elő utazók, hintik tele a világot áldó magvakkal, de ék maguk sohasem aratnak... A talaj, a mit megérintettek, bűszkén és gazdagon virul, jutalom nélkül, szolgálgak az emberiség, s szellemük újából eszme vagy halál nyitait szorják.

Folyjon szabadon a hatalmas folyam és áldja meg folytatában e két népet! A sas meg a laka isznak forrásainál. Az ember közeledjek az emberhez! Nezzetek oda! Az elhagyott Kelet amott fordul a Nap felé. A sivatag haszatalan fásztja a foma kavarjant, a magány alussza ott mélységén álmat. Az elpuztult népek ott hagyták üres ágyaikat, a barázdákat poros országok herítják. A végtelen síkság néptelen lapján a pyramisok árnyéka mint arany tör meri a holt órat a sivar homokhoz. A hol az Euphrates elhal, oda a tengerekre szálljon szabadon a Rajna! A haláltan rögzöknek vigyen áldást! Virulást! A folyók valának egy vízze, az emberek egy néppé! A csillagos Alpokból szállítson a Rajna büszke Jenyóket árbook számára, kövér völgyeiből

vigyen lent és kendert a távoli világba, cserebe gyapjúért, aranyért, selymért. Ne hulljon var ebben az utjában; részkető nép ne jussan zsarnoki hatalom alá! Nyugalom, öröm, testvériség zászlója köré sorakozzék a világ! A béke szivarványa, létszintű lobo-góknak kigyózzék a Rajna vízében.

Híaba volt azonban a béke Marseillaise-ének ragyogó szépsége. Lamartine vihart arattól békeszózatával. Honfirtásának üzes nemzeti érzést és lobogó indulata meg a nagy költő fennkölt szellemét és szepőlóten alakját is megzoreulta. A francia sajtó fenekellen támadásokat inté-elt ellene, s meg olyan szeropvív újság is, mbit a National, számközva állapítja meg, hogy Lamartine megszunt kiváló költő lenni, miután mint politikusnt egy sem vehettek komolyan.

Az irodalmi szalonokban, mint Adolphe Brissou írja, szenvedélyos vitákat keltett a Lamartine költőmenye. A Girardin asszonytól öszéjött írók, művészek, tudosok és politikusok különböző szempontból bírálták a nevezetes dalt, de abban valamennyien megegyeztek, hogy páratlan szépségű, elragadó ékesszólás, magasatosan szárnyaló óda. Mind-egyik kiválósnak, Báltaenak, Gauthiernek, Mussetnek más-más stírofs tetszett, de mégis mikor Girardin asszony kijelentette, hogy őbenne szilaj nemzeti

megváltozott, minden hozzántól azóta a háboru kolosszális méreteihez, hozzá a katonához a még eddig iltóhonygató polgár is, akinek munkája, szorgalma, lelkesedése, hite, bizalma kiapadhatatlan energia-forrása lett az ország harcoló felének. Már nem vagyunk olyan kísérletezők, a béke nádszál-emberei is megérték és megszilárdultak. Talán nem vagyunk már olyan naívuak sokat várók sem, mint valaha voltunk, a szerencse legdelibb verőfényében, mikor még minidig újság volt a háboru. Ma már állapot lett belőle s mi jóra-rosszra felkészülten tudjuk állni ezt az állapotot, amely a biztos végső győzelemhez segít.

Dr. Bentzik József emlékezete.

FAIOS LAJOS adománya.

A gimnázium mai ünnepe.

Ma egy éve, hogy dr. Bentzik József az északi harctéren hősi halált halt. Az egyévi idő leforgása azonban még vékony rétegnék bizonyult, hogy az azokon szeszves alakját elfelejje. A fájdalom megújult miniszok lelkeben, akiket az édes emlékezet szíriai fűtke a reményteljes hősi halott személyéhez. E megemlékezés refrainje különösen szépen s megható formában újult fel a helybeli kath. főgimnázium mai összejövetelén. Csendben, hangtalanul készült ez az összejövetel, de ábrítata s meghatottsága annál szebbé lett. Gyászmitest halgatott előbb a kath. ifjúság, azután pedig a tanári kar vezetése mellett a Polgári Egyület egyik iskolahelyiségébe ment. Itt Horváth György főgimnáziumi igazgató szép és megható szavakkal adta tudtul az egybegyűlt ifjúságnak az összejövetel célját. Fajdalmas megemlékezésre jöttünk össze, monda az igazgató. Ma egy éve, hogy iskolánk egyik tehetséges s édes emléktől növekedő mindannyiunk érdekéért hősi halált halt. E nap emlékeire, vesztességükre és szívünk fájdalomának kifeje-

zésére a hősi halált halt dr. Bentzik József egyik gaz barátja szíves koronát adott, hogy azal egy szegényosru s jeles előmeneteli tanuló ifjút jutalmazzon meg a tanári kar. A megboldogult e melegsívű barátja azt akarta az adományával, hogy miként dr. Bentzik József a szerénység és a kötelességtudás igaz példányképe volt, úgy a megjutalmazandó ifju is az erények utján járjon egész életén át. A jutalmat Schmolz Lajos ötödik osztályu tanuló kapta meg. A jutalom átadása után az igazgató nemzeti imának emléklőre hívta fel az ifjúságot, amely a Himnusz emléklőjével iskolai helyiségeibe vonult az előadások folytatására. Ez a szép és megható iskola ünnep rövid története, amely ezután minden évben megújul, hogy ifjúságunk előtt dr. Bentzik József szerénysége és kötelességtudása követendő példaként ragyogjon. Szébb emléket nem emelhetett tájfalmánk kifejezésére, baráti arzelmeink kimutatására s dr. Bentzik József emlékeinek megörökítésére az adományozó, mint e nemes gondolatának és tervének megvalósítása volt. A humanus jövendő, a nemeslelkő jóbarát szerényen, névtelenül akart maradni s a főgimnáziumi igazgató az adományozó s szándékának megis felelt nem említvén nevét az ifjúság előtt, amelynek adományával dr. Bentzik két szép erénynek követésére akar buzdító pedagógus lenni. A szép cél s a nemes telt azonban kötelességünkkel tette, hogy a gimnázium a jövendőjének nevé közzéadjuk

Jól tudjuk, hogy nem a hiúság győztese s a kéreklő büszkeség mámorra indította jó szívet szép tette s szándéka megvalósítására. hanem igaz baráti érzelme, amely őt dr. Bentzik Józsefhez fűtö. Tartozunk azonban a köznek vele, hogy nevé időrűnk akkor, amikor a rut önzés anyai visszatartó példái szemben az őszellen erények egész sorával találkoznak adományában. A nemesívű adományozó jóbarát Faios Lajos ügyvéd. Adományát ezentúl minden évben felajánlja a tanári kar rendelkezésére intalmazásul, holta után — hogy dr. Bentzik József emléke mindig éljen s végső lehetőségi szeretettel, önteladással, a kezdeti lelkesedéssel gyakorolt kötelesség, teljesítése örök példája legyen a nagykanizsai kath. főgimnázium ifjúságának — a száz korona adományuk megfelelő alapítvánnyal fogja Bentzik József em-

léket megörökíteni. Nem szólunk tovább. A nemes eszelekedet Faios Lajos jövettének bőségesebb emlégetője lesz minden ékes szónál — időtlen időkg. De kevés hősnek is lesz ilyen minden márvány-emléknél tartósabb — örök emléke. Méltó emléke a megörökítőhöz s a megörökítethez egyaránt.

Dr. L. J.

HIREK.

Tábori levelezőlap.

„Bátyám! egymástulán megkaptam rendben Minden hozzám intézett leveled...

Mily boldog lennék, hogyha férfi módra Forrón kezet szoríthatnék veled.

E tábori lapot az úton trom:

Garcia felé visz a vasut,

Alig pereg le még huszonnégy óra

S öcséd a rusznyákokkal szembe jut.

E tábori lapomra számot írok

S a többi is majd mind megszámozom.

Hogy ellenőrizhesd, ha elkallódnék

Egy-egy lapom a hosszú, nagy úton.

E lapom szóval: égy. Csókkollak!

Ölelek százszor bátyám! hű barát!

Ha színetel a puskatűz minálunk,

Majd folytatom a számozást tovább!

Megjött az első szám. De jaj, miért

Nem jött a többi, amit meg ígért...!

Doktor János.

egoismus lobog, hogy Lamartine békeszózata tulajdonosn ugyellekő, hogy ó a hazát mindennél előbbvalónak tekintti, s annak a német poétának kegyetlen versére méltó választ kellene adni, Alfred de Musset lelkes lángolással tört ki Lamartine ellen, s arra is kész volt, hogy a Rheinfleudre válaszoljon.

— Noza rajta! — biztatták a társaság tagjai. Meujen ki a kerti terraszra s egy megedóra alatt írja meg a méltó választ!

Majd tollat, tintát, papírt s két szivart adtak neki s magára hagyák dühével s gondolatával.

Tizenöt perc múlva a két szivarnak már csak a hamvai maradtak meg, de a vers is keszen volt. A Le Rhin Allemand

Mindössze hat strófa az egész. Költői értéksem sokkal több. Nem az isteni ihlet, hanem a vers irói sport szültötte. Eppen a megtörtött Becker-féle dal Ott az írő költő talentuma esekély, de a dalban kifejezett indulat őszinte, igaz és mély; emitt a poeta a legelső közt való, de a dal mesterkelte, felszines és hideg. Mint egy outelt banyivó áll ki benne a porondra Mussett, s hat tartalmatlan versszakban elintözi egész Németországot.

Azaz kezdi a költő, hogy a Rajna egykor az óvek volt. Egy couplet nem elég arra, hogy előtölj a németek verében gazolt lovák nyomait. A Rajna egykor az óvek volt, s keblén meg ott tántog az a seb, melyet a győzelmes Condé töltött zold ruháján. A hol az atya járt, oda a fia is el fog még jutni. Mivé lettek a germán erények, midőn a hatalmas Caesar arnyeka borította tereket? A Rajna egykor

az óvek volt. Ha a férfiak elfelejtéknek is a multat, a német leányok emlékeznek rájuk: ók töltötték meg borral a kupaikat. Azért, hogy a Rajna most a germánoké, ne beszéljenek olyan gőgösen. A haldokló sással szemben ók a hollók valának. Am hőspolygók tükörbeben a német Rajna, s gót székesegyházak tükörzöldjének benne szerényen, de ügyeljenek, ne hogy harcos dallamák felebbeszűk a holtakat véres nyugodalmaukból.

Musset rögtönzése a Revue de Parisban jelent meg és heves polemikának lett a forrása. A közveleményben pártok keletkeztek, melyek a két költő körül csoportosultak és a dalakban tolmácsolat szemek nevében tamadták egymást. A nacionalista költői hivat természetesen túlnyomó számban voltak; Lamartine-t meg a Revue des Deux-Mondes is megtagadta, a Marsellaire de la Paix megjelölésének elhasznosítását hamarosan kiadta Edgar Quinet tüzes, harcias couplet-ot.

Az igazalom átcsapot az ország határain tulra is. Porosz katonatisztek provokálták a Németországot lekicsinyló francia költőt, de Musset kijelentette, hogy ó csak Becker Miklóssal, a Rheinfleud szerzőjével hajlandó kiállni. Ez azonban abban az időben súlyos botog volt, s így a párbajból sem lett semmi.

Egyébként a francia köztangulat is lassanként elnyugodott. Újabb politikai események hullámá magunkkal sodorták a Rajna-daloktól felkavart szenvedélyeket, a nélkül azonban, hogy a fertözött esirákat elpusztították volna. Három évizend múlva a német-francia vizállyos ellentéték véresen időszerekké val-

tak, s ma, hetvenöt év múlva, a phantikus faigyó-lól-t mint visszatérő vezéres láz pusztítja a két gyönyörű culturemzetet.

Lamartine keblében és gyógyíthatatlan sebet ütött francia költőbarátok méltatlan tamadás is a közveleménynek ellene való fordulása Közvebesítő-írásában (Cours de Littérature) Franciaország geniejét hez és méltóságához nem méltónak nyilvánította a Musset stropháit. A sanak szárnyai, ugymond, nem találnak az apró pacisztához. Ó a szöszekről is lelke egész indulatával küzdött az ellen, hogy egy parvenu pass miatt európai háboru legyen a Marsellaire de la Paix-t az ihlet öröjában írta, mint olyan feleletet, a mivel a franciák fönygetéséé által ulyasnan megbántott Németországnak tartozott. Valamennyi dala közt, írja, legjobban beesült a béku Marsellaire-sé, s ha a francia nemzeti szellem mégis a Musset gonyulódo, prosai versének tapsol, ez csak azt bizonyítja, hogy az igazi hazafias érzés megromlott Franciaországban.

Bizonys, hogy Lamartine a francia irodalom egyik legnagyobb szelleme ma is szemben találunk magával nacionalista költőársait és félvezetett hazája közveleményét. De épp oly bizonyos az is, hogy mint 1840-ben, ma is Lamartine-nak volna igaz. A Rajna partjain keblében és boldogan virulhatna a két nemzet

Halász Gyula.

(Vege.)

— **Bugsch ezredparancsnok kitüntetése**
Bugsch Aladár, vitéz huszasinak ezredparancsnoka a mulköt leirt dícső viselkedéséért ezrednek a Vas-keresztjét kapta meg.

— **Harctéri lap.** Szatlmayer Janos zászlós írta a Hadség-életről azt a lapot, amelyből egy pár sort kiszakított s ide írunk. Erdemes, hogy közkeletű legyen, hiszen a huszas honvédek lelkivilágából sugároz ki néhány fényesomot, amely azután sok mindent megmagyaráz a hősi dicsőség országútján járó ezred cselekedetéről. A hol a felekvővidám-ágól oly bősége harcol, mint huszasinak soraiiban, ott a győzelemnek állandó társnak kell lenni. — Óriási meocsars óserdében élünk, írja az ifjú zászlós. 8 mikor estelelé őt órákor már be áll a sötét, nem az ójszakát s a nyugalmat várjuk hanem a muszka komát. Így várunk reggelig, hogy mikor teszi tiszteletét. Egész éjjel rakétákat eregetünk a levegőbe, mintha csak szüretnek volnánk; de a szőlő — sajnos! — hiányzik. A muszka azonban nem hiányzik. — Derék heteseink, a hetes tüzekek, no meg a muszka is küld egy-egy srappellt. Így, igen jól vagyunk, — végi háborús lapját a hős ifjú.

— **26 ezer darab sertést vágatott a főváros,** ahol a szándékot tett is követte. Nalunk is megvolt a nagyhaug jóságának, de hiányzott az energia a kivételhez, de azért a mi disznóink is zsirósodnak a 32-es bibliában.

— **Mi lesz a téli fával?** Nagy kérdés, fogas kérdés, — mely különösen most, amikor minden téren a retentens drágaság lojtotgat, — óriási probléma s ölmönsyket nehezítik a lelkekre. — Mert az ehéget is könnyebb a megelozásban tűrni, a dohos kanizsai kenyeret is könnyebben telelet nyelni, ha nem hideg a szoba. A lélek is a meleg szobában jobban fel tud melegedni mint a dermesztő hidegben, hol a gondolat s az érzés is befagy az emberbe.

Örömmel olvastuk annak ledejé, hogy várunk gondoskodni fog a fakérdés megoldásáról, azonban mint sok más dolog, úgy látszik ez is csak a jámbor szándékok számlájára íródott. Ne reménykedjék, ne bizakodjék tehát senki, szereze be fáját mindenki, mert hio ábránd abban bízni, hogy a város e tekintetben segédkezet tudjon vagy akarjon nyújtani.

— **Mennyibe kerülnek a tűzérharok?**
A tűzérés a legfontosabb legyverneme a hádseregnek, de talán a legdrágább is. Nemesak az ágyugolyók kerülnek nagy összegbe, hanem megdrágítja a tűzérési harcot az is, hogy egy ágyúcsővel csak bizonyos, korlátolt számú lövést lehet tenni. Így például egy tizencentiméteres ágyúval 750 lövést, a tizenhatcentiméteres ágyúval 380 lövést, a 27 centiméteresrel 160 és a 30.5 centiméteresrel csak 150 lövést lehet tenni. Ezután az ágyúcső egyszerűen teljesen harképtelenné lesz és újat kell készítenie. Az ágyúcső aránytalan gyors harképtelensége rendkívül megdrágítja az ágyú-lövést. Egy 30.5 centiméteres ágyú, amely 46.400 kilogrammot nyom, 500.000 koronába kerül, a 100 kiló löpporral töltött 338 kilogramm összulyu löveg 2000 koronába kerül, de hozzázámitva az ágyúcső veszteséget, 3323 koronát, — egy lövés a 30.5 centiméteres ágyúnál 5333 koronába kerül. A 27 centiméteres ágyúnál egy lövés 2440 koronába a 16 centiméteresnél 450 koronába kerül. A kiskaliberű ágyúknál előcsobak a lövések is. A 6.5 centiméteresnél egy lövés 30 koronába a 4.7 centiméteresnél 12 koronába, a 3.7

centiméteresnél 8 koronába kerül. Ebből a hozzávételleges kimutatásból is látható, hogy drága mulatság az ágyúharc.

— **Miért apró a zsemlye a kávéházban?** Mert úgy rendelik 60 darab 2 korona, így vagy vissza a sütő mester ur, mert úgy rendelte a a kávécs ténser, hogy nagyobb legyen a haszon. Lám-lám! Mi a péket szájuk pedig a kávécs ténserak huenetkodnak a publikummal a tojás nagyságú helyes kis zsemlyékkel, amiket a kora reggeli órákban a kuleslyukon dobál be a zsemlye hordó fia! Bravó!

— **Miért nem lehet Barcsról lisztet szállítani?** Így tündök egyik helybeli pékmeesterünk. Hm. Csodálatos, hogy a mulak tapasztalatai nem okult ez a tisztelt ur. Hiszen világos, hogy nekünk előbb meg kell emünk a felhalmozódott dohos, büdös, savanyú lisztet csak azután kaphatunk egy másik silány értékű valamit, ha a malomnak úgy tetszik, mert a gyomrok felett nálunk ez az élet és halál megfontolhatatlan ura. Hat hol a hatóság? Hol a törvény sújtó ereje? Hol az egészségügyi bizottság? amely lecsapjon azonnal, hogy megakadtsza ama disznóknak való lisztnek forgalomba hozatalát? Hat éppen nálunk kell minden vastag visszacsérsre szemet hunyni s itt lehet minden embernek az amugy is felzaklatot lelki közönységet orránál fogva vezetni?!

— **Visszavont tejárak** Tudvalevő dolog, hogy a jó pelda hatása alatt Löwenfeld Joschin is fel akarta a tej árát 32 fillérré srtólni. Azonban jólesően vettük most tudomásul, hogy Löwenfeld ur lelke meglágyult s visszatért a régi 28 filleres tejárhoz. A nagyságos ur azonban még mindig erősen ingadozik, nem tudott még ugylátszik határozott kalkulust találni, hogy miból fog a háboru tartama alatt megélni.

Hja kérem az nem is eskélyesség a mai drága világban, amikor minden itthon maradtot iparkodik tarisznyjátáit mennél kövérébbre teszedni.

— **A mezitlábos iskolás gyermekek**
Diderelve, ehezettén tipegnek apró fiúk s leánykák az iskolákba, ringyekkel, rongyokkal takargatva fázó testüket. — Ugyan mi lesz, ha beáll a hideg tel, honnét jut e nyomorultaknak ruhára, lábellire s egyegy darab fára, amikor a szentes spekuláció a fa árát 100 koronára, a csizma árát 60 koronára eszágta fel? Kerül e a háboru hiánssának zsebéből néhány fillér e nyomorultaknak, lesznek-e akik e didergőknek meguytják zsebeiket.

— **Miért dohos és savanyú a liszt?**
Vátosunk minden üzletében dohos a liszt s lisztet a kenyér. Ugyan mi lesz velünk, ha beáll a tél s tavasz felé, ha már most is, amikor a eszplés is aig fejeződött be dohos kenyeret kell önünk? Mi az oka ennek? Miből állik az az undorító szagu lisztet, mellyel városszerle traktálnak bennünket?

Hol a szigorítás s a hatóság? Miért nem törtenik a legszigorúbb ellenőrzés, hogy be tartja e a malom, amire kötelezte magát? Mert az lehetetlen hogy a város közönységet orránál fogva vezethesse bárki s egészsége megontására utazhassék minde megterelés nélkül!

A NÉPTAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZEVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6%., no III. hadikölcsönre

eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljára 10%., készpénz lefizetése ellenében, 90%., kölcsönt ad az intézet barkinek 1—2 évi időtartamra 6%., Kamal mellett.

Szerkesztői üzenetek.

— **Dr. Sz. J. n.é.** Ne változtassék eszűgedni. Az élet apró fűszereit ne vegyék el kedvét, hogy nemes lelke jószágát továbbra is megvalósítsa. Az apró megszólás és felreértés élete nagystílus örök emlékü programjában nem lehetnek megemissítői. Az érdem, a kezedeményezés nélkül munkája a Nagyságodé marad, hogy a bedűldező sirok gondozó kezezekre találtak. Bizony furcsa eset. De miért is legyen a szegény hős sirja gondozott? Elég, ha évente egyszer hivatalosan feleketintenek. S azután megint dűlhet egy évig. Virág, csak mutagására való. A kérdéses koszorukat tessék halottaknapja után a hősök sírjára tenni, amikor hivatalos magyarázat már nem lesz. Mert a hogy én ismerem — úgyet nem azért tetszik ott semmit sem tenni, hogy ezért magasztalják? Sok adu. Igaz elismeréssel vagyunk mindig önzetlen munkája iránt. Hiszen már többször megirtuk, hogy jó szívének tiszta szándékáról, hangtalan, csendes jótéteményeinek hosszú soráról erős a meggyőződésünk.

— **N. E. Táboriposta 50.** Köszönjük sorait Jól esett a megemlekezés, hogy jó munkatársunk nem feledkezett meg rólunk. Olvastuk gyönyörű táblóját az Életben. Fenséges volt, illet nevéhez és lantja régi hangjához. Egypár ilyen szó s hálás köszönet. Bizony egyetlen fia és mindene volt. Csak vázlatot adtunk róla, halvány konturvonalkat. ő magát, a dalias ifjút teljes egészében nem tudtuk sorainkba adni. Hiszen, ha ismerté, igazat ad akkor szavaiank. Gránát ölte meg s zúzott össze annyi remény, tört össze egy átyai szívet. Egy ideális hazafi lelken esett fájdalom gyöngye akkorja csak a mi szavunk. Már három hete, hogy történt. Ott, valahol az én közepében. Az egerlandi vadász ezred kitüntötöt hadugy volt. Bár együtt lottok volna. Talán élne s mi fájdalomunk helyett érdemes, örömsorokban írának róla. De megszakítottuk sorunk. Sok üdvözlöt.

— **K. Igaza van.** Soknál sport s nem ószinte részvét. Alap az öntuneplesre. De hát emberek vagyunk. Arnyunkunk is van. De ez nem menti őnt atól, hogy ne vegye ki részét a kötelességteljesítésből. Legyen ön jobb. S ne tündötölög, hanem csendben végezze munkáját.

— **R. K. Köszönjük.** Sorra jön. Jó utat a dicsőség felé.

— **Os. L. Hiba** biz az! A feledékenység nagy baj. Tetsék korrigálni. Mi lesz óreg korában, ha már most felejt.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, foglmu. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem a jelentős mozzanatának ismeretén minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykanizsán

— Az „Élet” szepirolalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktualis képek egészíti ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ár félrele 10 kor. Mutatványzámmal készs-séggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedszere öt korona. „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatálaban (Budapest, IV. Egyetem-utca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Köpes Népnap”, a legutóbbi új-ak a magyar nép számára, félrele 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világhatáru legújabb krónikása, irásban és képeben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész határeirén történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekesleg, művészi stílusú és előkelő ízlés jellemzi Hereg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktualis közleményeiben, előbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szepirolalmi ápolója — Előfizetési ára negyedszere 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut. 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,
tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésében

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy
választékban jutányos áron
készítetnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

BERGER Gyógy-kátrány-szappanna
G. Hell & Comp.-tól.

Kiváló orvosi ajánlják és Európa legújabb állományban a legújabb eredményeket hozzák a modern

bőrkiütés ellen

különböző krónikus bajok és kiütések, valamint haj- és szőrtüszkés ellen. Tartalmában 40 százalékos laktózzal és lényegesen különbözik a kereskedelemben előforduló egyéb ilyenmú gyártmányoktól. Működés bősájaknál nagyobb hatású.

Berger kátrányos kénzsappanna.

Népek és gyermekeknek enyhébb hatású kátrány-szappanna

Berger glicerin kátrány-szappanna.

Tevábbá kátrány nélkül a bőrre.

Berger-féle Borax-szappan

panasz, naposító, szempó, műtőre és más bőrbajok ellen. Darabja töltésével együtt 70 fillér.

Uj Berger-Isztambul kátrány-szappanna.

Kitűnő hatású bőrbetegségeknél, fej- és szőrtüszkés ellen, valamint kiváló hajnövelő szer. 1. Szeg 150 korona. Kérjen kifejezetten Berger-szappant G. Hell & Comp.-tól és nézze meg

G. Hell & Comp. Kft.

Wien 1888. október 1. napján keltetett és aranyérem, Wien 1910. é. sz. 100-ik évi párisi világiállomány aranyérem. Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és szaküzletben. Nagykanizsán: G. Hell & Comp., Wien: L. Heller, Stefanstrasse 11-13. Budapestben nagyban az állományos Török József gyógyszerüzletében Király-utca 12. Molnár és Mascheroni, Thullner és Sottai, Korbustovszky, Füzessy-utóháznál, Radányi és Testvérek, Szeles Sándor és társai, Székely Nándor és társai, Füzessy-utca 6. Készenlében minden gyógyszertárban, jobb drogériában és állatorvoszatban.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézet
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) É rovat alatt közöltékét nem vállal felelősséget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana tíg sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zala: Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetesen itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről, annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jeltemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomtatványok,
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 192. — Hirdetések díjazása szerint.

Feladvány szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétlőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

PONGOR MARGIT, PONGOR KLARI és GRAF BÖSKE már több egy évvel, hogy a Nepiródban végzik nemis munkájukat a hazaias kötelességeiket. Még nem is születtek, eddig semmi hírt sem adtak munkakörükről a sajtóban. Pedig éppen abban van érdekük, hogy minden figyelem elől kitérve közel másfél éven át teljesítik igaz ügyszeretettel, finom ízléssel, csiszolt modorral társadalmi fontosságú munkájukat. A kezdet lelkesedésével tartanak ki ma is helyükön. Buzgó, kedves, igaz lelkű napszüneti a Nepiródnak, amely intézménynek — bár látszólag idegen is a címe — annál kitartóbb munkássága. A harcban levők hozzátartozóinak ők a megnyugtatói, a felvilágosítói. S munkakörük nagysága nem sorvaztatta el kedvüket. — Lelekiismeretes pontossággal vezetik a mi két zredüknek sebesültjeiről és halottjairól a nyilvántartást és pedig oly példás pontossággal hogy szinte lelekiismeret munkahelyiségükbe beiktatni. S e mellett munkajogi iránnyal, hogy a háború okozta keresztényes bajain is segítségnek azoknak, akiknek kenyérgyűjtésük a harcmezőn védi a hon biztonságát. Mennyi aggodó, törődött lélek és szív megy el tőlük megkönyebbülve, csak az tudja, aki a Csengeri-utcai helyiség forgalmát figyelemmel kíséri. És szavuk sikere meleg és tartós az aggodó lelkekben. Megnyugtató intézetnek lehetne megnevezni a Nepiródot, ahol a fájdalom elől a megnyugvás után epedők telik és találgat fel toldók és aggodó lelkük be-

kéjét. A jóság, a mások bajával való őszinte és rokonszenves törődés valami édes melege s jölesz színe honól a folytonos munka ama helyiségében, ahol a divatos és szeszélyes önzés helyett a felelősségi szeretet végzi nemes és megörökítőre érdemes munkáját. Szép együttes munkájuk, eredményében kiható hazafini kötelességteljesítés, legyen mind a hármuk neve elkönyvül s méltán emlegetett nehéz jelenték jövővi munkásságuk sorában. (dr. I. J.)

Obrenovácót nem Szerbia viszi el, hanem az antánt. Szerbia bukásával a négyes hatalom fordul föl s a világháború sorsa dől el vele.

Minden jel arra mutat, hogy az antánt érzi és bevallja ezt Viviani, a francia miniszterelnök beszéde nyíltan elárulta. A Belgrád mögötti második vonalat a szerbek az utolsó emberig akarták védeni, az is elveszett a számukra. A Szalonikán át vár segítség pedig még mindig nem tud előbbre jutni. Görögország még nem bontott nyíltan frontot az entente ellen, de egyre nő a valószínűsége annak, hogy a seuleségéből kenyértörésre viszi a dolgot.

Régi nevek.

Régi nevek kerülnek elő újra a harc-terti tudósításokban. Krupanj, Tekia, Obrenovác, Szemendria... csupa magyarvér-járta, magyar verőtekmosta hely. Visszatérnek, mint ahogy visszajáról újra sorra kerültek a gorlicsei átdörés után azok a galiciái város és helységnevek, amelyekről a háború elején szó volt.

És amint ezek a galiciái nevek is mást jelentettek több, mint a háború elején, más csengése van most Sabienak és Obrenovác-nak, másként hangzik most Tekia és Krupanj, mint tavaly ősszel. Akkor a földjét tiz körmével védő, asszonyostul, gyerekestül, öregestül hadakozó szerbeket kellett onnét letépni irtozatos munkával a magyar bakának Most azonban Szemendriát, Belgrádot,

Kemény és nehéz a harc, — ami szinte természetes oly ellenség ellen, amely tíz hónapot töltött az új védelem szervezésével, új erődítések építésével, amely a halálra néző ember ördögösével küzd és amelyet nagy partfogó hazug biztatással küldenek előre a pusztulásba. De minden nehézség és akadály ellenére egyre nagyobb lesz a lendülete a szövetséges német és osztrák-magyar csapatok offenzívájának. És növeli a támadás hevességét, hogy tulpan Szerbia mögött kigyuladtak a bolgárok táborítottjai és összeapott a fegyverek lángja. És ugyanaz a düh amely

Orosz népszokások.

Alig van keresztény állam, a hol a nép minden életnyilvánulását annyira áthatja a vallásnak, mint éppen Oroszország. A fejedelmek hamarosan felismerték, hogy a vallás hatalmas államfenntartó elem s így tőlük telhetől-g ki is használták IV vagy Rittenstein Iván (1533—1584) a rakonczán, hatalmas előkelők kiirtására a nagybefolyású pópákkal szövöttek, a kiknek magyarajzátására és felvilágosítására a vallásos és babonás moszkvai lakosság a városzjoni fejedelmek szörnyű tetteit elnézte — és az állam e nagy zavarok közepette fenn tudja magát tartani. Még inkább kiütött ez a Rurikok kihátlával beálló zavarok idejében, a mikor III. Zsigmond lengyel király próbálta hatalmát kiirtozástani a moszkvai fejedelmek területére s a kati vallás gyors elterjesztésére vállalkozik. Az orosz papsg azonban a vakbuzgó népet körmenetben tommortette, felkiesztette és szent zászlói vezetése alatt a tömeg elsőparta a lengyel uralmat épp úgy, mint később az igaz és ál Demetriusok zavart.

Nagy Péter (1689—1725) volt az, a ki érezte hogy mily nagy jelentősége van az orosz nép babonás élet-fogásának egy autokratikus államban s így celtudatosan arra törekzik, hogy a népet vallásossá-

gában s babonájában erősítse s a szent orosz vallásnak oly szervizet adjon, hogy ez a cár kezében a katonai hatalmon kívül fontos eszközzé legyen a birodalom erősítésére és határainak kiterjesztésére. Elősegíti törekvéseit az a körülmény, hogy az orosz egyház 1668-ban függetlenítte magát a konstantinápolyi patriarháttól s ettől kezdve látható feje a moszkvai orosz patriarcha, a kiknek oly nagy s hatalma, hogy a cérral is szembaszálhat. Érezte is azt Nagy Péter s így 1702 óta nem tölti be e méltóságot, mint végül a papsg előkészítése után 1721-ben kijelenti, hogy a méltóság oly szent, hogy erre csak maga a cár érdemes. Ez az azóta annyira híressé vált csaszar-papismus kialakulását jelenti, a cár nemcsak világi, hanem egyházi feje is népekn, Isten tényleges, megzemélyesítő helyettese, a láthatatlan Atyaisten mellett egyetlen, jóságos atya-népekn, az oroszok atyuskája.

Az egyház kormányzását is ő intézi, mert a szent synodus tagjait ő nevezi ki és fizeti, a kik az ő utasításai szerint járnak el minden tekintetben s a cár viszont az újonnan hódított területeken is mindig az egyház s a papok érdekét szolgálta, csak az ő szent vallás támogatja. A papok felsőbb utasításra a tanulaton, egyszerű népsnk annyit beszélnek a cár személyének szentségéről s Isten helyettesét méltóságáról, hogy bizonyos felő tisztelt alakul ki az orosz népben a cár iránt s a mint az Isten minden parancsát nem megérteni, hanem teljesíteni kell, mert

ezért örök jutalom jár, egy kell minden igazhívó orosznak a cár parancsát tiszt-llettel fogadni és zugoldás nélkül végrehajtani. Törökcsznek arra, hogy az orosz népelekhez oly közel álló és a keleti keresztény vallások tanainak megfelelő vallásos különbségeket fejlesszék, a mivel a gondolkodó embert lenyűgözve tartják, s így kialakítják a jelenben annyira speciális vált szentekpek kultusát s az oroszra annyira jellemző babonás népszokások egész tömegét: a városi lakosság körében ezeket vildeknéknél csak kisebb-nagyobb pontossággal tartják meg, annál lelekiismeretesebb rabja e sok babonás ceremóniának a szegény muzsik.

Az újszülöttet egy bundával kipárnázott teknőben helyezik el s mellőtte a felgyeletekre hamarosan kialakított szent patronussággal a képe, a kinek nevét is viselni fogja. A kereszteléssel nem sokáig várakoznak, minek következtében a beteg anya ennel nem is lehet jelen; mivel pedig az atyától a szokás megköveteli, hogy felesége mellett maradjon vizsgáltatására ő is rendszerint otthon marad s a szülőköt barátjaik helyettesítik, a kiken kívül ott vannak a keresztelők, keresztelési tanak s meghívott vendégek. A keresztelőkönk rendes ajándéka az anya részéről egy főkötő, ing és darabka vászon az újszülött számára, míg a keresztapa kifizeti a papnak a szer-tartásért járó díjat, vedence számára hoz egy sárgarézből, esetleg ezüsthől készült keresztet s a vendé-

a doberdói fensikon forralja a mi katonáink harokedvét az áruló szövetséges ellen, viszi előre a bolgárokat, hogy egykori szövetségeseik, a szerbek hitszegését megtorolják.

Obrenovác, Szemendria, Krupanj... Most ezek az ágyuturta, moskos helyek annak a hoszu vonalnak állomásai, amely Dünburgtól Konstantinápolyig vezet. Észak legészakabb csucsától a Dél zárószögéig: Közép-Európán végig a Balkán alsó szegélyéig. Rövid idő kérdése, hogy ezen a vonalon végig a központi hatalmak és szövetségeseik lesznek az urak. A győzők, az erősek, a békét diktálók. Ahol a harcok el kell dőlnie, ott már nem tartják kétségnek ezt. A kis Görögország, amely nemrég még egész oroszbarát Venizelosz hipnozisa alatt szédült, most nem állana a sarkára az ántantál szemben?

A főgimnázium jubileuma.

Másfél százezer lesz nov 5-én, hogy főgimnáziumunk némes kulturális hivatást megkezdette. Nagy idő, érdemes a külön megemlékezésre. Jubileummal kellene megülnünk, ha szomorú jelenünk a nemzeti közelmúlt minden percünk, minden érzésünk küzdő hadseregünkre nem iránytana. Így azonban a másfél százados jubilaris ünnep megülése a jobb korszak csendesebb napjaira marad. Hangosnak kellene lenni a napon városunknak, mert a fő kulturális intézményünk megérdemli, hogy másfél százados működéséről megemlékezünk a város. Városunk intelligens közössége innen kapta tudását, műveltségét,

gek és szülők számára jó adag erős példaként és tésztákat. A pap a keresztelési díjat ugyancsak kiérdemli, mert a szertartás rendkívül hosszadalmas ceremóniákkal kapcsolatos, a melyek a pópától bizonyos kézi ügyességet is igényelnek.

A keresztelés ugyanis egy történet, hogy bizonyos imádások és fogadalmak elmondása után a pap a gyermeket a szentábrómság nevében a keresztvízbe mártja a mely alkalomkor vigyáznunk kell, hogy szemet, száját orrot s fület gondosan befeljük. Tekintettel arra, hogy — Közép- és Délorszországtól eltérően — ott az éghajlat állandóan hűvös, sőt hideg, a keresztvíz felmelegítését pedig legfeljebb az egyetlen természetes hőforrás, a nap eszközölheti, e szokás sokszor barbarság kétségelendő sok nyavalyának okója. Mindenesetre szimbolikus kifejezése annak, hogy a szegény orosz alattvalónak szüvedése akkor veszi kezdetét, a mikor a haladn körmeiből kiszabadulva, a gondoktól és sálatán lenyűgözve tartó orthodox orosz egyház tagjává lett. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy közfelfogás szerint csak az a gyermek lesz álteuben igazán boldog, a ki ez a fiálmertés a az ugyancsak hosszú szertartás alatt sirásvány pópáját meg nem zavarja, akkor érjük igazán, hogy miért oly boldogtalan az a körülbelül 80 millió orthodox alattvaló!

A pópá utána ráadja a gyermekekre a fókótót s inget, majd nyakába teszi a keresztapa által hozott keresztet, a melyet amullóként élte végig hord és semmi körülmények közt le nem veti. A nevet a város polgárság persze maga válogatja, de a falusiaknak a pópá választja s a legelőbb helyen a napi szentnek nevet kapja, a hol vigyáznunk még arra is, hogy csakis egy nevet kapjon, mert az a nevet viselő szent lesz patrónusá már pedig 2—3 patrónusnak egy sztrene engedelmesskedni a muszka felfogás szerint sem

vagy ennek alapjait más félszázadon át. Szép sorokat kellene most írnuék főgimnázium működéséről. Nev s tanárok tanítottak ez: idő alatt a kath. főgimnáziumban a paristarand kábeléből. Hivatásunk tőzét, tudásuk teljét vitték az intézetbe s osztályt ott ki. A jubileumot osendben fogja megülni az intézet jelenleg. A másfél százados üfordulón háláadó isteni tiszteltet lesz s ennek "befejeztével főgimnáziumunk folytatja másfél százados működését abban a keretben, amelyben hazafias munkáját 1765. nov. 5-én megkezdette.

A huszas hónapok ünnepe.

Már a multkor szóltam huszasaink újabb dícsőségéről. Nagy, fényes haditettet vitték végbe az északi harcokban, amelynek sikere sok oroz vérből, nagy futásba került. A hadvezetősek azonban nem hagyta annyiban a huszasok hősi tettét. Megvizsgálták néhány porosz törzstiszt is és leírták, feljegyezték a magyar vitézség ez újabb csodáját körülményesen. A harcokat történetébe került tehát a mi huszasaink dícső fejeváltánya. De mert a jövő okulására is feljegyezték, a jelenben is eredményesnek s marandónak kellett lenni a huszasok hősi tetteik. Négy Vaskeresztet kapott tehát az oroz dícső őlismerésének a főhadvezetőstől. Szét is osztották. Kapott belőle a tüzér úteg, két zászlóaljparancsnok — meg az ezredparancsnok, Bugecz Aladár. Ha tőle függ ez őzt is másnak adja. De mert a dandárparancsnok, Lovag Sypniowsky György is beszélt a dologba, Bugecz Aladár ezredparancsnok is jutott egy Vaskereszt vitézi mellére. Ezt adták át neki a minap és pedig ünnepélyesen. Megérdemelte, részóglát ő vezette, ő halotta végre a rohamot. Lovag Sypniowsky dandárparancsnok személyesen látta hát fel Bugecz Aladár ezredparancsnok mellére ez újabb kitüntetést. Az

lehet Utána nagy tort esopnak a szőlők házában s minél ittasabb lesz a vendégsereg a szőlőkkel egyutemben, annál megtiszteltebbnek érzi magát a keresztet, a ki, mint jelezteik, az italokról gondoskodni tartozik. A míg az anya teljében nem épp, a rokonok és ismerősök sűrű felkeresik, s ilyenkor titokban vagy nyíltan a gyermek bölcsőjébe néhány kepeket csusztatnak, a min azután a gondos szülő — szentképet vesznek gyermeküknek.

Igen érdekesek a házasságkötéssel kapcsolatos szokások. Az "oroz köznépen is él az a tudat, ha az embert a teremfist koronájának nevezik, akkor ez csak a férfiu lehet, a nő csak mint a férfiu társa kerül számításba. Egyszerű felfogásuk szerint a felöltött funnk önállósításához s boldoguláshoz két dolog kell: egy ló s feleség. A lovat az apa szerzi meg fiának, de az asszonyszerezéshez az anya jobban ért, a dolgot tehát ő reá vagy valamely rokonára bizza. Eredetileg a feleségtől épp úgy, mint igazavó állattól, az oroz muzsik csak azt követelte, hogy erős, egészséges s szorgalmas legyen, a szépséggel nem sokat törődik, míg utabban az a felfogás terjed el közöttük is, hogy három dolog kell a kényelmes élethez: ló, feleség s pénz, tehát a pénz is nagyobb szerephez jut a menyasszony kiválogatása alkalmával. Némelyik helyen a kiválogatást nagyon egyszerűsítik, a melyben az eladó leányokat leányvásárra vagy kijuttatásba viszik s a szülők épp úgy mint gyermekük a legpompásabb ruhákban, drága ékszerekkel díszítve jelennek meg a nyitvónoság előtt. Itt megjelenik a férfivendég is, de mindenesetre sok közvetlenül (szwacha) és közvetlenül (szwat), a kik utána az ügyel megbizottjuk nevében kezükbe veszik a lehetőleg gyorsan le is bonyolítják.

(Folyt. köv.)

Dr. Schiff Péter.

ezrednek valóságos örömuapja volt ez. Nagy háborus ünnepélyességgel ment végbe. A dandárparancsnok szép beszéddel mondott s azután átadta a Vaskeresztet Bugecz Aladárnak. Ágyuk felesései közben ment végbe mind ez, mert közben a harc egy pillanatra sem szünetelt. S míg néhány száz lépéssel odább a tüzérek vitták a csatát, a vitéz huszas honvédered meghaltának, némes búszkecséggel s igaz örömmel tekintett ezredparancsnokra, aki a dandárparancsnokká lett Sypniowsky Györgyünk múltó utódja lett az ezred dícsősége vezetésében. (Dr. I. J.)

A harmadik hadikölcsön.

A harmadik hadikölcsön érdekében Dr. Neumann Ede ügyvezető alelnök szép levelet intézett kártársainhoz. A levél hangja, hazafias célja közérdekű teszi dr. Neumann sorait, hogy abból a kölcsön joggyezésére minden hazafi íbiletet s lelkesedést merítsen. Azért közzé tesszük dr. Neumann Ede sorait.

"Még nem ért véget a nagy mérközés. Fényes diadalok kiserik dícső seregeink haditettait, a melyeket a történelem örök emlékeztől jegyez fel könyveibe. Az adóz ellenség visszaverve, bűszke városi meghódítva, hadoszlopai letörve. Ott állnak hárszék az északi barbár reug földjén, megkesztetve az oriat, a ki gyengének bizonyult. Deien megtört íbiletet tartanak vitézeink és véras csapásokkal mérnek az ellenségre, a ki a saját vesztrére mérésztel roskt törni. A dányugati hátrászeleken pedig ércfaloként állanak fiasink és testvéreink, meggyenyítésére a hitszegőnek, a ki elárulta hű szövetségeseit.

De ellenségeink még nem teszik le fegyverüket és vesző erejüket megfeszítve, viaszkodnak velünk. Kudarok fog valóján ügynökadásuk. A győzelem csak a mi zászlóinkkal japhot. Isten csak igazságos harcot engedhet átadásra. Három csataterében küzdő seregeink tudatában vannak a magas feladatnak, mely osztályrészül jutott nekik. Csodálatos hősiességgel, törhetetlen kitartással, lángoló lelkesedéssel teljesítik szent és súlyos kötelességüket a nemzet védelmében, annak soka el, nem halványuló dícsőségére. Le fogjuk győzni ellenségeinket és győzelmes harcaink után a tartós béke és az erőmegújulás boldog napjai várhatnak majd édes hazánkra.

De a nemzetnek meg is kell adnia a háború győzelmes folytatásához és dícsőséges befejezéséhez szükséges segédeszközöket. Meg kell védeni az eddig kivított sikereket és újabakra segitnie hőseinket. A kik a csatateréken nem vethnek részt s nagy nemzetvédő küzdelemben, itthon tartoznak fegyvereink diadalát előmozdítani. Gondoskodniuk kell arról, hogy vitézeink, a kik a házért éleltek keeküzötték, hiányt ne szenvedjenek, hogy harcaink folytatására mindentől meglegyenek a nélkülözhetetlen eszközök.

Erre hívja fel a kormány a nemzetet. Bizva minden-ungyar ember hazaszeretetében, harmadikban fordul hozzá, kérve álmogását, segitését, áldozatát. A háború okozta költségek fedezésére a harmadik hadikölcsön kibocsátását határozta el. Es joggal bízhatik a nemzetben. A kik eddig megállották hilyket és fényes tanujelét adták a magyar nép erejének és áldozatkészségének, most is megfogják tenni kötelességüket. A harmadik hadikölcsön sikere a végső győzelem kivívását jelenti. Győzni akarunk, győzünk kell, nem tagadhatjuk meg a kért áldozatokat.

A magyar rabbiak nagyon szűnös anyagi helyzetben van. Csak állóként adhat a hazának. De nagy lökéi vannak a lángoló honserlemben. Ret a bőséget használjuk fel most is a hazá szent ügyünk szolgálatában! Buzditsuk, lelkesítsük, sarkaljuk hiva-

üket, gyűlék-zetoinkei, egyesületeinket, mindennemű intézményeinket, hogy a harmadik hadikölcsön siké-
rőnek biztosításához a magam célt megillető áldozat-
készségem járulok hozzá!

HIREK.

A huszról.

A háborús időkben páncélos autók, páncélos vonatok és fedezékes szálló igékké s a közismeret tárgyát látték. Védkezünk az ellenség ellen. Páncélolt, páncélt ott. Milyen jó, mennyi életet ment meg, hála az emberi tudásnak, a technika munkájának. Csak egyről nem hallunk ma sem, páncélos gyomor-
ról. Már megbocsásás, Uram, Teremtő, de legálább háború tartamára adtál volna egy reszvigyomort nekünk, szegényeknek, akiknek anyai az ellenségünk e téren, hogy a muszka milliók ármádjája kicsi se léghoz képest, akik rajtuk élőködnék, gyomor-
rovására biznak, gyarapodnak. Mert anyai mindent be kell szednünk a táplálék eméln, hogy szerit, számát sem tudjuk. S mindaz nem táplál, hanem anyagban könnyit a drágaság ellen hangzott panaszunk, hogy elontva gyomruk velük, a patika felé tartunk többet mint a piacra. Egyszerre az oka, a miét iram ezt. A minap történt. Erdemes büntetéssel sujtottak egy asszonyt, aki valamiféle elcseszt sertés husából nyitott jövedelmi forrást. He-
lyesen járt el a közegészség őr. Végig valahol történt valami, ami megment bennünket, hogy többet járjunk a patika és orvos után, mint az élelem felé. De most aztán fonák eset történt. Megesett, hogy hogy a hatósági mészárszéken kimért hus is bajt okozott sok fogyasztó vegykonyháján. A napokban "völt ez" talán a mult "vászná". A dolga egy szegény asszony fordította figyelmünk, két úr a jól megüle-
gelt, hogy véraláfutást kapott habár a "véraláfutásos húsért. Pedig ő csak azt vitte házá, a mit pénzért kapott s amit a leolós előtt nem vizsgálhat meg. Sok más családban is bajt okozott a véraláfutásos hús, bár az asszony hátától a férj intelligenciája miatt elmaradt a véraláfutás előzménye. De csak ennyit most Különben semmi nem különös. Miért legyen a hús jó, ha már a mindennapi kenyér sem lehet más, mint rossz, savanyú s ehetetlen.

Verus.

Mit csinálnak Franzék.

Hol a hatóság?

Hogy az elmúlt télen milyen kenyérben volt részünk, hisszük, hogy ehelyett azt bővebben kommentálunk felesleges. S Uristen! ismét arra vallanak a jelek a csaknem holt bizonyos, hogy Franzék a télen ismét holmi ehetetlen extraktumokkal szándékoznak traktálni bennünket. Mert ha már most a legnagyobb gabonabőségben is oly lelketlenül reak-
kónyszerítettek bennünket a savanyú és dohos lisztre, mi lesz a télen, különösen, ha reá szabadulnak a keverésre, — amikor tán még a tengeri csuka is is belekürül kenyérünkbe. S ezt nekünk jámboran tör-
nődni kell, mivel a tekintetes Franz cég monopoli-
numa a liszt szállítás.

Hol a szerződés? Hol a hatóság? melynek kötelessége nemcsak a lesgigorubbab ellenőrizni, de ostarozni s a legkegyetlenebbül büntöti minden szerződés szegését.

Hej! Pongor ur és tekintetes Kaster úr, kegye-
tek aligha esznek azokból az extraktumokból, melyek-
kel a mult télen is traktáltak bennünket. Önöknek
kalács liszt és cipokenyér jár, mig mi kénytelenek
vagyunk drága pénze minden lim-lomot-elfogadni
s gyomrukat routáni, mellyel a lelketlen élelmiszer-
szállítók traktálnak bennünket.

De álljon végre elő a hatóság, tegye meg
kötelességét azzal a közönséggel szemben, melynek
vállain bejutott s behullott díszes pozíciójába.
Statuájon oly elrattentó példát, mely a nagy közön-
ség felhára kötelezné, a lelketlen, kalmár szellemű
élelmiszerüzorászoknak pedig önk intelmű szolgálta.

Legyen a részvények osztaléka valamivel kisebb,
de azt feltétlenül joggal elvárhatja a hivatalnokai kart
ízető város közönség, miszerint megakadályoztassék,
hogy bárki szabadon utazhassék bérére és zsebére.
Egyébként meg visszatérünk.

— Treiber Kálmán kitüntetője Treiber
Kálmán százados, a 31. honvédezer parancsnokát,
akiről a minap írtunk, öfolsége a hadikéltményes
III. oszt. katonai érdemkeresztel tüntette ki. Treiber
kitüntetője hosszú élemdoroszat eredménye s az szé-
les körben ósztunte örömet kelt.

— Halálozás. Wehry Hugó polgáriuskolai
tanárt súlyos csapás érte Karinszeben esdes alya
élelének 53. esztendejében meghalt. Mire Wehry
tanár harcaért, esdes atyjának már csak holt tetemet
találta. Rokonszenves fiatal pedagógus társunk nyer-
jeen fájdalomra enyhülést ósztunte tisztelőinek igaz
résztvevőit s az isteni földviselés intézkedésében
való megnyugvásból.

— Közönséget a Hadségélyőzőnek. Bugech
Aladár, húsaszaink többszörösen kitüntett elzred-
parancsnoka írt a Hadségélyőzőbe. Sorait azon alka-
lomból írta, hogy az éred nyevben kifejezse hálás
köszönetét ma nemesszerv és fíradhatatlan buzga-
lomért, melyet a Hadségélyőző az éred irányában
jinnár egy-évnél hosszabb idő óta állandóan tanúsít.

— Levél a lövészárokból Dr. Mező
Ferenc hadnagy sorait aduk itt le. Érdekes, hangula-
tós kép a lövészárokból s ezíves részlet katonáink
lelki világából, azért írjuk ide. A múlt-éjőlttem
(mult hónap) hazulról, azóta erős atletikai traininget
folytatok — a galiciai harteréu Gyakran ugrom
(árkot-bokrot), sokat mászom (a földön), ágaskodom,
guggolok, lapulok, aszerint, ahogy szükséges, de
mostanában nem futok, sem előre, sem hátra...
Tálsz az intenziv atletizálásnak eredménye, hogy
oly egészséges vagyok, mint a makk (maradék is
úgy egy vagy 50 esztendeig!) és a vas is elpirul-
hatna, hogy hozzáim képat oly puha. Mindent azon-
ban nem büszkeségből írom, mert errefelé nem
ajánlatos — huncogni! — fejezi be szavait dr. Mező
hadnagy.

— A piac felől. Nem rege, valóság, amit
ideírok. Megtörtént a napokban, tálsz pénteken, a
piac táján. Két libával ballagott egy asszony a piac
felé. Kóvér is, zsíros is volt a két jószág. Szinte
nehéznék is tűnt fel, amint az asszony szorongatás
a hóna alatt, hol egyiket, hol másikat. Liba, kóvér
liba, — hus! nagy szó a mai világban. Sokan is
nézték meg még a (lehetősebbek sorából is). A szeg-
ényebb bámúló csak a nyelvével csintellatott, hogy
jó volna abban az Eldorádóban lenni, ahol ma még
libahúst is esznek. Egy embernök aztán csak ki-
szórtott egy pár kérdő szó az ajkáról. Azt akarta
tudni, milyen gazdagnak kell lennie, aki ma egy
libát meg tud venni.
— Néni! — sújtja kérdését az asszony felé.

— Mondja csak, mennyibe kerül egy liba? Hogy
adja?...
Csak úgy, magasról nézi végig az alázatos kér-
dezőt az asszony s aztán így szól:
— Nem mondom meg!... Hogyue!... Hogy
kinevessen!... S aztán tovább ment De később
mégis csak megmondta. S mégsem nevétték ki. Ki-
fizették az árát.

A NÉPTAKARÉKPENZTÁR RÉSZÉNYVÁRSASÁG-NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által
kijelölt hivatalos aláírási hely
elfogad jegyzéseket

a 6%-os III. hadikölcsönre

eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljára 10%₀ készpénz lefi-
zetése ellenében, 90%₀ kölcsönt ad az intézet
bávkneik 1--2 évi időtartamra 6%₀ kamattal
mellett.

— Részesülnek a gimnázium civil ta-
náraai a drágasági pótlékban? Közudomásu
dolog, hogy városunk a közelmultban a főgimnázium-
unk két tanári állást rendszeresített, melyekre a je-
nlenleg hadban levő Vegelő és Cavalloni tanárok vá-
lasztáltak meg. Miután nevezett tanárok a város ál-
tal — választattak, fizetésüket a várostól kapják s a
városi nyugdíj kötelekbe tartoznak, logikus következ-
ményképen ők is ugyazaron elbánásban részesülnek,
melyben a városi tisztviselők és alkalmazottak a egy-
késéget sem szenvedhet, hogy a tervbe vett drága-
sági pótlék őket is épogy illeli, mint az összes többi
városi alkalmazottakat. — Hisszék, hogy arról, ha
nem történt, de mindenesetre történi illetékes ha-
lyen gondoskodik.

— A tanácsos ur fát ad el. Mert neki
a város fájából a kelletténél több is jutott úgy, hogy
belőle a raklis S. urak is kerültek. Azonban a tan-
tók, kik a városnál dolgoztak, ily szerenésében nem
részesülhettek, nekik még a Polgármester ur sem
juttathatott. Lám-lám a ki a kedvező szeleket fel-
tudja használni, duslakodik az fában is. husban is.

— Nincs 6 filléért kenyér! Így vágott
vissza egyik hájas ház pákmesterünk egy meztlábos
didergő gyermeknek. Tekintetes pákmester ur! Mi
nagyon jól emlékszünk, amikor Tokintetességd ha-
sonló meztlábos korában örült, ha könyörületből
valaki vetett egy-egy darabka kenyeret éhsége cailla-
pitására. S hogy voltak könyörületes lelkek, igazolja,
hogy ön ma meghájasodva köztünk nyuzza az em-
berék bőrit. — Lágyljon meg tekintetes ur a bírja
reá meghájasodott társait is, ha vékonyabb darabot
is de 4 és 6 filléért is vágnak egy vékonyka sze-
let kenyeret a nyomorult éhsözöknek, kiknek fillérei-
ből gyntl egybe az önök palotájá s hájasodott meg
kis tekintélyük. Vagy menjenek el a frontra azok
helyett, kiknek övéi itthon éheznek.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: Lukács József, jogtanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könyvedés stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktualis képek egészül ki. A kitűnő lapot meglegező ajánlások olvashatók a Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal kesz-séggel küldi a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-téca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép-lap”, a legolcsóbb új-jár a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Új idők A világháború legújabb krónikája, irásban és képből az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború harcateréin történik, az mind elénk tárja festői szépségű képekben Erdelkesség, művészi művelés és előkelő írás jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut. 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében

NÉVJEGYEK

addig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

A
ROVÁS

című rovatot olvassa el naponként a Budapestben megjelenő

AZ ÚJSÁG

politikai napilapban. A háborús helyzet kimerítő és szakszerű magyarázata. Bő hirovat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden ujságárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cím:

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.

VII Rákóczi ut. 54. szám

NYILTTER. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vízgyógyintézete
felhőttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelő-
séget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-
senytársainkat. Az éhhalosság nem

ÁLL

egyeből, minthogy ne késsünk egy pillana-
tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről. —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ,
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból
és névjegyekből

Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.

Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon 182. — Hirdetések díjazásba szerint.

Felolvasó szerkesztő

Báné Kovács János

Főszerkesztő

Kemény László

Megjelenik hétven és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

A mi albumunk.

GILLÉNY SÁNDORNÉ értékes munkása közügyünknek. Csendes, hangtalan, szerény. Nem kiáltoz, hogy mit tesz, hanem egy év óta állandóan rója az utat a Sugár-utól a Közkörhöz. Reggel meg, este jön. Lelkiismeretes pontossággal végez mindent. Nem tünnet maga mellett, nem reklámozza saját egyéniségét, hanem jó hontelény módjára ott vesz részt a nagy nemzeti munkából ahol a női szív, a női jellem légségára fiomságára leginkább szükség van. A hol ennek nyomán köny szárad sokok forradnak, szív s lélek könnyebbül. El-eltundóm é sorok írásában miért is nincs nekünk sok ilyen napzatmosunk. Nem dunt-hotné meg hazánkat még a poklok kapuja sem — alkalmazhatjuk a szabadságharc lángszaru szónokának szavát, ha minden terepen így fogunk fel a hazaszeretettől fakadó kötelességérzet mihamellett. De mert nem sokan vannak, akik úgy érznek, így gondolkoznak, s így munkálkodnak, azért válik ki a mindennapi élet sáblonos keretéből **Gillény Sándorné**. Az ő életében is egy szép együttest látunk. A férfi, a férj — a háztartás, a nő, a feleség pedig a sebesültek között, igaz szívvel igaz hazafisággal. Mikor hozzértünk, örömmel akadt meg rajta méltó tekintetünk. figyeltünk, szavunk, mert az ő működése, munkája valóban érdemes a megőrkítésre. A hazaszeretet témájának egyik szép variációja az ő működése, sulyos jelenték kérdésmiben való részvétele, amely tisztán s fenség-sen esendül ki a jobbák időszerű együttműködésének harmóniájából. (dr. I. J.)

Föl a munkára!

A háboru kitörése óta elértük a második őszi küszöböt s nem sokat kell vizsgálnunk, hogy megállapítsuk, hogy a mostani őszi időszak meg fozokoztabb kötelességeket ró az itthonmaradottakra, mint a múlt évi, különösen amit a mezőgazdasági munkálatokat illeti.

Mindnyájan jól tudjuk, hogy az el nem képzelt méreteket öltött háboruban országunk létérdeke feltétlenül megköveteli, hogy hadseregünk harcokésztsége állandóan fenntartassék, ez pedig — amint azt szintén mindnyájan jól tudjuk — újabb és újabb korosztályoknak behívását, kiképzését és harcbeállítását, valamint a hadsereg megfogyatkozó löállományának állandó pótlását tette és teszi szükségessé és elkerülhetetlenné!

Ennek egyik természetzerű követelménye abban nyilvánul, hogy az országbanmaradottak száma és azok közt a földmiveléssel foglalkozók száma is igen megapadt s ezenkívül erősen megfogyatkozott a mezőgazdasági fuvarerő is, úgy hogy az idei őszi még jobban meg kell erősítenünk magunkat, hogy ezenfelül még minden egyéb

munkát elvégezzünk, amit a jövő évi termés biztosítása megkíván.

Pedig egyikünk előtt sem lehet kétséges, hogy ezt a feladatot meg kell oldanunk nemcsak az itthonmaradottak eletrdekéből, hanem talán még inkább hadseregünk harcokésztségének fenntartása s ami ezzel egyértelmű; édes hazánk sértetlen fennmaradásának biztosítása oká ől is!

Ne tétovázzunk tehát és ne késsünk egy pillanattig sem, hanem fogjunk össze s idősebbek és ifjak, asszonyok és gyermekek álljunk sorompóba, vessük latba minden tudásunkat és erőnket s meglontolt beosztással, egymás segítségével végezzük el az őszi szántást-vetést s az összes egyéb mezőgazdasági munkákat.

Közös erővel, egyetértéssel és helyes munkabeosztással még a gyengébbek is, az asszonyok és a gyermek-ek is bámulatos eredményt tudnak elérni. Nem is kétkedünk benne, hogy a földmiveléssel többé-kevésbé értő magyar asszonyok megértik a területi idők fontosságát, megértik, hogy hős katonáink dicős tetteihez méltóan nekik is — karöltve a magyar ifjúsággal — ki kell vonniuk részüket itthon a létfenntartás most már igen megsulyosodott küzdelméből!

Hisszik és remélik azonban azt is, hogy

Orosz népszokások.

II.

Mind-nekelőtt azt kell megállapítani, hogy nem forog-e fenn valamilyen házassági akadály, a mi nem esélyek hajt szokott okozni a túlságosan vallásos oroszoknál, a hol a házasság a rokonság ötödik ízeig tilta van. Ha ilyen nem forog fenn és a személy ki van válogatva, a közvetít gyorsan lebonyolítja üzletet; jóval nehezebb, ha a véglegény bizonyos tulajdonságokhoz és feltételekhez keresi a személyt. Ilyenkor a közvetítő az eladólányok közt kiválogatja azt, a ki a férfit követelményeinek legjobban megfelel s öt felkeresse, először szüleit, majd vele is közli, hogy kinek a megbízásából jött érdeklődni. Ha a véglegény személye ellen nincs kifogás, úgy egy legközelebbi alkalommal a templomban vagy valamely nyilvános helyen a véglegénynek megmutatja a kiválasztott leányt. Ez az első találkozás, s ha az érdeklődés tovább is tart, akkor a közvetítő személyesen összehozza őket valamelyik barátjuknál, a hol egy kis társaságban közelebb megismerkedhetnek s beszélgethetnek egymással. Ha megelégszenek egymással, következik egy pénzügyi tárgyalás; a férfit megszabja, hogy mekkora pénzösszeget beleszámítja magát s elmondja azt is, hogy mekkora jövedelmére van E pénzügyi hozományon kívül a menyasszony köteles

férje számára teljes öltönyt, esztimát s kuesmát is magával hozni, rajta ruhát és ékszerét kivül. A hozomány és ajándékok megbeszélése igen sokat adnak s az előkelő családokban is megvan a szokás, sokszor az ajándékokat közszemlére is kiteszik. Igen fontos és elengedhetetlen a menyasszonyi fátyal, a melyet a legtöbb esetben a leány sajátkezűleg készít a feltehetőleg sok ezüst- és aranyzattal ruhá közé; ez, valamint a selymiből vagy bárszimból készült ferdisz a nő legszelebbi tárgya közé tartozik és eltevégeti megőrizi, és sok helyen a fátyal szolgál majdan szemfedélül is!

Ha ekkép meggyeztek a fiatalok, úgy előre kijelölt napon a pap elé járulnak, a ki őket sok imádság által és szertartás-köz egymással eljegyzi. Először a véglegénynek háromszoros áldás után egy aranygyűrűt huz az ujjára, majd a menyasszonynak ugyanígy egy ezüstgyűrűt, ezzel is jelezve, hogy férje lesz ezután életének napja, a kihöz helyöként állandóan társolva lesz. A gyűrűket utóbb hosszú imádságok közt kéri-rielsk s a menyasszony szüleitől egybehívott társaságot visszatérnek; ez elválasztálatlan eljegyzés alkalmából a közeli egybekelés napjában megállapodnak, a melyhez szintén egy a véglegény, mint a menyasszony házául nagyban készülnek.

Az egybekelés megkezdése után a menyasszony u. u. dsewicniket vagy szuzi estei ad, a melyre

barátjait és nőtestvéreit hívja meg. A menyasszony a kemence mellett palatán, vagyis deszkamélynyan foglal helyet s szomorú dalok közt becsuzik mindentől, a mi őt leánykorára emlékezteti. Beeszik a szőlő lev penateseitől, a falakat ékesítő szentképek-től, mert a véglegény házában más szentek védelme alá jut, azután rokonaitól és barátjaitól, a kik körül kettő között ülve mellette foglal helyet. Miután ilyenkor a menyasszonynak feltehetően és lehetőleg sokat kell sírnia, szomorú dalaikban nagyon rözésre festik az eddigi lelt éveket s igen nagy aggodalmat keltenek benne jövő életére vonatkozólag, a hol egy fiatal terj parancsát és az anyós szépségeit teljesíteni kell. Hogy a sírás hamar meg ne szűnjön, a rokonok egyenként jönnek be, a kiktől külön-külön nagy zakogás közt vesz becsüt az ekképen teljesen megelémlített menyasszony.

A jayveszkeleés tetőpontját éri, midőn a közvetítő vagy valamely barátja a befut haját felbontja, mert ez jelenti, hogy a menyasszony kivált a leányok sorából s ezután mint nő szalagok nélkül, keltőlád egybefonva s a fej köré esavára viseli haját, a melyet különben pártával vagy kendővel elfed. Utána felöltözteti egy barátja, hogy járuljon szülei elé; a menyasszony felkel magas állólhelyéről, s a midőn a szentképek előtt újra a társasággal együtt imádkozott, a srásból fel sem ocsudva szüleihez megy, hogy áldásukat vegye. Most a menyasszonyi

azok az itthonmaradt munkabíró férfiak, akik eddig nem foglalkoztak a mezőgazdasággal, beállanak a munkába és megfogyván az eke szarvát, a hadbavonult földmivelőket töltik telhetőleg pótolni igyekeznek.

A mezőgazdasági munkák idejére felmentett hadköteleseknek, valamint a bevonult katonák révén állami segítségben részesítettek közül a munkáépítőknek pedig egyes köteleességük, hogy megfizetett szorgalommal és buzgósággal dolgozzanak s a maguk gazdasági munkáinak befejeztével mások segítségére siessenek!

Ha a kormány rendelkezéseinek eleget teszünk és utmutatásait követjük, ha a vármegyei és a községi gazdasági intézőbizottságok tanácsai szerint eslelkészünk, ha sohasem tévesztjük szemünk elől az elérendő célt — hogy t. i. az őszi vetésekben hiány ne maradjon s mindazt a munkát elvégezzük, amely a jövő évi termés biztosítása érdekében okvetlenül szükséges — akkor mindenki, fiatal és idősebb, gyermek és asszony egyaránt meg fogja találni a köteleességek láncolatában a maga láncszemét és tudni fogja, hogy tudásához és erejéhez mérten hol, mikor, milyen munkát kell teljesítenie: s akkor nagy feladatunknak tisztességesen meg is fogunk felelni!

Tehát ne tévovázzunk, hanem: előre!

HIREK.

P. Ozorai exhumálása.

A közszereplőnek örvendő P. Ozorai telomának exhumálása s az elkészült rendi sírboltba való átvitelre pénteken délután felöltözött. Valóban utolsó utját tehát örök nyugvó helyre felé ekkor teszi meg az örökke emlégetett jó lelkiéletű, akinek emléke sohasem hal ki az élő hívek sorából.

fürdő következik, a hóvá énekelve kíséri a vendégsereg, a kik közül többen a fürdőszobában is követik. Itt ruháikat levetik s mint szűzes nymphák körül táncolják a menyasszonyt, a kit végül is teljesen megfürösztönek. Most már a sírkövezés aubaurasdi s a fiatal menyasszony is valamivel vigabban tölti el az est hátralevő részét barátai közt, a kiket most főképpen testával és édes pálnikával megvendégl, miközben most más vig dalolás közepette őt társnői körül táncolják.

Némely vidéken a hajdonok vagy szűzek estején gyertyákkal kivilágított lenyújt is találnak, a melyet a leányok a menyasszony lejáról kivett szalagokkal díszítenek s a mi a mi karácsonyánkra emlékeztet. Végül megérkezik a vőlegény megbízottja, a ki mindenféle tréfák közt átadja a leendő asszonyának, feleség ajándékát, rubaneműken kívül széptőzserűket és ékszereket, a miket azonban a szegénylős menyasszony csak hosszas újszólásra és kérésre mer el fogadni.

Később maga a vőlegény és rokonsága is elmegy vendébbé-lye házához; a menet élen ismét a vőlegény előbbi követe áll, a ki ostorával háromszor az ajtóra üt, mire azt nekik megnyitják. Némely vi-

A mi Golgotánk.*)

Ha egyszer majd a télnek, zord időnek.
A háborúnak is már vége lesz;
A Kárpátokban ibolyák kinőnek,
Vihar helyett laugy szellő lengedez:
Harangzúgás, zászlókérvél mellett
Járuljunk föl oda, hol ők pihennek,
A magyar hősök apró sírhalmához,
A hont megváltó — magyar Golgotához!

Sebb fény sugárzik ott az ég boltjára,
Sebb dall csattog a madár is a fészken:
Hogy hőseinknek édes legyen álma,
Diadalokról álmodjanak békén...
Boruljunk itt e kis sírkövel tédre,
Imádkozzunk az Istenhez az égből:
Hogy szálljon hőseinknek homlokára
Az örök élet fényes koronája!

Szendről József

*) Szerzőnk „Legenda idők” e verseskötnyevéből.
A könyv 2. koronáért kapható a szerzőnél, Sopronban.

A huszasok dicsérete.

Néhány szóval megint megemlékszünk róluk s mi halhatatlannévű hőseinkről. Talán két hete, hogy irtunk vitéz honvédzrednünk bogizslokvai diadaláról, csodásan hősi tetteről. Megirtuk, hogy az ő tettük majd a hadsereg főparancsnokság külön dicsőő szavainak keretébe is belkerült. Azóta az megis történt. Frigyes kir. herceg tábornagy sárgnyílleg fejerte ki elismerését és köszönetét az ezrednek azért a hősiességért, amelyet a Kormin patak mellett, Bogizslokánál vívott heves harcokban tanúsított kiválóan vitéz módon az ellenséges tulerivel szemben. Vitéz huszasaink eredményes magatartásának ez a dicsőőlete egyik legfényesebb momentum lesz az ezred háborúskorú történetének.

dőken szokásban van, hogy az asszony rokonságiyenkor kimegy az udvarba s alkudozásba hocsajtkozik a jővővényekkel, a kiknek az ajtót csak akkor nyitják ki, ha előbb valami ajándék átadását ígérik. Rendesen kap minden rokoni egy pohár pálinkát s akkor az alku meg van kötve. Bent a szobában a leányok mind-nem ülőhelyet elfoglalnak már s ezeket szintén csak hosszas alku, rábeszélés, hízleges s kevéő pálnka élvezete után engedik át az új vendégeknek. A vőlegény az ő megbízott követő kezén jelenik meg a szobában, a mikor is a leányserg szép dallal köszönti, azután a szobában levő szentképek elé járul, a hol melyen meghajlja magát s mindegyik előtt csendes imát mond. Utána mely meghajlással üdvözli ismét egyenként a menyasszony rokonaát, a kik ezt illőképpen viszozzák s utána üdvözli a menyasszonyát is.

A fiatalok megesőköljék egymást s a leánykótló kísérve különzobába mennek, miután nekik a legelső vidéken nincs megengedve hogy vendégekkel egyótt lakmározzanak.

(Folyt. köv.)

Dr. Schiff Péter.

A t e j .

Mielőtt rólad írnek csesemő gyermeknek, gyengéked betegnek édes eledele, — nyelek egyet. Még csak két hete, hogy irtunk érdekedben, hogy olesó légy, mint előbb — bár már akkor sem voltál olesó. Csak két hete, hogy a saját lelkiismerete felháborodott az oktatlan, a jótalan, a lelketlen áremeléseden s neki indult annak az útnak, amely a közérdek megvédése felé vezet. Dühöködött, tajtékzott, mi tures-tagadás — haragos is volt s csapkodott mindenfelé, hogy a régi állapotot fenntartsa. Már-már sikerült... A gyermek, a beteg, az elgöttöt harcos az előbbi áron jutott hozzá; sőt Fülöp István gyiáci bérlő 20 — 24 fillérért hozott be s adott el, téged, a drága eledelet a megbesúlltetelre a táplálék körzetében. Áldottuk, dicsőrtük a nemes lelkű embert, aki nem akar várt, verítéket s átkot az áron látni, amelyet érde, a szelid tejtort kap. Azután mások is pirultak s már mást is gondoltak, míg a saját pedig folyton irt, hadakozott a régi rendért. Sorainkban mi pirultunk másokért s átvettük a közönség telajzott szavának hangját... Irtunk... S már-már minden a régi mederben folyt... Elcsúszott szavunk, panaszunk. De valami történt veled. Kimondtad rád, hogy nekud a drága eledelednek drágábbnak kell lenned. Észért meg azért, amiért előbb két héttel olesóbbnak kellett lenned. Ne keressük az okát. Háboru van. Két héten belül zord télre fordult a rét felett az idő, meg ez, meg az... tudom is én micsoda. Oh, te, szegény drága tej, mit szól ehhez a te lelkiismereted? Menj el személyesen, a saját érdekedben, önzetlenül, menj el a főjgyűzőhöz s mond meg neki, hogy te drága eledele vagy, tehát drágábbnak kell lenned. Ne mondja rólad más, hogy drágább légy, aki valunk együtt az olesóbb áradért kiabált lelkesen, humanusan s igazságosan — talán két hét előtt...

Kritikus

A mi óráink.

Nagykanizsa városa nem nagy területű. Az alsó és a felső templom ugyanazon szélességi fok alatt fekszik, tehát idő különbözet nem lehet a város határon belül. Valóban úgy is kellene lanni, hogy a város mind a három órája egyformán járjon. Ne mutasson 10—15 perccel egyik sem többet vagy kevesebbet a másiknál. Ideális valami volna ez, ha az órák járása e ténynek megfelelően. De sajnos, a valóság mást mutat. Valóságos harangjáték — akár a flamand helyégekben — az órák ötése. Természetes, hogy a harangzó is ehhez igazodik. A felső városi munkásnép mindig késik, vagy siet az alsóvárosihoz képest. Poutosan sohasem jöhét, sohasem mehet, mert az órák a leggyöbbs rendtelenségben járnak. Nincs nálunk pontos idő, ami ezt dirlálná, de mind pontatlan. Van is e miatt panasz elég a városban. A toronyóra nem parádesz szerzsim, hanem fontos valami a forgalmi világban, a polgári életben. Azért viseli gondját a hatóság s fizeti az órák igazításának s huzásának adóját. A baj oka tehát kétségátellón az, hogy a toronyórákat szabályzó órásmesterek nem teljesítik lelkiismeretesen köteleősgüket. Csak a honoráriumot vágják zsebre, az érte járó munkával adósk maradnak. Emiatt helytűvő volna, ha a városi hatóság is figyelmen fordítana az órák ügyére hogy az órásk mennyiben tesznek eléget vállalt és fizetett köteleősgüknek. Mert végtére is mit fizetne a város olyan munkaért, amelyet a vállalkozók sohasem végeznek el. Az órák jól, rosszul egy harangzó is fel tudja majd látni, ehhez nem kell órásmester.

Verus.

— **Gottmann-alezredér-nálunk.** Gottmann Emil-alezredes, a 31-ik gyalogezred parancsnoka néhány napig városunkban tartózkodott. Gottmann-alezredes a többszöriresen kitüntett ezredparancsnok városunk közönségének nagy része tisztelettel s örömmel látta, mert Gottmann Emil százados korában legzebb emléket hagyta maga után ment el új állomáshelyére. Nyitára.

— **A haza oltárára.** Teljesen megbízható forrásból értesültünk, hogy Festetics Tassilo herceg a harmadik hadikölcsönre egy millió koronát jegyzett. A csornai premontréi kanonokerd ugancsak egy millió koronát jegyzett a harmadik hadikölcsönre s ezzel a hazafiás rend összes hadikölcsönre egy millió ötszáznyolcvanezer korona.

— **Akinek nyolc fia küzd a harctéren.** Adorján Márton Sárd községbeli székely gazdának nyolc fia és egy veje küzd a harctéren. Felhívták erre a honvédelmi miniszter figyelmét, mire báró Haza Samu 300 korona jutalmat küldött Adorjánnak a következő sorok kíséretében: „Boldog apa az, aki nek családjában kilenc a vitéz, férfi és örökéletű az a nemzet, ahol oly hőseikű apák élnek. — Adja a Mindenható, hogy mind a kilenc hód szeretettel ölelhesse szívére, ha majd kiküzdötték a végleges diadalt, amely meghozza az áldásos békét a magyar nemzet örök dicsőségére.

— **Az apró pénz hiánya.** Már többször írtunk róla. E sorainkban a nép vezetőihez, a pap-sághoz, tanítószághoz s a jogügyi karhoz fordultunk, hogy világoztassák fel a népet arról, mende-mondák értéktelenségéről, amelynek alapja a nép eldugodása az apró váltópénz. A kereskedői világban mérhetetlen kellemtelenségeket okoz az aprópénznek a forgalomból való kivonása. Nincs oka senkinek sem arra, hogy az éreponz elteltében találja vagyona megmentésének gondolatát. Az ilyenféle eslekedet azonkívül hazafiatlan is. Lassan kell hozzá a nép vezetőit, hogy ez elterjedt visszaélés mind előbb megszűnjék. Valóban hazafiás és nemzeti munkát végez mindaz, aki e téren csak egy embert is felvilágosít babonás és ferde nézetének jogosultságáról.

— **Városunk polgármesterétől: Hirdetmény.** Ezenel közzírni teszem, hogy a Nagykánizsa város területén született s nagykanizsai városi illetőségű 1894—1893—1892 és 1890 évtől 1878 évfolyambeli népfelköt kötelezettek bemutatott szem leje f. évi november hó 5-én és az osztrák-magyar Monarchia területén bárhol született idegen illetőséggel bíró 1894—93—92, valamint az 1890. évtől 1878 évfolyambeli kötelezettek bemutatott szemleje 1878 évi november hó 6-án Nagykánizsán a Polgári Egylet nagytermében (Sugár út) délelőtt 8 óráig fog megtartatni. Felhívom a népfelköt kötelezetteket, hogy a fentírt időben és helyen tisztán öltözve a legszigorabb büntetés terhe alatt jelenjenek meg Nagykánizsán, 1915. évi október hó 26-án.

Dr. Sabján Gyula s. k., polgármester.

— **A liszt.** A közérdek szempontjából írtuk a múlt számunkban ama sorokat, amelyekben a lisztvel való visszaélés ellen emeltük fel szavunk Sorainknak meg volt az eredménye. Városunk polgármestere ereless hangú felhívást tett közre, hogy minden e téren pauszra adó okot neki tudomására hozzák. Polgármesterünk a felhívásának a város széles köreiben igen öröm lett a következménye, hogy az egészségre ártalmas lisztnek forgalomba való ho-

zatala ellen hatalmi erejével állást foglalt. — Örömmel vettük tudomásul ezt az intézkedést, csak még azt szeretnénk, ha a szerződés is nyilvánosan, a helyi összes lapokban publikálva lenne, amely a város és gőzmalom között a liszt ügyét szabályozza.

— **A zsír és a szalonna maximális árának megállapítása.** A közeli napokban megjelenik a kormány rendelete, amelylyel megállapítja a zsír és a szalonna maximális árát. Hir szerint a kormányknak a terve, hogy fokozatosan csökkenő árakat állapít meg. Az első időszakban, amely körülbelül három—öt hétig fog tartani, a zsír maximális ára 7 és 7.50 korona között lesz. Ennek az időnek eltelté után az fokozatosan csökken és körülbelül két hónap múlva meg fogja közelíteni a 6 koronás árnívót. A szalonna árát ezzel arányosan fogják természetesen megállapítani. Ezzel a maximálissal a kormány azt akarja elérni, hogy az átmenetileg árvenyben maradó magasabb árak a piacra csúszk az az elraktározott készleteket.

— **Mit kapnak az állami tisztviselők?** Nincs a társadalomnak egyetlen rétege, mely a háború nyomán kelet s részben mesterségesen szított drágaságot annyira megérezné, mint éppen a fix fizetésből élő hivatalnok kar. E nyomorúságot belátva a kormány, tervezetté dolgoztatott ki, mely szerint alkalmazottait segélyezni óhajta. Mint megbízható helyről értesültünk, a segítés nem segély lesz, hanem az elkészült tervezet értelmében az állam összes alkalmazottai kivétel nélkül fizetésüknek nyugdíjba is beszámítandó egy harmadát kapták fizetés emeléseképen és pedig július 1-től visszamenőleg. — Erre utzó a novemberi képviselőházi gyűlésen végleges intézkedés történt, úgy hogy az állami alkalmazottak mihamar hozzájutnak várva-várt segítésükhöz. — Nehogy azonban a háború hiénái erre is azonnal rek fekbessenek s a háború árnyasorásáitthon-olói ellnaracsolhassák, ugyanazon országgyűlésen intézkedés történt az árnyasora megfékezésére, mely a legszigorubb megtorló intézkedésekre fog az illetékes hatóságoknak felhatalmazást adni.

— **Mibe kerül Angliának a háború?** A háború Angliának napokint 8.875.000 koronába kerül, azaz egy év alatt 31.935 millió koronába. Ez az összeg nagyobb, mint az a tőke, amely összegyűlt volna, ha Krisztus születése óta minden percben felírtettek volna 25 koronát. Anglia egyévi hadiköltségének négy és félszázalékos kamata több mint percenkint 2500 korona. A háború Angliának másodpercenként 1000 koronájába kerül, 8640 házat lehetne felépíteni abból, amit Anglia egy nap alatt a háborúra költ. Egyheti kiadásból 119 többébetegszanatóriumot lehetne föntartani (egyenként öt-öt millió évi költséggel), vagy 49 egyetemet. A Panama-csatorna 1875 millió koronába került; ily nagy összeget Anglia 21 nap és 10 óra alatt költ el a háborúra.

— **Gyűjtésünk csalánt és vadgostonyét** A hadvezetőségnek bizonyos célokra csalánszár és vadgostonyére van szüksége. Friss, de levrénelküli csalánszár métermázsájáért 2 koronát, teljesen eszög-szárz levrénelküli csalánszár métermázsájáért 4 koronát fizet. A vadgostonyét egy megállapított napi áron veszi át. Asszonyaink, gyermekeink öres órái katon igen hasznossá tehetik ezek gyűjtésével. A csa-

lászár a föld felett vágandó le, nem szabad a gyökereit kibuzni! A csalánlevelek egy kézsimitással eltávolítandók és a megmaradt csalánszárak kérébe összekötve szellős helyen megszáritandók. Az össze-gyűjtött mennyiségről a nagykanizsai m. kir. 20. honvédelmi gyalogezred pótzászóljaja egy levelezőlapon értesítendő, aki az átvételről gondolkodni fog.

A NÉPTAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN

mint a m. kir. Pénzügyminiszter által kijelölt hivatalos aláírási hely elfogad jegyzéseket

a 6%-os III. hadikölcsönre eredeti feltételek mellett.

A jegyzés céljaira 10% készpénz lefizetése ellenében, 90% kölcsönt ad az intézet bürkinek 1—2 évi időtartamra 6% kamat mellett.

„BERLIN“ nagymozgó színházban ma csütörtökön és holnap pénteken először műzüműsor lesz bemutatva. A gazdag és változatos műsorból kiemeljük: „Az emberitörő“ 3 felvonásos drámát A kinematográfia legelső alkotása. Azonkívül a remek kísérő műsor. — Szombat és vasárnap új érdeklésítő műsor, melynek minden pontjait mindenki megfoghat lepi. A t. közönség szives pártfogását kéri az igazgatóság.

Szerkesztői üzenetek.

— M. Nem írunk. Talán meg sem láttuk, észre sem vettük volna. Csendes, igaz napzatásunk tartottuk, aki a bérét a saját lelkiismeretében, kötelességtejesítésében bírja. De lám, egy véletlen, s minden kiderült. Lepattant lelkéről a zár s kinyílt tartalma szűtlen. Tehát azért... Divából... Hm!... Sajnáljuk. A jobb úgy nem ezt érdemi. Fut ön is a feltűnés ezekere után. S ha nem veszik fel előnök, nem kell a többi tésből... Kár... Ez a gondolat nem időszéri Nem gondolja?... Ugyan mondja, kérem, — pardon a hasonlatért! — lenne e valami valamely irodalmi munkából, ha az író mindent az első oldalon skarna elmondani? Ugye, egy nagyobb műnél a tizedik... vagy ezredik oldalra is kell jutni az anyagból? 3 így lesz a munka szerves egész. Nem gondolja, hogy minden munkában első és utolsó oldalnak is kell lenni? S talán szügyenkezhetik az utolsó oldal azért, mert ő utolsó?... Köszönjük, hogy megtanított rá, hogy önben is csak csak reklám és divatszéri napzatásunk lássunk

— G. Persze. Hogy is van csak? Nem tetszik tudni azt a közmoudást, smelyben a bagoly a verébet csúfolja? Gondoljon csak erre. Nem megvásárolhat. Erre az illető semmi fele hivatalában sem adott okot. Kitarótan a közérdek munkása. Panama st... oh, ez nála ismeretlen fogalom. De hát miért is mondja a bagoly a verébnek...

— Z. Gy. Margitta. Nem értjük hallgatását. Kiszikkadt volna az az öblös kalamajris? Vagy az agy, a költői véna vértelen? Lehetsélen, hogy egy oly gazdag forrás ósszal szárdrajon ki. Várjuk, mikor buzzog ura. Szivesen, élevesen s formásan, mint előbb. De meg azután igérete s köllés, szólásra. Meglekedeztet volna erről egy magyar ember! — talán mégis korán gondolunk erre. Sok hád!

Irodalom.

A papaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irtá: *Lukács József*, jogtanár. A vastkos munka a papaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekesebb és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretében minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot megleően ajánljuk olvasóink figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készsoggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-téca 4.). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világháború legújabb krónikása, irásban és képből az Uj Idők. A mi érdekesebb esemény a négy világháború történetét tárgyal, azt mind olyan tárja festői szépségű képekben. Érdeklenség, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Herezeg Ferenc hetilapját, az Uj Időkét, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalmi ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

IRODISTA NŐ,

ki a német nyelvet is bírja,

tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

könyvkereskedésében

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József

könyvnyomdájában.

ROVÁS

című rovatot olvassa el naponta a Budapesten megjelent

AZ ÚJSÁG

politikai-naplóban. A háborús helyzet kimutató és szakzerű magyarázata. Bő hírvonat, tájékoztató és minden tudnivalót felölelő közgazdasági rész.

Egyes példány ára 12 fillér.

Kapható minden újságárusítónál.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 k. 80 f.

Megrendelhető cím

AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.

VII. Rakóczi ut 54. szám.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán

szanatóriuma- és vizgyógyintézete felnőttek- és gyermekek számára, Abbáziában.

Erősítő és edző hízoló-kurák egész éven át. Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne kössünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levelepapírokból és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek.

Tanfüzetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.